

Q. D. B. V.

15

DISSERTATIONEM JURIS
PUBLICI

DE

FEUDIS OBLATIS,

Von

Aufgetragenen Lehen /

SUB PRÆSIDIO

DN. CHRISTIANI THOMASII,

PRAECEPTORIS SUI VENERANDI,

IN ACADEMIA LIPSIENSI

SOLENNITER PROPONET

Johann Friederich Egger, Lipsiens.

AD DIEM XIX. AUGUSTI ANNO MDCLXXXVII.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ.

LITTERIS SCHEDIANIS. 1730.

D. B. N.

DISSERTATIONEM IURIS

PUBLICI

DE

FEUDIS ORBITATIS

2301

Disputationem 2. specul.

SUB PRÆSIDIO

DN. CHR. ESTIANI THOMASII

PRÆCEPTORIS S. V. A. BRANDI

IN ACADEMIA EIPSIENSIS

SOLENNITER PROPONET

JOHANN. FRIEDRICH. GOSCH. LIBRARIUS

AD DIEM XIX. AUGUSTI ANNO MDCCLXXVII

H. L. O. C.

1775

LITTERIS SCHEDIANIS 1775

B. C. D.

DISPUTATIO JURIS PUBLICI
DE
FEUDIS OBLATIS.
CAPUT I,
DE
ORIGINE ET NATURA FEUDI OBLATI.
SUMMARIA.

F Feudorum origo an Germanis adscribenda? § 1. Feuda data antiquiora Oblatis. § 2. An jus Longobardicum disponat de Feudis oblatis? Explicatur capitulum II. F. 17. §. 3. 4. 5. 6. item aliud II. F. 54. §. 7. An de Feudis oblatis in LL. Alamannorum agatur? §. 8. Textus juris Saxonici de Feudis oblatis. §. 9. Tractatio de Feudis oblatis an pertineat ad Jus publicum? §. 10. & causæ variæ introducendorum feudorum oblatorum inter se comparatæ §. 11. 12. 13 14. 15. 16. 17. Feuda oblata an ævo, quo jus Feudale conditum fuit, innotuerint? §. 18. Exempla Ducatum & Comitatum. §. 19. item Feudorum nobilium oblatorum. §. 20. Feuda, quæ Electores ab Episcopo Bambergensi agnoscunt, quænam sint? § 21. an sint oblata? §. 22. Doctrina Monzambani. §. 23. de origine superioritatis territorialis oblationi adscribenda §. 24. ostenditur esse conveniens cum aliis Juris publici scriptoribus. §. 25. 26. & defenditur adversus Hertium, Iterum & Kulpisium §. 27. 28. An expediat Imperio, ut territoria amissa iterum offerantur in feudum? §. 29. Ad intel-
ligen-

A

ligendam feudi oblatis definitionem, de qua aliorum opiniones
 expenduntur, §. 30. 31. præsupponitur. I. Feudum supponi
 tripliciter, II. Esse vel proprium vel improprium, III. Ha-
 bere essentialia, naturalia & accidentalia. IV. Feudum defini-
 endum esse, quatenus pro contractu sumitur. §. 32. V. Feudum
 qua contractus est dici proprium vel improprium §. 33. VI.
 In quinque Philosophorum prædicabilibus proprium non accu-
 rate secerni ab accidente. VII. Itaque per ea parum illustrari
 doctrinam de essentialibus naturalibus & accidentalibus con-
 tractuum. §. 34. IIX. Horum genuina descriptio. §. 35. IX.
 Impugnatur essentialium & naturalium subdivisio. §. 36. X.
 Feudum improprium non denotat æquivocum sed irregulare.
 §. 37. XI. Exponuntur feudi essentialia ac feudum in genere
 definitur. §. 38. XII. Quænam sint feudi naturalia & defini-
 tio feudi proprii. §. 39. XIII. Quænam accidentalia feudi &
 definitio feudi improprii. §. 40. XIV. Cur non omnis qualitas
 in contractu feudali varians ex proprio faciat improprium?
 §. 41. XV. Feuda impropria vel alterant ius vasalli vel domini,
 vel non alterant. §. 42. XVI. Posterior species demonstratur.
 §. 43. XVII. Illa divisio Feudorum impropriorum est annalo-
 ga §. 44. IIX. Feuda impropria in reliquis retinere naturam
 communem Feudi §. 45. Summa & methodus dicendorum. §.
 46. Definitio nostra feudi oblatis. Quid hic nomine investituræ
 intelligatur. §. 47. Differentia feudorum oblatis a datis §. 48.
 In oblatione rei in feudum non transferri dominium plenum.
 §. 49. Respondetur ad objectionem ab oblatione ducatus Lüne-
 bürgensis desumptam. §. 50. Tituli oblationem præcedentes quo-
 tuplices §. 51. Oblatio feudi est vel vera vel ficta. §. 52. An
 sit oblatio ficta, si quis sciens rem suam allodiale, absque
 præcedente contractu & oblatione in feudum ab altero acci-
 piat? §. 53. 54. 55. 56. 57. Præscriptio feudi oblatis §. 58. An
 de jure Saxonico procedat oblatio ficta? Notata quædam ad
 intellectum artic. 34. l. 1. spec. Saxon. §. 59. Feuda oblata ef-
 se impropria §. 60. 61. ratione acquisitionis & objecti. §. 62.
 non ratione finis. §. 63. neque alterare ius Domini & Vassalli
 §. 64.

§. 64. Respondetur dissentientibus, quod nempe in feudis oblati Domini jus infirmius sit, Vassalli potius, §. 65. & ostenditur male in partes trahi Monzambanum, cuius doctrina de aptitudine Vassallorum ad subjectionem & de comparatione feudorum oblatores cum fœderibus inæqualibus defenditur. §. 66. Sensus communis doctrinae quod feuda oblata sint feuda nova. §. 67.

§. I.

Feuda cuinam populo debeant originem, communiter disceptari solet a Commentatoribus Juris Feudalis. Nobis rationes singulorum pensitantibus arridet eorum opinio, qui consuetudini Gentium incertæ eandem adscribunt, ita quidem, ut pedetentim apud plures invaluerit beneficium, sub conditione præstandæ fidelitatis, (quæ duo essentiam feudi in genere absolvunt;) inter quas tamen Germanis plurimum deberi non sit diffitendum. a) Nam, quod solis Germanis initia feudorum debeantur, argumenta pro ista sententia adducta evincere non videntur. b.) Quod enim 1. affertur, quod non aliarum nationum, sed soli rerum Germanicarum Historici feudorum faciant mentionem, ei quidem opponi poterit vulgatus Logicorum Canon, quod ab autoritate humana negative concludere non possimus, ut taceam, quod Ludovicus Molina c.) memoret, apud Japonenses ex antiquo inter eos more nil esse frequentius, quam feuda, cui accedit quod aliarum gentium, v. g. Romanorum, Scriptores antiqui voce feudi ut barbara uti noluerint, sed pro eo beneficium dixerint. Deinde & si 2. ex solis Legibus nationum Germanicarum antiquarum de Feudis quædam constituta reperiantur, & si 3. nomina & formulæ in iure feudali maxima ex parte sint Germanica, tamen præter responsionem modo datam, a Jure Feudali ad ipsorum feudorum originem non procedit illatio. Porro 4. non quidem negari potest, feudorum institutum apte congruere indoli Germanorum antiquorum, Tacito teste, bellis nimium quantum dediturum, sed exinde saltem

istud probabiliter sequitur, apud Germanos antiquos usitata fuisse feuda, apud solos viguisse, non poterit deduci; præprimis cum & alii populi ad artes bellicas valde, & sæpe magis quam ad studia pacis inclinarunt, ut de Romanis & Græcis ex historiis passim est notum. Denique §. quod affertur, hodie feuda fere in sola Germania ac terris olim a Germanis occupatis esse recepta, quoniam a Francis Germanico populo in Galliam, a Longobardis in Italiam eadem sint introducta; in aliis vero provinciis, ubi sedes Germani non habuerint, usum feudorum non vigere, ut in Hispania, id præterquam, quod data iterum instantia de Japonensibus a Germanico populo haud quam oriundis infringi possit, ea etiam responsione poterit refelli, quod ex usu moderno actuum receptorum illatio ad eorum primam originem sæpius fallat. e)

a) Excell. Dn. Stryk. Exam. Jur. Feud. c. 1 qu. 4. b) Vid. Dn. Struv. Synt. Jur. Feud. 1. 3. p. 8 sqq. c) de Just. & Jure tract. 2 disp. 48 §. quem adducit ipse Dn. Struvius de. l. d) vid. Illustr. Dn. de Rhez. Comment. ad Jus Feud. p. 42. th. 13. e) arg. l. 1. ff. de feriis.

§. II. Quicquid autem sit de feudorum origine, in eo tamen consentiunt Doctores, quod antiquissimis temporibus feuda a Domino directo Vasallis in præmium officiorum militarium vel præstandorum, vel maximam partem jam exhibitorum fuerint concessa, a) quod ipsum, quantum Longobardos concernit, eo minus habet dubii, quoniam jure Longobardico militum & Vasallorum nomen promiscue usurpatur. b) Unde etiam si postea etiam aliis de causis feuda concessa fuerint, Jus tamen Longobardicum, ut mox videbimus distinctius, solum de feudis a Domino directo in vasallos translatis, quæ adeo ad differentiam reliquorum *data* appellare possis, disponit, feuda *oblata*, quæ scilicet a Vasallis in potentiores aliquos libere cessa & postea ab iisdem iterum sub obligatione servitiorum & promissione fidelitatis sunt recognita, quæque propterea nostro idiomate vocantur *aufgetragene Lehen*, c) prorsus ignorat, ut ita non, mirandum sit, quod Commentatores Juris Feudalis eorum vel plane non, vel saltem obiter mentionem injiciant, cum tamen eorum

rum hodiernis temporibus, quod ex sequentibus patebit, æque frequentia sint exempla, si non frequentiora, ac datorum, quorum occasione aliquoties dubia oriri contingat. d)

a) vide Struv d. c. 1. aph. 3. n. 3. sqq. b) II. Feud. 21. 22 & 26 §. 1. vers. defuncto. I. F. 21. c) vid. Besoldi Thesaur. pract. & Speideli speculum in voce aufgetragene Lehen. d) Speidelius d. I. in fine.

§. III. De dictorum veritate ut constet melius, considerandum erit ante omnia, annon textus quidam Juris Longobardici de feudis oblati disponant? Duo hic potissimum capitula inspectionem merentur. Prius de successione feudali disponit. Et illud, inquit consuetudinum feudalium compilator adjudicatum scio, si ille, qui proprium feudum suum mihi pro beneficio dedit, duobus filiis relictis decesserit, quorum unus filia tantum relictæ obiit, alter vero filio masculo relictæ defunctus est: quod miles non debet feudum suum per fœminam recognoscere, donec superest masculus ex eo, qui primam investituram fecit. Alii dicunt per filiam debere recognoscere, cum de paterno allodio hoc esset feudum: alioqui si aliunde esset, verum esset quod dicitur, per fœminam non debere recognoscere. Posset enim quis ex verbis adductis inferre, in illis bonis, quæ ante allodialia ultro quis in feudum recognoscit, fœminas cum viris succedere, quoniam Feudista dicit, per filium debere recognoscere cum de paterno allodio esset feudum, quam argumentationem tribuit Mauricio b) Hertius c) etsi ocularis Mauriti inspectio demonstret contrarium. d)

a) II. F. 17. b) in Consil. Chilon. II. 2. 16. p. m. 144. sqq. c) de Feudis oblati 1. 2. §. 34. p. 102. d) adducit equidem Mauritius ipsam conclusionem, sed non adducit pro ejus probatione textum Juris feudalis.

§. IV. Nos, uti de successione fœminarum in feudis oblati infra suo loco differemus fusius, Ita si modo paulo accuratius inspiciatur intentio allati capituli, patebit, idem ad feudum oblatum omnino non respicere, sed potius istum a Compilatore respici casum; Vassallus qui feudum acceperat ea lege,

lege, ut deficientibus masculis, filia in eo succederent, id alii dederat in subfeudum, & decesserat relictis ex uno filio nepote, & ex altera nepte. Quærebatur, an subvasallus tantum deberet investituram petere a nepote an a nepte? (nam *per filiam recognoscere*; hic, ut communis assentitur expositio; idem est, ac a filia recognoscere.) & respondet Feudista a solo nepote id eum debere recognoscere & ita in aliis casibus similibus a solis ascendentibus masculis primi vasalli, quamdiu hi supersunt, quoniam nempe etiam in feudo, quod ex pacto foemineum est, foeminae demum post masculos succedunt. In verbis vero finalibus: *Alii dicunt*, Compiler addit explicationem præcedentis definitionis, quod nimirum eadem valeat saltem in casu proposito, & ubi feudum fuerit alteri in subfeudum concessum: aliam vero rationem esse, si defunctus quæstionis de suo allodio fecisset investituram, hoc enim casu cum in allodiis foeminae cum masculis æquali jure succedant, debere militem investituram petere, æque a nepte ac a nepote defuncti. a)

a) *Conf. Bitschium ad d. II. F. 17. p. m. 321.*

§. V. Et nullum superesse quidem poterit dubium, si quis casum exhibitum cum verbis capituli feudalis conferat, nisi quod quoad expositionem versiculi: *Alii dicunt*, ille urgeat scrupulus, non probabile esse, quod Feudista in iis præcedentium explicationem vel limitationem, ut nos quidem modo diximus, voluerit proponere, cum fere per inductionem omnium Juris feudalis capitulorum demonstrari possit, ut, quoties verba: *Alii dicunt* vel similia occurrunt, eadem contineant sententiam, præcedenti contrariam quapropter & Cujacius a) non quidem sine ratione ope manusccriptorum librorum verba finalia emendavit, ut priori decisioni contradicant, hunc in modum: *Alii dicunt, per filiam debere recognoscere cum de paterno feudo esset hoc feudum, alioquin si allodium esset, verum esse quod dicitur, per foeminam non debere recognoscere.* ut adeo inde quoad utrumque membrum evadant opiniones contradictoriae, quarum prior putaverit, vasallum
a nepte

a nepte simul investituræ renovationem debere petere, si ipsi allodium concessum fuerit, si feudum; a solo nepote, posterior, in alia omnia iverit, si allodium fuisset indultum, a solo nepte renovationem esse impetrandam: si feudum, non esse negligendam & neptem, quæ tamen posterior sententia haud dubie non obtinuit, quoniam utrobique sententias Jure Feudali communiter receptas impugnat, & quod in feudo foeminæ regulariter non, aut certe post masculos succedant, & quod in allodiis una cum masculis succedant ordinarie foeminæ; unde forte correctionem Cujacianam illud dubium non leviter premit, quod non facile præsumendum sit, fuisse aliquos, qui istam posteriorem sententiam, ut maxime paradoxam, præprimis quod successionem foeminarum in feudis attinet, defenderent.

a) ad d. II. F. 17. in fine, vid. Bitschium d. l. p. 323.

§. VI. Quo pacto, quicquid etiam pro Cujaciana emendatione disputet Bitschius a) nescio annon eidem præferenda sit correctio Hottomanni, qui tantum in verbis initialibus citati textus; *si ille, qui proprium feudum suum militi pro beneficio dedit*, vocem *feudum* omittit b) reliquis omnibus vocabulis intactis; non solum, quod tantam verborum immutationem non adhibeat, ut Cujacii lectio, sed & quod eandem id, quod modo memoravimus, dubium non impugnet. Nam tunc ista evadet periphrasis, ut casus immutetur: Quærebatur, si quis allodium Vasallo in feudum concessisset, (id enim tunc innuetur in verbis: *si quis proprium suum militi in beneficium dedit.*) & mortuus sit relictis nepte; & nepote an vasallus recognoscere deberet a nepte etiam feudum? Et respondit Feudista, judicatum esse, quod non debeat a foemina recognoscere, alios tamen contra sensisse, putantes valere quidem istam decisionem in subfeudo, quoniam videlicet tum filia vasalli primi non succedunt cum masculis, non tamen procedere in allodio, utpote in quo foeminæ ad successionem admittantur. Hac enim recepta interpretatione neutra sententia statuit in feudo succedere foeminas cum masculis, sed prior

sententia haud dubie, ut ipse Hottomannus c) quoque innuit, rationem decisionis suæ exinde desumit, quod putavit paritatem esse successionis Feudalis quoad Vasalli heredes, & allodii in feudum concessi, quoad heredes domini directi? ut quemadmodum in stirpe feudatarii, quamdiu mas extat, foemina non succedit in feudo, ita in patroni stirpe quamdiu mas superest, foemina in patronatu non succedat.

a) d. p. 323. b) ad d. II. F. 17. f. m. 695. c) d. l.

§. VII. Quamcunque igitur arripias dicti capituli expositionem ex singulis apparet. Feudistam non de oblato feudo, sed de dato fuisse occupatum. Videamus nunc, an in altero hujus Longobardici textu ex titulo de allodiis desumpto, quicquam quod feuda oblata respiciat depromi possit; *Qui allodium suum vendiderit, verba sunt memorati capituli a) districtum & Jurisdictionem Imperatoris vendere non praesumat, & si fiat, non valeat; si vero contigerit, allodium aliquod etiam infeudatum conferri Ecclesiae vel pro oblatione fidelium, vel per emtionis & venditionis alteriusve hujusmodi contractum, infeudatus, nisi per gratiam Ecclesiae, tanquam de novo recipere feudum, quod habeat, retinere non poterit.* Ita alicui videri posset, qui Schoppii tractatum de allodiis legerit, ubi occasione hujus capituli pro declaranda, ut inquit, istius doctrinae feudalis praxi in curiis Germanicis non pauca de feudorum oblatione adducit, b) quasi prius membrum de quaestione agat, an oblatio feudi Jurisdictioni Imperatoris praedjudicet, posterius vero agat de feudo oblato Ecclesiae: sed revera tamen accurate rem perpendentibus apertum est auctori istius capituli de oblatione feudorum nihil plane venisse in mentem, quin potius in priori membro simpliciter agi de vulgari venditione allodii etiam sine conditione, ut idem in feudum recipiatur, per eam videlicet non transferri jurisdictionem vel ipsius Imperatoris, quam in bonis subditorum suorum habet, ut communiter nec male textus exponitur a Dd. c), vel ipsius venditoris si ipse jurisdictionem ab Imperatore habeat, ut cum paucis sentit Cujacius d) non inepte quidem,

at paululum contortis verbis capituli. Posterius autem membrum tractat de alienatione a domino directo facta in Ecclesiam & domini directi quod ipsi in certum feudum competit, vel curtis in qua feuda sunt [nam & hic Dd. e.) dissentiunt, quid per *allodium infeudatum* intelligatur] disponitque, quod hæc alienatio procedat, ut Vasallus, si velit feudum suum retinere, necesse habeat, ab Ecclesia id recognoscere.

a) II. F. 54. b.) vide Schoppium d. tract. de allod. c. 2. p. m. 14. sqq. c) vid. Bitsch. ad h. l. p. 619. d.) l. 4. de feudis tit. 19. Fridericus Schenck. L. B. a Tautenberg in Comment. ad h. l. e.) Cujacius & Hottomannus ad h. l.

§. VIII. Quod si in aliis antiquorum Germanorum legibus inquiras, videtur equidem aliquid in feuda oblata perti- nens deprehendi in legibus Alamannorum, ubi disponitur a) de eo, qui res suas ad Ecclesiam Dei dederit, & posthæc a pastore Ecclesiæ eandem rem per beneficium suscepit ad victua- lem necessitatem conquirendam diebus vitæ suæ &c. sed vi- detur; cum reliquarum contextus ostendat, beneficii vocem hic late accipi, pro contractu precariæ, quia igitur de ejus- modi translatione, ubi non recipitur dominium utile ad here- des feudales transitorium, sed saltem usufructus ad dies vi- tæ, unde & Dn. Struvius hanc Alemannorum legem ad illu- strationem doctrinæ de precariis adduxit.

a) l. 2. Alem. in codice antiq. LL. Lindenbrogii f. m. 363. b) Synt. feud. c. 2. §. 10. n. 5. p. 75.

§. IX. In legibus Saxonice tamen reperitur articulus, ubi de feudis oblatis aliquid constitutum legitur. Si quis pro- prietatem suam domino ita dederit, verba sunt Compilatoris Speculi Saxonici a) ut cum ea per dominum vice versa infeu- detur, ista donatio domino non proderit, nisi eam propieta- tem per annum & diem libere possideat. Peracto hoc spatio ean- dem proprietatem in feudum conferre secure potest, quia dein- cept donator de sua re in hac hereditate vel proprietate mon- stranda non audietur, vel ut alii textus habent: nec ipse dona- tor nec heres suus illud proprium sibi a modo poterunt in pro- prie-

prietatem vindicare. Non pigebit addere textum Saxonicum pariter & Germanicum, ejusd. articuli, quoniam non solum sensus verborum est obscurus & paululum discrepans, sed & quia ipsa glossa juris Saxonici hæc articuli istius verba forte ob expositionis difficultatem distincte explicare omisit, ut eome-
lius, quæ infra suo loco hac de lege dictur sumus, intelligan-
tur. Ita vero idioma Saxonicum: Welck man sin Gut vergeret,
und dat weder to Lene entfiet, deme Herrn ne helpet de Gabe
nicht, he ne beholde dat Gut an seinen Ledichliken wern Dar und
dach, darna mach he id jeneme seckerlecken weder Lenen, so dat
he sin egen, nach sin Ebe dermeede bereden mach. Denique ita
reddidit præcedentia versio Germanica. Welcher man einem
Herrn sein eigen Gut giebet, und er ihm das hernach wieder zu ei-
nem Lehn leihet, der Herr hat keine Gabe mehr andem Gut zu
bereden, er hätte es denn Jahr und Tag hernach in seine Gewehr
behalten, von der Zeit als er es diesem zur Lehen that. Er mag es
aber darnach sicherlichen jenen wohl wiederleihen, also, daß er, noch
seine Erben, kein eigen Forder daran bereden mögen, sondern Lehen.

a) art. 34. l. 1.

§. X. Quæ cum ita se habeant, eo magis videtur o-
peræ pretium de natura feudorum oblatorum eorumque a feu-
dorum datorum differentia disquirere, quo minus hæc mate-
ria in legibus publice promulgatis est obvia, quod adeo abs-
que ulterioribus ambagibus aggrediemur, si modo unicum ad-
huc prænotaverimus. Facile enim prævidemus fore pleros-
que, qui, quod dissertationem nostram, tanquam ex jure pu-
blico desumptam, inscripserimus, ut ineptam novitatem sint
interpretaturi, cum tamen vel ex terminis constet, tractatio-
nem de feudis oblatis ad jus feudale pertinere. Sed his quidem
non desunt, quæ ex fundamento reponi possunt. Constat si-
quidem Jurisprudentiæ, quæ jus, quo in civitate utimur, ex-
ponit, duas esse partes, privatam unam, alteram publicam
a). Constat porro doctrinam Juris feudalis ad Jurisprudentiam
pertinere, quare necesse est, ut eandem aut ad privatum jus
referatur, aut ad publicum. At nemo erit forte; qui consuetu-
dines

dines feudales juri privato accensere velit; nisi ducatus, Comitatus, investituram petendarum, ritus, Homagii jura, regalia, & alia sublimiora jura ipsi juri privato etiam malit afferre *b)*. Accedit, quod non solum ad regalia Imperatoris & statuum pertineat Jus Feuda concedendi, sed & doctrina de feudis nobilibus atque majoribus, potissima iuris feudalis pars, a qua facienda est denominatio, si ad usum praxeos Germanicæ accommodari debeat, omnino ex principiis Juris publici deduci debeat, quod eleganti tractatu ostendit Iterus, quem de Feudis Imperii inscripsit, ut ita haud dubie quemadmodum olim apud Romanos docente Plinio *c)* Senatorium jus pars juris publici erat, ita & Jus Feudale pro parte juris publici habendum sit. Ac ostendent etiam in præsentī materia quaestiones non paucæ, ineptissimum esse ac illotis plane manibus translationem de feudis oblatis aliquem accedere, qui interioribus juris publici doctrinis non est imbutus.

a) §. hujus studii I. de J. & J. b) vide Illustr. Dn. de Rhez. Comm. in Jus Feudale p. 23. item 33. & 34. c) l. 8. Epist. 14. in princ.

§. XI. Jam quod originem feudorum oblatores attinet, de ea enim conveniens est initium discursus nostri facere, notant Scriptores, ante ducentos annos, cum adhuc diffidationes in usu erant, in Germania apud nobiles, ut hac ratione in potentioris alicujus tutelam & patrocinium venirent, ab eoque contra adversarios assistentiam haberent: plurimum invaluisse feuda oblata, ut ex innumeris antiquis investiturarum instrumentis constat. Cum enim nobiles latrocinis grassatorum tunc essent expositi & variis incursionibus subinde vexarentur, in eam cogitationem venerunt, ut bona sua immobilia in manus potentiorum offerrent, consultius esse rati eorum directo dominio carere, quam eadem paulatim ab aliis male feriatis vastari & una ipsis bona mobilia auferri. Hoc consilio igitur & tutelam & dignitatem sibi parabant, gnari quod Dominus Feudi teneatur vices reddere vasallo, eumque ab injuria hostium & latronum defendere *a)*, ut ita quemadmodum

feuda data ea intentione ortum sumserunt, ut dominus directus haberet milites, qui ipsum defenderent, ita feudorum oblatio, ex opposito intendit primario, ut vasalli defenderentur a dominis.

a) *Illustr. Dn. de Rhez. d. l. p. 45. Everard. vol. 1. conf. 40 a princip. Speidel. voce Aufgetragene Lehen.*

§. XII. Præter hanc alii & alias adducunt causas, ob quas feudorum oblatio inoleverit, & potissimum Hertius in hujus quæstionis expositione, diligentiam adhibuit non contemnendam, *septem* omnino recensens rationes feudorum oblatorum, quarum *prima* fuerit necessitas & metus rei in solidum amittendæ, quando quidam alienæ potentia impares, & proinde jacturam rerum fortunarumque veriti, maluerunt offerre hostibus suis ultro, quod amissuri erant; *secunda* devotio erga Ecclesiam & personas Ecclesiasticas, quæ primis temporibus adeo fervida erat, ut non solum precariæ & feudorum oblationes sæpius Ecclesiæ factæ sint, sed & multa bona per simplicem donationem, in eandem translata, cui accesserit *tertia*, potentia videlicet statuum Ecclesiasticorum, quorum benevolentiam captaturi non pauci in devotionem eorundem se per oblationem bonorum tradiderunt. Post has memoratur *quarta* causa status Germaniæ ab interregno Friderici II. ducentos per annos turbatissimus, unde maximum horum Feudorum incrementum primum in Germania, deinde & in Italia ortum fuerit, nobilibus, ut diximus, in potentiorum tutelam se jacentibus. *Quintam* causam fuisse pecuniarum defectum, quem aliqui lancire sategerint re sua alteri quoad proprietatem concessa, fructibus sibi servatis; *Sexto* in Flandria potissimum feuda oblata esse, propter familiarum conservationem, ut per divisionem allodiorum familiarum splendor non consumeretur, sed per feudi oblationem primogenito confuieretur. *Septimo* propter æs alienum etiam oblationem esse factam, ut illud expungeretur. *Octavo* denique ratione eorum, in quos feuda per oblationem translata fuerint fuisse singularem prudentiam, ut, ubi proprietatem rerum consequi non possent,

possent, fructum alteri callide relinquerent, qui ad ipsos vel cum tempore redire vel certe speciosiori titulo & data occasione aliquando occupari posset. a)

a) vide Hertium de Feud. oblat. part. I. §. 4. 14. pl. 9. 32.

§. XIII. Quæ omnia ut methodice tradantur, sic videtur, procedi posse: Separandæ erunt initio causæ, quæ moverunt dominos directos, ut feuda oblata acceptarent, a causis impellentibus Vassallos, ut feuda aliis offerrent. Illæ, cum Vassallus & Dominus correlata sint, si non semper, certe plerumque his ex adverso correspondebunt. Huc spectat *octava* Hertii causa, prudentia nempe acquirendi partem, si de acquisitione totius dubium sit, quæ correspondet *primæ* causæ ad offerentes referendæ, prudentiæ scilicet conservandi partem, si totum conservare nequeas. Cum igitur contrariorum contraria sit ratio & adeo causæ feudum oblatum acceptandi non magnum momentum in conclusionibus juris sint allaturæ, neque de illis inquirent alii scriptores, tutius erit forte de his abstinere.

§. XIV. Quod vero attinet ipsos, qui feuda obtulerunt, illi, vel ex libera voluntate, vel ob prementem necessitatem ad oblationem sunt commoti. Qui libere obtulerunt, feuda sua fecerunt vel testandæ singularis devotionis gratia, quo pertinet causa *secunda* Hertii, vel propter splendorem familiæ conservandam, quo referenda erit causa *sexta*. Premens necessitas, vel fuit defectus pecuniarum, quo respicit causa *quinta* & *septima*, quas adeo nescio cur separaverit Hertius, vel merus potentia & amissionis bonorum, & vel a tertio incussus, unde habes *quartam* Hertii causam vel ab ipsis quibus feuda sunt oblata, quo spectat causa *prima*. At utrumque hunc fontem referri poterit causa, quam *tertio* loco recensebat Hertius, potentia statuum, Ecclesiasticorum, cum probabile sit, alios iis feuda obtulisse, ne ab ipsis supprimerentur, alios, ut per status Ecclesiasticos defenderentur contra vim aliorum.

§. XV. Possent etiam istæ causæ inter se comparari ratione antiquitatis ut quædam antiquis temporibus obtinuerint, quæ-

quædam serius fuerint usurpatæ. Ad priorem classem referre poteris causas *quatuor* priores, quarum satis antiqua exempla refert Hertius, ad posteriorem, vel ipso Hertio *a)* consentiente causam *quintam, sextam & septimam*.

a) d. l. §. 11.

§. XVI. Denique & intuitu frequentiæ dividi possent istæ occasiones feudorum oblatorum, ut aliæ sint potiores, aliæ inter rarius contingentes numerandæ. Illis adscribo causam *primam, secundam, quintam, sextam* atque *septimam*. De *prima* enim non solum Hertius unum saltem & alterum exemplum adducit *a)* sed & aperte meminit *b)* ditiores esse exemplis devotionem erga Ecclesiam, quam *secundo* loco recenset, quæ & ipsa tamen classis in respectu ad causam quartam pro minus fecunda erit habenda cum hujus plurima & infinita fere suppeditari possint exempla; *Quintam* causam ipse Hertius iterum fatetur *c)* exemplis minus esse frequentatam, quare & de *septima* propter ea, quæ modo diximus *d)* idem erit sentiendum. *Sexta* causa pertinet ad consuetudines Flandriæ: ubi iterum Hertius addit, eandem non ubique locorum valere. Ut adeo sola causa *quarta*, cui *textia* suo modo est immixta *e)* frequentiora exempla nobis suppeditaverit.

a) d. l. §. 4. b) ibid. §. 5. ab initio. c) ibid. §. 11. d) §. 14. e) ut ostendimus d. §. 14.

§. XVII. Quare Dd. qui communiter causam introductorum feudorum oblatorum illam esse ajunt, quod aliqui suis viribus sufficere insultantibus non confisi, aut alias rebus suis melius consulturi potentioribus in clientelam possessiones suas offerentes Feudi jure ab iisdem receperunt, *a)* commode cum Hertio conciliari poterunt. Illi enim respexerunt ad originem feudorum oblatorum, quorum plurima hodie prostant exempla, non ad originem singularissimam unius & alterius feudi oblatis, cujus vix extat memoria.

a) Illustr. D. d. Rhez. de com. p. 45.

§. XVIII. Illud autem dubium est omnino leve, quod alio loco movet Hertius his verbis: *Subsistas vero, an recte D. Rhe-*
tius

ius a) & alii asseruerint, ævo quo ius feudale conditum fuit feuda oblata nondum innotuisse, si expendas, quæ supra §. 4. & §. 5. produximus. Produxerat autem §. 4. & 5. exemplum vix unum & alterum feudorum seculo nono & decimo oblatorum, cum tamen constet, compilatores juris feudalis seculo duodecimo floruisse. Innotuisse enim illud dicitur, non quod raro contingit: sed quod ob frequentem existentiam publice & in vulgus quasi notum est. Unde quemadmodum ea, quæ semel aut bis fiunt, prætereunda a Legislatoribus b). tanquam quæ publice incognita sunt, a quibus reip. turbatio non metuitur, ita nec male Dd. communiter duos actus ad introducendam consuetudinem non sufficere arbitrantur, quoniam hos non probabile est innotuisse principi, a cuius tacita approbatione vis & efficacia consuetudinis dependet.

a) d. p. 45. b) *Inculcantibus Pomponio Celso & Paulo l. 3. 4. 5. 6. ff. de LL.*

§. XIX. Commendanda tamen est solertia Hertii, in colligendis ac recensendis exemplis feudorum oblatorum a) Potiora sunt & statum Imperii nostri præsentem spectant, quod Otto Dominus Brunsvigæ & Luneburgi omnes possessiones suas anno 1235. obtulit Imperio, quas postea in ducatum erectas jure feudi ipsi iterum concessit Imperator Fridricus Secundus. b) Anno 1438. Comites Waldeccenses Landgraffio Hassiæ Comitatum suum obtulerunt. Utrasque literas & oblationis & investituræ adducit Hertius. c) Maria Domina Jeveræ, cum a vicino Domino Frisiæ orientalis molestaretur, ditionem Jeverensem liberam Burgundicæ domui feudalem fecit. d) An. 1447. Comitatus Plessensis Ludovico Hassiæ Landgraffio oblatus, qui etiam Anno 1571. extincta familia Hassiæ insertus est. Similiter Comites Lippiaci, Schaumburgenses, Diepholtenses & Hojenles Philippo Landgraffio Hassiæ seculo superiori, varias ditiones obtulerunt e). Ita & Comitatum Oldenburgicum ab Antonio I. Comite Anno 1531. Carolo V. Imperatori in feudum oblatus esse contendit Dux Holfato-Gottorfiensis, cui tamen hætenus contradixit Dux Holfato-Ploenensis & antiquioribus ionge temporibus Comitatum illum feudali vinculo annexum fuisse evincere laboravit. f)

a) d. part. 1. §. ad usque §. 16. b) vide Meibomii opusc. Histor. p. m. 496. seqq. ubi recenset hujus rei historiam & literas investituræ. Conf. Iterum de feudis Imperii cap. 1. p. 15. c) d. l. part 1. p. 132. seqq. d) Gryphian. ap. Arum. disc. 26. n. 97. Vol. 2. Speidel. in voce aufgetragene Lehen. e) vide Hertium d. l. part. 1. §. 16. p. 36. f) vide ausführliche refutation in puncto Oldenburgischer und Delmenhorstischer succession contra Ducem Holsato-Gottorfensem a Plænenfi editam in parte 25. Diar. Europ. p. 154. seqq. Iter. d. p. 25.

§. XX. De feudis a nobilibus oblatis dicere prolixum foret, nullus enim Archi-Episcopatus, Episcopatus, nulla Abbatia, nullus Ducatus aut Comitatus &c. fere existit in Imperio, quorum potentia hac oblatione non ultra modum aucta sit a). Quæ Landgrafio Hassiæ oblata sint, quædam enumerat Hertius b). Versus Rhenum & in Franconia ante duo secula præstantissimarum familiarum ditiones fuisse allodiales, post tempora Rudolphi I. vero securitatis aut alterius utilitatis causa esse oblata, ex Gemmingii effato asserit Besoldus, c) in Marchia & Pomerania multa oblata feuda esse veterum monumenta produnt. d) Unde non mirandum, quod idem Gemmingius opinatus fuerit, opima feuda omnia esse oblata, pauca saltem & exigui pretii superesse, quæ pro datis sint habenda e) quod etsi cum grano salis & temporum distinctione accipiendum esse monuerit Eybenius, f) mallet tamen, ut idem mentem suam aperuisset distinctius.

a) Hert. d. part. 1. §. 6. b) ib. §. 11. c) in Thesaur. Pract. voce Reichsstand. d) verba sunt Illustr. Du. de Rhez. Comm. Feud. p. 46. e) Besold. d. l. f) Elect. Feud. cap. 10. §. 12.

§. XXI. Ipsa Feuda, quæ Sacri Romani Imperii Electores ab Episcopo Bambergensi pro officiis Sedi Episcopali præstandis possident pro oblatis habet autor quidam a) Limnæo b) citatus. Solche officia, inquit, haben höchstgemeldte Churfürsten nicht bloßlich und allein dem freyen Kayserslichen Stifft zu ehren über sich genommen, sondern auch von Ihren Königreichen und Churfürstenthümen noch etliche ansehnliche Stücke darzu freywillig geschlagen und zu Lehen aufgetragen. Wie denn die alte Stadt Prag zu dem Bambergis. Erb-Schenkens-Amt gehörig, Querbach aber

aber, Wittenberg und Cüstrin zu denen andern dreien Bambergis-
chen Stiftern und deren gebührenden Vertretung von denen al-
ten Churfürsten gewidmet und offeriret worden seyn sollen. Sci-
licet Henricus II, Imperator, qui & Sanctus dicitur, cum Epi-
scopatum Bambergensem erexisset, eundemque aliis eximiis pri-
vilegiis redditibusque ornasset, pro summo affectu, quo locum
istum prosequabatur, grandius ei quod tribueret, non habuit,
quam ut quatuor principes officiales Imperii iisdem officiis &
ministeriis Episcopatu isti adscriberet. Et hinc est, quod Ele-
ctores seculares nonnulla bona ad Electoratum pertinentia ab
Episcopo Bambergensi in feudum habent, quorum respectu offi-
cium Imperatorio simile per subofficiales Episcopo illi præstare
solent c). Et quidem Regem Bohemiæ de civitate Pragensi Bo-
hemix metropoli a Bambergensi Episcopo ob Supremi Pincer-
næ officium ipsi exhibendum investiri dubitare non sinunt do-
cumenta fide digna d). Similiter, quod de Aurbacensi castro
scriptor modo memoratus affert non diffitendum equidem, Pa-
latinum priscis seculis ab eodem Episcopo Bambergensi id in feu-
dum habuisse cum castro Hohenstein, idem oppidis Hersbruck,
Vilseck, Pagenz & Velden, sed Rupertus, Elector Palatinus, in
litteris publicis asseruit, Hersbruck, Hohenstein & Aurbach,
esse feuda Imperii. Hodie autem Hersbruck, Pagenz & Vel-
den spectat ad Rempubl. Norinbergensem, Vilseck ad Bamber-
gensem, Aurbacense autem castrum quidem ad Bavarium, Pala-
tini in Electoratu successorem pertinet, sed illum tamen id a Bo-
hemix Rege in Feudum recognoscere observat Thulemarius e),
qui simul addit f) putare nonnullos Electorem Bavarix nunc
Ambergensem civitatem in superiore Palatinatu, ab Episcopo
Bambergensi habere in feudum. De Wittenberga videant alii.
g) At quod Custrinum concernit, nescio unde id hauserit autor
ex Limnæo allatus. Etsi enim negandum non sit, Potentissi-
mum Electorem Brandenburgicum investiri a Bambergensi de
officio supremi Camerariatus, ac in investitura mentionem fieri
pertinentiarum aliquarum, non tamen constat, quænam sint il-
læ pertinentiæ, ut latius ostendit deductio ex Archivo Electo-
rali Brandenburgico cum Rudolpho Gotofr. Knichenio com-
municata, h) prætendente Episcopo, quasi feuda Brunecensis

in Franconia ab iplo recognosci deberent, quæ tamen hætenus ab imperio in feudum accepta; similiter ex altera parte frustranea præensione facta super domo quadam Bambergæ sita, quæ appellatur aula Brandenburgica. Unde cum utrobique nihil solidi possit afferri, receptum est, ut hucusque Episcopus literis investituræ inseruerit, debere Serenissimum Electorem eo incumbere, ut cognoscat, quænam feuda ad Camerarium Bambergensem pertineant, ut ea in sequentibus investituris exprimantur. Quod si vera essent, quæ Autor iste de Custrino scripsit, admirationem meretur, cur non Episcopus Bambergensis loco feudorum Brunecensium postulasset, ut Custrinum ab iplo recognosceretur. Rursus tamen iste autor, quisquis fuerit, cum in reliquis Electoribus de feudis ab Episcopo Bambergensi dependentibus vera retulerit, videri posset & hic præsumptionem veritatis pro se habere, certe, traditionem istam non de suo finxisse. Sed quemadmodum illa veritatis præsumptio pro leviori habenda foret, cum in controversiis, quæ inter Principes existunt, assertiones ejusmodi privatorum, documentis publicis haud suffultæ, nullum pondus decisioni afferant, ita si conjecturis hic locus est, videtur quidem Autor iste assertionem suam de Custrino hausisse ex alia traditione vulgari, qua cuique Electoratus civitas aliqua principalis attribui solet, Bohemiæ Praga, Palatinatui Amberga vel Heidelberg, Saxonix Wittenberga, Brandenburgico Custrinum *i)* in cujus quidem veritatem in præsentia inquirere non vacat, præprimis cum iterum, quod Custrinum attinet, magnam dubitandi rationem suppeditet Illustr. Dn. de Rhez. *k)* Ergo cum forte ipse autor hæreret in assignando feudo Brandenburgico, quod a Bambergensi dependeret & vero deprehenderet Regem Bohemiæ Pragam, Electorem Saxonix Wittebergam ab eo accipere, quæ communiter pro Principalibus Electoratus civitatibus simul habentur, putavit se commode defectum istum supplere posse, si & Custrinum inter Feuda Bambergensia collocaret. Simul eadem conjectura habes fundamentum illius opinionis, quæ arbitratur, ut modo retulimus, Electorem Bavarix nunc Ambergensis civitatem (utpote quæ & ipsa in classe quatuor civitatum Electoralium fuit recensita) ab Episcopo in feudum agnoscere, quo pacto tamen,

&, si non aliis rationibus nitatur ista sententia, non sine ratione eandem in medio reliquit Thulemarius. l)

a) Limnæus appellat autorem des wolgegründeten Gegenberichts des wider die Herren Grafen zu Löwenstein und Wertheim von Bischöfl. Råthen zu Würzburgt ausgesprengten vermeinten Berichts. b) ad A. B. c. 27. §. 6. obs. 29. c) vide novissime Thulemar. tract. auct. de Ocloviratu. c. 20. §. 27. seqq. & Wagenfeilii de S. R. I. summis officialibus & subofficialib. c. 18. §. 9. seq. p. 288. seq. d) quæ adducit Thulemar. d. l. §. 18. e) d. l. §. 29. 30. f) §. 31. g) vid. Limn. ad capit. Carol. 5. p. 123. seqq. & in add. ad lib. 3. c. 7. n. 77. h) quam refert ipse in opere Politico l. 2. part. 3. sect. 2. c. 1. & ex eo Thulemarius. d. l. §. 33. p. 327. seqq. i) vid. Limn. ad cap. 20. A. B. obs. 5. ubi provocat ad Goldast. tom. un. constit. Imper. p. 34. k) Comment. feud. p. 68. l) d. §. 31.

§. XXII. Fuerunt ista præsupponenda, (ne arbitreris nos inepte in alienis a doctrina feudorum oblatores prolixius detinere,) ut constet fidem Autoris a Limnæo adducti non omnino esse omni exceptione majorem. Unde non sine ratione suspicio oriri possit, quæ idem tradit de oblatione istorum feudorum Episcopo Bambergensi ab Electoribus facta, pariter a veritatis linea aberrare, præprimis cum communiter scriptores, qui officiorum horum mentionem injiciunt, a) istam oblationem taceant. Quinimo contraria omnia non improbabiler videtur statuere ipse Clarissimus Wagenfeilius, ita scribens: b) *Olim innuimus, tam Potentes Germaniæ Principes, ne ab Imperatore quidem facile se induci passuros fuisse, ut Bambergensis Episcopi se ministros & officiales profiterentur, nisi præmia pro labore & personarum dignitate addita essent. Quamobrem opus erat, ut talia prius Episcopo donarentur, rursus deinde suis Officialibus concedenda.* Ex quo sequitur, quod arbitretur Vir celebris, feuda ista Episcopo non ab ipsis Principibus fuisse oblata, sed ab Imperatore ipsi, sub conditione illa, ut concederet iis eadem cum officiis, in feudum f. esse donata. Sed quod pace ipsius dicere liceat, hoc non obstante, sententia

Autoris Anonymi apud Limnæum videtur probabilior. Ut enim taceamus, assertionem Wagenfeilii multis implicari difficultatibus; utrum feuda ista ab Imperatore Episcopo donata fuerint Imperatoris propria? an Imperii? an ipsorum Principum? (quorum illud & istud, uti nulla probabilitate est subnixum, ita porro discutiendum foret, an tum Imperator habuerit potestatem, pro lubitu res Imperii alienandi? hoc vero, quod maxime videtur veritati esse consentaneum, præprimis quod Pragam & Wittebergam attinet, auget rationem dubitandi ab ipso propositam, cur Germaniæ isti Potentes principes onus hoc sibi imponi passi fuerint;) ad ipsam causam, quæ eum, ut hæc statueret, movit, facilis videtur esse responso, si dicamus, eadem ratione, quæ Imperatorem disposuit, ut Episcopo tam opiam privilegia conferret, Germaniæ quoque procures fuisse commotos, ut non solum officia ista lubenter susciperent, sed & ex ipsis bonis suis, siue tum fuerint allodialia siue feudalialia, (quo pacto Imperator facile consensit) præcipuas civitates in feudum rursus recipiendas offerrent. Nimirum causa nulla fuit alia, quam reverentia erga sedes Episcopales, & religio, vel potius superstitio, ultra justum modum tum temporis aucta, quæ honoripotius, quam oneri esse persuadebat Principibus, si officia ejusmodi præstarent Episcopo, & gloriosum maxime ac salutare opus committi, si Feuda ex bonis suis offerrent eidem. Id vero non solum ex aliis exemplis demonstrari potest, dum Limnæus ex eodem autore narrat; Herbipolensem Episcopum An. 1168. ad imitationem aliorum Principum secularium 4. officia hereditaria suprema, Mareschallatus, Camerariatus, Pincernatus & Dapiferatus instituisse, eaque Comitibus Hennebergensibus, Wertheimensibus, Castellanis & Rineccensibus contulisse, hos vero religionis & honoris ergo pro more istius seculi ex corporibus Comitatum suorum bona quædam obtulisse sedi Episcopali, ut illa inseparabiliter officiis illis adhærerent, & ab ipsis simul in feudum reciperentur c); sed & ne nobis objicias, autorem istum incongrue produci testem in causa propria, maxime confirmat sententiam nostram, quod eidem assentiatur allegata deductio ex Archivo Brandenburgico, verbis: d) Wor- aus. denn wohl so viel erscheinet, daß das Ober-Cämmerer-Amt, so

so seine Ehrl. Durchl. vom Stifft Bamberg recognosciren, wohl mehr ex devotione Majorum hergeflossen, und dem Stifft zu Nuß und Besten angesehen, als daß derselben dannenhero eine dignität oder Nußen zuwachsen sollte. Quare etiam, cum hæc devotio superstitiosa hodie cesset, & ut diximus se feudo, quod simul acquirat Potentissimus Elector, non constet, investituræ renovatio non ita stricte ab ipso solet observari, ut nempe ea toties, quoties novus Episcopus constituitur, petatur, sed solum petitio fieri solet, quoties mutatio contingit in persona Electoris. Et responsum fuit ex parte Brandenburgica, facta reliquorum coelectorum ipsi non posse præjudicare, e) quoniam videlicet hi de certo feudo, quod nunc quidem pro lucro habendum est, investiantur.

a) vide, quos passim citant Thulemarius, & Wagenfeilius dd.

ll. Nec ipse Thulemarius, magna diligentia colligens, quæ ad hanc questionem pertinent, de oblatione quicquam habet. b) d. l. §. 12. p. 290. c) vid. Limn. ad d. c. 27. §. 6.

A. B. Observ. ult. n. 7. d) vide Thulemar. d. l. p. 327. e) d. deductio ap. Thulemar. p. 328.

§. XXIII. Transireni relicta consideratione Feudorum Historia ad meditationem naturæ eorundem; nisi viderem ab Hertio a) in censuram vocari personatum scriptorem Severinum de Monzambano, quod is vinculum feudale Principum & Comitum in Germania a voluntaria oblatione derivet, eandemque sententiam præter dictum scriptorem, ab amico Hertii, clarissimo Itero b) imputari Illustri Putendorfio & Celeberrimo Rachelio, quibus se adjungit doctissimus Kulpisius, c) notans Severinum, quod asserat, ac si Principes ipsi Imperatori obtulerint ditiones suas, ut easdem tanquam feuda ab eo recognoscere, cum tamen hoc cum rerum veritate minus conveniat. Antequam eorum rationes, quibus istam doctrinam refutare aggressi sunt viri laudati, perpendamus, necessarium videtur, ut prius dispiciamus de ipsius Severini mente, cujus verba in summam contracta id volunt. d) Præsupponit: Olim apud Francos Duces non solum bellis sed & provinciis regendis tempore pacis præfectos esse, iis etiam sæpius Comites fuisse adjunctos, omnem tamen horum potestatem non aliam fuisse, quam Magistra-

gistratum proprie dictorum; postea successu temporis factum esse, postquam isti Duces ad vitam constituerentur, & patribus plerumque filii surrogarentur, ut ipsi paulatim Regum suorum auctoritatem leviolem habere & provincias sibi conceditas velut in patrimonio suo cœperint numerare, idque non sine detrimento Reipubl. Inde Carolum M. animadverso majorum errore plerosque Ducatus lata nimis spatia complexos sustulisse & provincias ampliores in plures divisisse partes, easque Comitum variis generibus tradidisse regendas, neque in perpetuum aut jure hereditario, sed ut revocandi potestas foret. Post Carolum tamen ad antiquum errorem fuisse reditum, & præterquam, quod filii fere patribus surrogari, etiam ex coalitione plurium Comitatum, aut voluntate posterorum Caroli aliquot Ducatus institutos esse magna terrarum spatia amplexos. His præfectos, evalescente per intestinas discordias magis magisque auctoritate & potentia Imperatoris, proprias stabiliendi opes occasione solerter fuisse usos: quosdam vero Principes Imperatorum liberalitati ditiones suas in acceptis tulisse, aliorum potentiam emtionibus, hereditatibus partisque per vim inter turbas Reip. opibus magnum augmentum summis. Cæterum cum sine perturbatione totius Germaniæ & fortasse non sine exitio convellentium, ista Principum potentia convelli non posset, satius visum Regibus, præsertim, *postquam alia conditione in regnum ipsos non essent adscituri Principes*, possessionem eorundem confirmare, ita ut deinceps ditiones suas tanquam ab Imperatore recognoscerent, & fidem eidem atque Imperio jurarent. Et exinde factum esse, ut *quocunque modo parte opes* Principum, feudi titulo possideri dicerentur. Neque tamen multum potentia & fastigio Principum Germaniæ per vocabulum Vasallorum decessisse, non etiam Proceres opes suas absoluto Imperatoris dominio subjecisse, sed cum extincta stirpe Carolina in plenam libertatem evalescit Germania, & jam tum complures proceres amplas sibi ditiones quæsiwerint, potius eosdem quæsiuisse validum bonorum suorum protectorem, cui se ut inæqualiter foederatos adjunxerint, istiusque majestatem comiter colere obstrinxerint. Hæc Monzambano. Illustris Pufendorfius vero eo, quem innuit Iterus, loco e) non diserte de

de feudorum Imperialium origine agit, sed saltem quæstionem tractat: an a nexu feudali ad subjectionem valeat sublequentia, & exponit tantum modos, quomodo ex feudo dato possit fieri oblatum. Denique Dn. Rachelius *f)* nihil aliud facit, quam ut doctrinam Pufendorffianam summam exhibeat.

a) de Feud. obl. part. I. §. 15. *b)* cap. I. de Feud. Imperii. §. 12. p. 84. *c)* Comment. ad Monzamb. cap. 3. §. 4. p. m. 14. *d)* De statu Imperii Germanici. c. 3. §. 4. prior. *e)* de Rep. irreg. §. 12. & 13. *f)* Dissert. de Capitul. c. 6. §. 9.

§. XXIV. His præsuppositis, etsi initio ex iis quæ ultimo loco ex Monzambano adduximus, superfunditorie adspicientibus videri possit, illum id asserere, ac si prima origo feudorum a principibus Germaniæ possessorum oblationi debeatur, revera tamen ex monito Celsi *a)* incivilitatis notam effugere cupienti, & integrum discursum elegantissimi scriptoris profundius rimanti, patebit, haudquaquam eam ipsius intentionem fuisse, sed potius, ut demonstraret, ultimam originem eminentis istius & majestatis æmulæ potestatis, quæ hætenus sub involucro Superioritatis territorialis in multorum ore quidem versatur, vereor tamen ut & in intellectu. Ostendit hoc inscriptio capitis istius: *De origine Statuum Imperii & quibus gradibus ad istam potentiam adscenderint.* Ostendunt idem omnes assertiones, ipsam de feudis mentionem præcedentes: quod olim Principum potestas ad instar merorum magistratuum se habuerit, quod postea paulatim majorem debitæ potentiam sibi arrogaverint; quod Carolus M. malo huic mederi voluerit; quod post hunc Procerum Germaniæ potentia variis modis una cum eorum patrimoniis aucta fuerit; quod iidem statu Germaniæ maxime turbato, multum remiserint a reverentia & obsequio Imperatoribus debitis; quod stirpe Carolina extincta plenam libertatem adepti fuerint, quod alia conditione novo Regi regnum non detulerint, quam ut possessionem eorundem intuitu amplissimorum territorium quocunque modo partorum confirmaret, & ex liberrima potestate per extinctam stirpem Carolinam adepta pleraque momenta, & quæ cum nexu feudali consistere possent, ipsis relinqueret. Hic itaque apertum

est, quod acutissimus autor de quæstione, qualis fuerit nexus principum ante Carolinam stirpem extinctam, an feudalis an non? abstrahat, & saltem de *origine & tempore* agat, ex quo quocunque modo partæ opes Principum (sive ex concessione Imperatorum eas fuerint adepti, sive per vim, sive per emptiones & hæreditates, & quidem sive per modum feudorum sive allodiorum,) una cum iisdem adjuncta magna illa potentia, cuius antea ab Imperatoribus sive in indultu & translatione eorum simplici, sive etiam in literis investituræ nulla facta erat mentio, *feudi titulo possideri dicerentur*. Faciunt huc egregie, quæ, ut modo diximus, de variis modis, quibus Vasalli feuda data cum subjectione possidentes vinculo subjectionis exuere, & postea eadem alteri in feudum rursus absque subjectione genuina offerre possunt, eruditissime differit optimus Severini interpres vere sapiens Puffendorffius. *b)*

a) l. 24. ff. de LL. b) d. l. §. 12.

§. XXV. Atque sic tantum abest, ut ea, quæ Monzambano de origine investituræ feudalis, qua superioritas simul fuit confirmata, sensu, a rei veritate aliena sint, ut potius eadem omnino sentiant præcipui ex modernis Juris Publici Scriptoribus. Unus sit instar omnium Consultissimus Schwederus *a)* qui, cum de origine potentia Statuum imperii plane similia discursui Severini protulisset, concludit: *Imperatores ergo his ipsorum tum temporis præfectis præter administrationem dominium quoddam & jus Superioritatis in assignatas provincias jure feudi concedere coacti fuere*. Similia habet Boxhornius in Historia universali *b)* & consentit iniquior alias Monzambano Censor Pacificus a Lapide *c)*. Unde facile patet, quod obiter dictum sit, quam perspicue ex hac doctrina, quod origo superioritatis territorialis feudis oblati adscribenda sit, possit illustrari positio ista verissima, status jus superioritatis territorialis una cum territoriis jure proprio & non ex concessione Imperii & Imperatoris possidere *d)*, quæ alias ex hypothesis quod eadem ad feuda data referenda sit, redditur obscurissima.

a) Introductione in jus publ. Part. Spec. Sect. 2. cap. 10. §. 6.

p. 874. seqq. b) p. m. 528. seqq. c) p. m. 349. d) de qua vi-

de

de succincte Ill. Dn. de Rhez. inst. Jur. publ. lib. 2. tit. 2. §. 37. p. m. 372. seqq. ubi simul ad modo laudatum Dn. Pufendorffii locum provocat.

§. XXVI. Nec abeunt a mente Monzambani ea, quæ censuræ suæ præmisit Kulpisius, quin potius in eo est, ut illa, quæ Monzambano de Carolo M. & ejus posteris statuit, ex Lehmanno, Conringio, Ludolpho, Hugone & Eibenio confirmet, & dilucide statuit, Principes Germaniæ paulatim veluti patrimonium ditiones sibi concreditas vindicasse. a)

a) vid. Kulpis d. l. p. 78.

§. XXVII. His ita præmissis nil fere restat, quam ut saltem ea, quæ Hertius & reliqui opponunt, recenseamus. In univ-
ersum concedi non posse dicit Hertius vinculum feudale Prin-
cipum & Comitum Germaniæ a voluntaria oblatione derivan-
dum esse, si respiciamus ad tempora Caroli M. Illis enim &
quæ diu sequuntur temporibus, Imperatores in usu habuisse
Principatus & Comitatus Jure Feudi tribuere; Progressu ve-
ro temporis cum Ducatus & Comitatus hæreditarios redde-
bant, quod imprimis auspiciis Henrici VI. factum fuerit, pro-
babile non esse, Imperatores, eos nullo vinculo sibi alligatos
retinuisse. Quin & jam tempore Ottonis IV. Principes publi-
ce confessos fuisse, se feuda quæ possideant ab Imperatoris ma-
nu recepisse a). Similia disserit Itterus: Dubitari, an ante
tempora Caroli M. feuda imperialia fuerint, hoc certum esse,
quod Carolus M. multos Ducatus & Comitatus dederit in feu-
dum, idemque fecisse etiam ejus successores, quare quod Se-
verinus de Monzambano Clarissim. Pufendorffius & Rachelius
arbitrentur, ac si partas pridem stabilique jure acquisitas Prin-
cipum opes recens electi Imperatores adhibito qualicunque be-
neficiario vinculo, confirmare necesse habuerint omnisque Feu-
dalitius Principatum & Comitatum nexus, quo hodieque di-
tiones istæ affectæ sunt, ex voluntaria Ordinum oblatione deri-
vandus sit, id si universaliter capiatur, Historiæ repugnare, &
ab Hertio non immerito fuisse sub censuram vocatum. Et
sane tot passim provinciarum atque Principatum, qui suam
originem pristinorum Cæsarum liberalitati debent, & ab iis, an-
tequam

tequam quicquam Juris imperii Cives in iisdem sibi vindicare possent, beneficiario titulo, suis quondam militibus concessorum exempla occurrere, ut ludere operam censendus sit, qui anxie conquisitis rationibus & documentis huic rei fidem facere nitatur. *b)* Prolixior quidem reliquis est Kulpisius, *c)* sed summa eodem recidit: nomen feudi serioris seculi esse & apud Francicos Scriptores non extrare, nihilominus rem ipsam jam a Clodovæi temporibus fuisse in usu, Imperatores vero Francicos ac Germanicos bona non procerum propria, sed sua, ex regni patrimonio decerpta, in beneficium illis detulisse, quod vero de oblatione bonorum allodialium aliquando reperitur, non de feudis in universum, sed de certa feudorum specie, quæ oblata dicuntur, esse intelligendum, & quidem de subalternis magis, quam immediatis &c. Nos vero, etsi in singulis his regessionibus forte unum & alterum adhuc notare possimus, ne tamen, quod Iterus monebat, operam ludamus, hoc unicum, pace Virorum eruditorum, ipsis reponimus, gratis hæc omnia adversus Monzambanum disputari, cum nunquam ipsi in mentem venerit, primam feudorum Germanicorum originem vocare in dubium; ac meliorem in præsumptionem meritis sit Vir in Historia Germanica, quod singulæ acuratisimi scripti lineæ profitentur, profundissime doctus, (quæ simul omnia ad Excellentissimos Viros, Pufendorffium & Rachelium applicata volumus,) quam ut hæc, quæ in vulgus nota sunt, ignorasse aut contra fidem historicam tam notabilem errorem commisisse in suspicionem venire debuerit; quare frustra fecisse eos sibi hac parte Monzambano adversarium, & potius, si quid contra ipsius sententiam solidi demonstrare voluissent, debuisse ostendere, quod Carolina stirpe extincta Proceres Germani libertatem omnimodam non fuerint consecuti, neque Reges postea electos ad ejus confirmationem per conventionem adegerint. Sed de hoc quidem silent.

a) vid. Hertius d. §. 15. *b)* vid. Iterus d. l. p. 21. seqq. *c)* d. l. p. 14. seqq.

§. XXVIII. Nisi forte huc trahere velis, quæ mox subjicit Kulpisius *a)*: Feuda Ducum & Comitum Germaniæ talia fuisse

fuisse ut vinculo necessitatis & obligatione ad investituram petendam, nisi feuda amittere voluerint, fuerint coacti, nam *extincta stirpe Carolina* cum regium nomen alicui ex proceribus impositum, non pleniorum fuisse factam *in hisce quidem ceterorum facultatem*. De Conrado I. constare, eum adeo jus suum exercuisse, ut cum Erchingerus, Bertoldus & Luitfridus plus, quam par erat, sibi vindicare voluerint, prædia illorum ademerit, & in fiscum redegerit; In Ottone M. ac sequentibus Imperatoribus similia passim deprehendi; Post electionem Ottonis IV. Principes ad Pontificem fateri, quod feuda ab ipso agnoverint; Rudolphum vero I. principes hoc facere detestantes in ordinem redegerunt &c. Sed hæc omnia exempla meo quidem iudicio, neque infringunt, quod Duces Germaniæ extincta stirpe Carolina ducatus suos quasi patrimonia propria possederint, eosque Conrado I. aut Imperatoribus post eum in feudum obtulerint, neque obstant sententiæ Monzambani, qui nexum principum illorum comparat cum fœdere inæquali. Nam præterquam quod ista comparatio saltim intendat differentiam ostendere inter obligationem feudalem & subjectionem, non tollere differentiam, quæ inter fœdus inæquale est, & feudum, adeoque non neget Monzambano, eum, qui feudum alicui offert, facta semel oblatione obstrictum esse ad renovandam investituram; nec quicquam exempla ista, de quorum circumstantiis peculiaribus jam inquirere non vacat, opponere posses oblationi feudorum primitus factæ, etiamsi omnia id expresse assererent, Duces & Comites ab ipsis Imperatoribus propter neglectam investituræ petitionem ad officium fuisse redactos (quod tamen non fit ubique) quia & in feudis oblatis, quod antea erat liberæ voluntatis, postea ut necessitas imputatur, ut infra suo loco explicabimus fusius.

a) d. l. p. 17.

§. XXIX. Non pœnitet vero, quæstionem istam de superioritatis territorialis origine paulo prolixius discussisse, partim ut defenderemus Scriptorem perspicacissimum, cujus lectionem, & doctrinam quicumque ultra scholam & umbram sapere, & studia ad prudentiam aulicam disponere vult, commenda-

tam habebit; partim ut firmaremus hypothesein, a qua forte in sequentibus decisiones quæstionum quarundam aliarum dependebunt: Istam autem controversiam meam non facio: an expediat Imperio si lex feratur, ut territoria olim amissa, & denuo a principibus privata opera recuperata Imperio iterum offerantur in feudum? recordatus, ad privatos in Academia viventes neque Jurisprudentiam Legislariam neque Consultariam pertinere, sed solam judicialem, quæ disquirat, non, quid expediat Imperio, sed quid justum sit vel injustum. Et quemadmodum, si quis non rogatus concivi suo consilium inexpectatum! suppeditat, minimam reportat gratiam, ita veremur, ne pedantismi fiamus rei, si ad Imperatorem & Status aut eos, quibus ab his cura consiliorum demandata est, pertinenti, nos, velimus immiscere. a)

a) vide interim Text. de Rat. stat. c. 19. a quo dissentit Hertius d. l. part. I. §. ult.

§. XXX. Potius dispicamus de feudi oblatis definitione. Hertius a) definit. *Jus inter duos, quorum unus rem suam sub fiducia mancipat, alter eatenus volenti remancipat peculiari mutue fidei datione affectam.* Sed hic initio notandum, genus remotum pro proximo poni, cum multa sint jura specie inter se variantia. Exprimendum ergo fuisset, quale jus sit feudum oblatum. Neque juvabit excusatio, ideo jus allatum esse, non dominium, non servitutem aut illius species, usumfructum vel usum, quod magna alias litigia inter Interpretes peperit; quia entia moralia vim suam ex impositione habent, quam non sit necesse juxta alia metiri & obscurare verius, quam illustrare. Uti enim per relationem speciei ad genus res potius illustratur, quam obscuratur, ita qui neque rem aliquam ad alias metiri, neque tamen vim, quam ex impositione habet expone-re audet, & ipse rem obscurat, certe non illustrat. Deinde vocem mancipationis & remancipationis fatente Hertio ipso ex Jurisprudentia antiqua mutuatus est, quæ ad rem præsentem non omnimodo quadrat. Etsi vero afferat, vix compositius in latinitate reperiri, tamen in definitionibus non intendere magis debemus linguæ elegantiam, quam verborum proprietatem

tem ac perspicuitatem, & pro nimis delicato putandus est, qui voces traditionis & investituræ aut similes hodie respuit.

a) d. l. part. 2. §. 2. p. 48.

§. XXXI. Magis accommodata est definitio Taboris, a) qui dicit esse *feudum*, quod a Vasallo de Patrimonio suo oblatum est Domino ea lege, ut ipsi offerenti vicissim in feudum conferatur, a qua non multum abit illa Struvii b), esse *feudum*, cujus dominium plenum in Dominum a Vasallo traslatum, utile vero iterum cum vinculo Vasallitico ab eo acceptum fuit. Quoniam vero in conceptu rei rite formando ante omnia conceptus generis debet esse distinctus, & vero in feudi, quod hic genus est, essentia & natura explicanda Feudistæ tot prope sententias fovent, quot sunt Scriptores, necesse est, ut ante omnia hic summam sententiam exponamus nostram, per hypotheses tamen magis & præsupposita, quam prolixas demonstrationes, cum exercitium Academicum scribamus, non systema.

a) Ichnogr. F. I. 7. b) Disp. De feudis oblatis, cap. 2. §. 1.

§. XXXII. Ergo præsuppono I. feudi vocem potissimum sumi tripliciter. (1) Pro re quæ in feudum datur, (2) pro contractu feudali, (3) pro jure ex contractu isto orto, sive id sit ius Domini directi, sive Vasalli. Præsuppono II. Feudum late acceptum dividi in feudum proprium & improprium: Præsuppono III. Feudum habere sua essentialia, naturalia & accidentalia. Ex his præsuppositis infero IV. quamvis Dd. communiter qui doctrinam juris Feudalis summam exposuerunt, feudum pro jure & potissimum Vasalli acceptum definiendum esse arbitrentur, re tamen exactius pensitata dicendum esse, quod tradi potius debeat definitio feudi quatenus pro contractu sumitur. Equidem, si methodum proponendi doctrinam feudalem in genere respicias, nihil videtur interesse, quam acceptionem adhibeas. Sive enim *rem feudalem* definias, poterit postea subjici tractatio juris, quod in ista re terminatur, & hujus occasione de personis, quibus jus competit, & modo, quo jus constituitur dissertatio institui: sive *contractum feudalem*; facilis inde transitus ad personas contrahentes, rem de qua contrahitur & jus ex contractu ortum; sive denique *Jus Vasalli & Domini*;

non

non obscura erit methodus, si inde transeas ad personas jus constituentes, rem quæ juris objectum est, & modum jus transferendi. At si in specie divisionem feudi respicias, exigit regula methodice ratiocinandi, ut in eo significato feudum definia- tur, in quo est dividendum. Cum ergo potissima ac principalis feudi divisio sit, qua aliud proprium dicitur, aliud improprium, & vero in his speciebus feudum necessario pro contractu feu- dali supponatur, si confusionem evitare volumus, & in definiti- one respicendum erit ad contractum feudalem. Quod & ipsum observavit Obertus feudum per beneficium, seu benevolam acti- onem definiens. a)

a) II. F. 23. confer. II. F. 3. §. 1. & II. F. 9. §. 1. *verò. ubi per feudum intelligitur contractus Feudalis.*

§. XXXIII. Sed negas forte, feudum quæ in proprium & improprium dispescitur, pro contractu feudali usurpari. Pro- bo id V. quia non solum antiqui Scriptores in definitione eo- rundem, verbis expressis ad contractum feudalem respexerunt a) sed &, quod communiter Neoterici definitiones istas in sum- mam contrahendo proprium vocant, quod feudi essentialia & naturalia salva habet, improprium, quod a communi feudi natu- ra, vel ut alii addunt, essentia recedit b). Sed præterquam quod ex Jure Civili constat, Naturalia, Essentialia & Accidentalibus a Jure consultis Romanis non de rebus nec de jure circa res, sed de contractibus prædicari, c) communiter Feudistæ ad me- liorem intellectum Feudorum priorum & impropriorum præmittunt doctrinam de substantialibus, naturalibus & acciden- talibus contractuum, eamque recte ex jure civili a contracti- bus in genere ad contractum feudalem applicari asserunt d), quod utinam firmiter observassent Doctores, non ita plerum- que fluctuarent in definiendis generibus feudorum priorum & impropriorum. e)

a) vide Alvarotti, Sonsbecci, Schraderi, Zasii, Boceri defini- tiones feudi proprii ap. Wurms. de Feud. impropriis p. m. 31. seqq. b) vide ex pluribus Wurms. d. l. p. 102. Struv. Synt. J. F. cap. 4. Aphor. I. c) vid. Strauch. Diff. 12. th. 11. & Dd. passim ad tit. ff. de pactis, aut ad tit. de contrah. emt.

d) vide

d) vide iterum Wurmser. Class. 1. sect. 3. p. 13. seqq. potissimum p. 17. §. 15. e) exemplo sit Wurmserus d. tract. per integr.

§. XXXIV. Quoniam autem feudum in genere a proprio & improprio præscindere debet, adeoque haud dubie certa quædam essentialia, quæ utrique speciei insint, continere, Doctores autem iterum in determinandis pariter contractuum in genere atque specialiter feudi essentialibus, naturalibus, & accidentalibus mirum quantum variant, imo & ipsos terminos substantialium &c. ambigue usurpant, sine cognitione tamen certa hujus doctrinæ nihil fere solidi in jure feudali disceptari potest, necesse est ut & ea de re sententiam nostram succincte exponamus. Igitur præsuppono VI. ex quinque prædicabilibus, quæ in logicis exhibentur, genus quidem, speciem & differentiam satis accurate inter se discerni, sed proprium & accidens subtiliter magis quam vero a se invicem separantur, cum proprio possit definitio accidentis omnino accommodari. Unde VII. quamvis multi naturalia & accidentalia ex doctrina de proprio & accidente illustrare aggressi sint, vereor tamen, ne ita rem magis obscuraverint, præprimis cum Philosophi in prædicabilibus istis ad creaturas corporeas & potissimum ad hominem respexerint. Quemadmodum ergo ad res morales ab impositione hominum dependentes, verbi gratia doctrina prædicamentorum & causarum obtorto collo transfertur læpius, ita quoque multæ possent afferri rationes, cur idem dicendum sit de prædicabilibus & regulis, quæ intuitu illorum inculcantur.

§. XXXV. Quare VIII. magis perspicue in contractibus videtur sic procedi posse. Omnia pacta naturam suam a paciscentibus nanciscuntur. In societate vero Civili determinatio specialis singulorum contractuum uti omnium terminorum dependet ab arbitrio civitatis. Ergo ei qui τὸ κύριον gerit in Republica, competit disponere, quid audito vocabulo cujusque contractus subditi debeant subintelligere, & in quantum singulis privatis paciscentibus liceat per expressam voluntatem conceptui isti communi vel addere vel detrachere aliquid, sic tamen ut vocabulum ipsum, aut conceptus ejusdem reliqui non mu-

tentur. Inde quæ ita ex voluntate Principis descriptionem contractus ingrediuntur, ut, si paciscentes aliquid ex iis detrahant, contractus nomen suum amittat, dicuntur *essentialia* ab aliis substantialia, ab aliis substantialia interna, ab aliis naturalia interna, e. g. in emtione venditione: consensus, merx & pretium: Quæ vero sic sub conceptu contractus involvuntur, ut tamen a paciscentibus removeri possint salvo manente ipso contractu, ea sunt *naturalia*, aliis substantialia externa, item naturalia interna, aut naturalia externa, vel etiam accidentalia interna, e. g. præstatio evictionis in emtione. Denique quæ utrisque adjiciuntur, vel naturalibus detrahunt (nam quæ detrahunt essentialibus regulariter contractum plane immutant) appellantur *accidentalialia*, vel naturalia externa, aut etiam accidentalia externa, e. g. in emtione, quod pretium non in parata pecunia solvendum sit, sed dilationes concedi debeant, quod evictio præstari debeat etiamsi emtor venditori litem non denunciaverit, quod evictio præstari non debeat, &c. Quod si omnino rem terminis logicis efferre velis, commodissime dices ea quæ prædicantur de Contractu ut genus & differentia specifica, esse contractus *essentialia*, quæ ut accidens ordinarium & regulare (quod regulariter adest, sed tamen salva definitione tolli potest,) esse *naturalia*, quæ ut accidens extraordinarium & irregulare, (quod citra pacta non adest nec ad rei definitionem pertinet,) esse *accidentalialia*.

§. XXXVI. Fluit ex dictis IX. quod ii Doctores, qui in contrariis ad ista tria, essentialia, naturalia, & accidentalialia respiciendum esse inculcant, & tamen essentialia subdividunt in ea, quæ ipsam essentiam constituunt, & quæ constitutam essentiam necessario consequuntur, bene distinguendo non adeo bene doceant, cum entia præter necessitatem non sunt multiplicanda, & essentialialia ista posterioris generis vel non differant in effectu ab essentialibus prioribus vel referri debeant ad contractuum naturalia. Eadem est observatio de illis, qui etsi essentialia & naturalia contractuum separent, tamen naturalia iterum dividunt in intrinseca seu inseparabilia, & extrinseca seu separabilia, quoniam naturalia intrinseca revera nihil aliud sunt, quam essentialia.

§. XXXVII. X. Præsupponendum est, dum feudum aliud nominatur proprium, aliud improprium, improprietas terminum

num hic nequaquam in significato famosiore supponi pro æquivoco, alias enim feudum impropriū plane non esset species vera feudi, sed ista potius distinctio foret æquivoci. Igitur per proprietatem & improprietatem, hic potius respicitur ad notam analogiæ, cum divisio ista indicio saltem sit, species feudi inæqualiter participare de generica feudi definitione, ita ut feudum proprium sit analogatum nobilius, tanquam quod totam feudi naturam retinet; nec quicquam ultra eam admittit, Improprrium autem sit species ignobilior, quoniam hic quædam ex naturalibus sunt mutata vel alia quædam superaddita, naturæ communi & essentiæ feudi. Ergo vides feudum proprium idem esse ac contractum feudalem, prout ordinarie se habet, & feudum improprium denotare contractum feudalem extraordinarium seu irregularem. Paucis. Essentialia constituunt feudum in genere: Naturalia faciunt feudum proprium. Improprrium ab accidentalibus ita dicitur.

§. XXXVIII. XI. Ut ergo determinemus, quænam sint requisita feudi essentialia, statuimus 1. genus feudi esse contractum, non innominatum, sed nominatum, neque tamen realem, aut verbalem, aut literalem, aut consensualem, sed feudalem, qui tanquam species monadica nullas sub se comprehendit plures species, magis tanquam literali aut verbali accedentem, quam reliquis duabus speciebus, quoniam utrobique solennitas ad essentiam contractus requiritur, ibi verborum aut scripturæ, hic solennitas investituræ. 2. Essentialia specifica feudi absoluntur partim translatione Domini utilis in Vasallum, retento dominio directo, partim mutua fidelitate inter Vasallum & dominum. Unde concludimus, quod ubi unum horum requisitorum deficiat, ibi non sit feudum ne quidem improprium, & quod plura requisita ad feudum in genere non sint necessaria. Et adeo dissentimus ab illis, qui dominium utile quidem respectu Vasalli habent pro feudi essentiali, sed quo detracto & dominio pleno in vasallum translato, fiat saltem feudum improprium. Ut enim implicat, esse essentialia contractus & tamen salva ejus essentia abesse posse, ita origo doctrinæ istius descendit ex non recte intellecta Juris feudalis sententia, qua feudis impropriis annumeratur, quod ita concessum est, *ut vasallus &*

ejus heredes, & cui ipsi dederint, id habeant, a) seu ubi concessa est vasallo potestas alienandi quasi eo ipso plenum dominium in vasallum sit translatum, & quasi, ut alia jam taceam, vel sola emphyteuseos natura non ostenderet, subsistere posse dominium directum, etiamsi potestas rem alienandi alteri sit indulta. Deinde & ab istis dissentimus, qui eodem textu Juris feudalis seducti in alteram sententiam delapsi sunt, quasi retentio domini directi non pertineret ad feudi essentialia. Denique nec cum iis facimus, qui ad essentialia feudi referunt, ut constituatur in re immobili, aut qui præstationem servitiorum inferunt generali definitioni feudi, quæ quidem secundum nostram sententiam alia esse non poterit, quam quod feudum sit *contractus de rei alicujus dominio utili, retento dominio directo, in alterum sub præstatione mutue fidelitatis, transferendo.*

a) Il. F. 48.

§. XXXIX. XII. Quod naturalia feudi concernit, ea passim inculcantur a Doctoribus, & se per totum Jus Feudale diffundunt, neque adeo dissensus hic facile metuendus est, si modo pauca excipias, quæ ut jam diximus ex classe naturalium in classem essentialium a quibusdam translocantur. Facit vero eorum pluralitas ac varietas, ut exactam feudi proprii descriptionem dare non possimus, sed generalis illa, *Feudum proprium est feudum, quod omnia feudi naturalia salva habet, iisque contentum est*, sufficere debet. Ubi dissentimus tamen ab illis, qui verba nostra ultima: *iisque contentum est*, in descriptione feudi proprii non adhibent, putantes videlicet ad feuda propria referri debere, quæ adjectione pactorum jus domini vel vassalli augment, modo naturalia salva maneant, de qua sententia statim.

§. XL. Scilicet XIII. in determinatione accidentalium feudi Dd. discrepant; Nos superius *a)* asseruimus essentialia & naturalia a voluntate legislatoris, accidentalia semper ex pacto contrahentium oriri, simul vero defendimus, *b)* quod Impropria denominentur ab accidentalibus Feudi. Unde rursus sequitur, quod, quia pacta infinitis modis variant, generali iterum descriptione Feudi improprie, nos debere contentos esse, quæ istis præsuppositis non alia poterit esse, quam ista: *Feudum*

dum improprium est feudum, cui naturalia quædam pactis contrahentium adempta sunt, aut cujus essentialibus vel naturalibus aliquid per pacta contrahentium est adjectum. Sed hic duplex Commentatorum Feudalium dissensus observandus est. Alii arbitrantur feudum improprium præter pacta produci etiam aliquando ex dispositione juris feudalis, exemplo feudorum de Camera & Cavena, utpote quæ ex dispositione Juris Feudalis non transeant ad heredes c). Quod si procederet, nimium quantum turbarentur circuli nostri. Sed facilis est responsio. Nequaquam legem istam Feudalem præcipere ut feudum Soldatæ, quod feudum de Camera & Cavena tanquam species sub se comprehendit, debeat non transire ad hæredes, sed exponere saltem descriptionem istius feudi ut sensus sit: *Soldata autem est præstatio quædam annua gratuita, quæ ex conventionem partium, a neutra parte transit in hæredes.* Nam ita receptum est moribus, ut istud feudum Soldatæ appelletur, quod *morte dantis vel accipientis interveniente finitur.* Alii porro docent, distinguendum esse inter pacta adjicientia & detrahentia. Hæc tantum si naturalibus aliquid auferatur, facere feuda impropria, non illa, quæ salvis feudi naturalibus quid adjiciunt, quod alias feudo non cohæret, v. g. si feudum hac conditione concessum fuerit, ut vasallus præter usitata servitia etiam ad certum aliquod & insolitum obstrictus sit; Sed præterquam quod hæc opinio saltem profertur, nulla ratione, nullo textu feudali stabilitur, vel ex præsupposito X. ubi improprium feudum hic non pro æquivoco, sed irregulari sumi notavimus, quod communiter etiam ab istis Dd. admittitur, illa opinio refutari potest, Irregulare enim illud etiam est, quod abundat, non solum, cui quid de est. Ita v. g. irregulare pariter est, si homo habeat sex digitos, quam si uno careat. Ita emptio etiam irregularis est, ubi pacto adjicitur, quod emptor debeat pati, ut venditor per aliquod tempus ædibus gratis inhabitet. Unde nec immerito majori ratione feudum, ubi præter ordinaria etiam insolitum præstatur servitium, impropriis adscribere poterimus. Summa eo redit: distinctio inter pacta adjicientia & detrahentia quantum ad naturalia, nullum habet usum. In essentialibus autem omnino attendenda erit, non aliter tamen, quam ut adjicientia faci-

aut feudum improprium, detrahentia autem alium plane contrarium forment, quam feudalem.

a) §. 25. b) §. 37. *in fine.* c) *Il. F. 10.*

§. XLI. XIV. Illud dubium insuper removendum erit, qui fiat, quod non omnis mutatio qualitatis feudo cohærentis inferat feudum improprium. Nam ratione acquisitionis feudum est vel vetus vel novum, ratione objecti seu rei in feudum datæ vel seculare vel Ecclesiasticum ratione adjunctæ qualitatis vel nobile vel ignobile, illud vel regale vel nobile stricte dictum, regale vel seculare vel Ecclesiasticum, denique ratione situs vel in curte vel extra curtem. Etiam si igitur hæc prædicata etiam in juris effectu suis peculiaribus effectibus non destituantur, tamen propterea, si modo cætera sint paria, feudum utrobique poterit manere proprium. Ita etiam si ex dispositione Juris feudalis feudum Regale sit indivisibile, non regale divisibile, etiam si insuper a voluntate paciscentium dependeat, utrum feudum regale aut non regale velint consistere, tamen utrumque accensetur feudis propriis &c. Hic equidem nolim respondere, quod quidam faciunt, rationem istam afferentes, quod si levis aliqua qualitas mutetur in feudo, feudum non statim fiat improprium, aut si quid mutetur in feudo, quod revera non est de natura feudi; in cujus responsionis declarationem afferunt exemplum de feudo regali & non regali, ut modo diximus. Etenim posterior responsio petit id, quod est in principio, cum in quæstione erat, cur divisibilitas feudi aut ejus indivisibilitas non æque sit de natura feudi, ac v.g. de natura feudi est ejus transmissio ad hæredes masculos tantum. Prior vero responsio, quod levis aliqua qualitas sit hic mutata, insuper obscura est, siquidem non exponitur, quænam qualitas feudi pro levi haberi debeat, quænam minus. Et rursus difficile foret ostendere, cur circumstantia indivisibilitatis feudi pro qualitate leviori haberi debeat, quam ejusdem transmissio ad masculos. Accedit, quod nec istæ rationes sufficiant, si quis aliunde, quam a feudis Regalibus former objectionem. Quid enim? si in remobili feudum constituitur, est improprium: si in re seculari vel Ecclesiastica constituatur, neutro modo improprium est. Cur igitur immobilis rei ad naturalia feudi refertur, pertinentia

tinencia vero ejusdem nullum momentum affert in naturalibus? aut unde demonstrabis, pertinentiam rei esse levem feudi qualitatem, immobilitatem ejusdem levibus qualitatibus non esse annumerandam? Igitur sic videtur non incommode dici posse. Non est dubium in omnibus contractibus, infinitis modis variare posse circumstantias, siue modum contrahendi respicias, siue personas contrahentes, siue rem, cujus intuitu contractus celebratur, siue obligationem ex contractu oriundam, quam contrahentes intendunt, (simpliciter loquor & perspicue, non tamen repugnaturus, si quis sermonem istum flosculis Metaphysicis, causæ efficientis, materiæ, formæ & finis exornare voluerit.) Hæc variatio autem summatim duobus modis contingit. Aut enim circumstantiæ istæ modo adsunt, modo plane non appaernt; aut modo sub hoc schemate se sistunt, modo aliter. Quæ igitur communiter, hoc est in actibus frequentioribus contrahentium sub nomine certi alicujus contractus celebratis, adesse solent, dicuntur naturalia; quæ, contractu semel recepto, adjiciuntur circumstantiis communibus, aut illis quid detrahunt, sunt accidentalialia, quæ vero æque frequenter & adesse & abesse solent, neutro jure censentur, sed species pariunt contractuum æque regularium ac irregularium. Ita moribus communibus populorum feuda usurpantium solitum fuit æque feuda cum dignitate nobili aut regali, quam absque ea concedere, ita æque res Ecclesiasticæ ac seculares in feudum datæ sunt; Sed rarius contigit, ut quis v. g. de re mobili contractum feudalem iniret, aut pactum de successione foeminarum contractui adjiceret &c.

§. XLII. XV. Ulterius illud ex dictis sua sponte sequitur, quod quoniam irregularitas poterit accidere occasione contractus, modo contrahendi, personis, rei, juri vel obligationi inde orientibus, etiam respectu horum omnium feudum aliquod improprium dici posse, sed cum differentia, ut vel improprietas illa afficiat simul jus domini vel vasalli, aut ut non afficiat. Quare feudum improprium ante omnia videtur subdividendum esse in id quod alterat jus domini aut vasalli & quod non alterat. Prior species oritur non solum ex circumstantiis irregularibus, quæ immediate respiciunt jus domini vel vasalli, ut si pactum de successione foeminarum in investitura fuerit additum, sed etiam ex circum-

circumstantiis personarum aut rei feudalis, quatenus nempe jura domini vel vasalli respectum ad istas circumstantias habent: ut si feudum indulgeatur foeminae, tacite actum censetur, ut non solum in isto feudo succedant foeminae; sed & ut ipsa foemina per substitutum praestet servitia. Ad posteriorem speciem commodè videntur referri debere ista feuda, ubi quid irregularitatis invasit occasionem contractus aut modum contrahendi, quoniam videlicet jura domini aut vasalli non facile ad duas hasce circumstantias se referunt, ut si quis feudum emat.

§. XLIII. XVI. Ultramque hanc speciem pertinere vere ad feudum improprium, non solum probatur ex definitione feudi improprii superius tradita *a)*, sed & declarari commodè potest exemplo emtionis venditionis. Neque enim iste tantum emtionis contractus pro irregulari haberi debet, ubi per pactum alteratur jus emtoris aut venditoris, ut si v. g. evictionis praestatio remittatur, verum etiam haud dubie emtio irregularis est, ubi demum post Scripturam obligatio oritur, cum naturale emtionis sit, ut quocunque modo in ea consensus declarari possit, etsi per hunc irregularem contrahendi modum nil quicquam alteretur jus emtoris & venditoris.

a) vide supra §. 40.

§. XLIV. XVII. Id tamen haud erit diffitendum, quia divisiones feudorum, ut aliarum rerum moralium, potissimum eum in finem docentur, ut appareat, diversum eorum esse usum in praxi seu applicatione ad casus in vita communi obvenientes, adeoque quo magis per contractum aliquem jus contrahentium vel obligatio alteratur, eo majorem curam esse habendam, ut is per claram & distinctum conceptum fiat cognitus; divisionem istam feudorū impropriorum esse divisionem non univocam sed analogam, atque pro nobilissima specie hic habendam esse illam, quæ simul jus Vasalli aut Domini mutat, utpote quæ fere sola ad usum practicum est accommodata. Quæ ratio clavem Tibi supeditabit, ut causa non sit obscura, cur de posteriori improprietatis classe Doctores fere non hæsitaverint in recensione feudorum impropriorum, ac circa priorem classem maximam partem litigari soleat, an feudum, quod comitatur irregularis istiusmodi,

v. g.

v. g. modum contrahendi respiciens, sit habendum pro proprio an improprio? Nam qui prius affirmarunt sub notione feudi improprii comprehenderunt nobilissimam ejus speciem, quæ jus contrahentium alterat, qui posterius respexerunt ad definitionem generalem feudi improprii. Res nota est in controversia de feudo emto.

§. XLV. Scilicet XVIII. Usus distinctionis feudi in proprium & improprium fere absolvitur isto canone: Feudum improprium tantum in capitulis per pactum alteratis mutatur, in reliquis vero communem feudi naturam retinet. Cujus ratio dubio procul fundatur in alio canone, cujus veritas ex definitione naturalium elucescit, quod naturalia non expressa etiam insint feudo, nisi per pactum eadem sint sublata. Ergo necesse est, ut, quæ non sublata sunt, remaneant. Qui canon tamen ex natura pactorum omnium istam admittit limitationem, nisi mens contrahentium aliud suadeat, modo limitationem hanc recta exponas. Quippe ejus sensus esse non poterit, de eo quod partes paciscentes per verba expressa & perspicua alterarunt ulterius, nam de hoc quæstio foret Domitiana, & limitatio hoc pacto idem contineret, quod regula; sed ubi per bonam consequentiam verba paciscentium extenduntur ad casum sub verbis non comprehensum. Ut vero ista extensio procedat, necesse erit, ut aut ista consequentia nitatur in ratiocinatione necessario conclusionem inferente, unde v. g. si foeminæ feudum sit concessum, aut foeminæ per pactum ad successionem admittantur, necessario sequitur, ut Dominus admittat præstationem servitiorum feudali-um per substitutum; aut si ratiocinatio in se considerata non necessario inferat, & forte unam atque alteram instantiam patiatur, ut omnis dubii tollendi gratia legibus feudalibus in Imperio receptis eadem sit approbata. Ita v. g. si feudum sit concessum foeminæ non sine ratione dubitatum fuit, utrum in eo foeminæ debeant admitti ad successionem a), quia nempe ista ratiocinatio non est necessaria; Dedi rem in feudum foeminæ, ergo volo, ut & in posterum foeminæ succedant, sed quod nihilominus foeminæ ibi ad successionem admittantur, facit dispositio

Juris feudalis *b)*. Quod si itaque ratiocinatio aut necessaria aut confirmatione legis feudalis subnixa deficiat, putarem canonem initio adductum subsistere. Quare facile judicare poteris, quid sentiam de communi doctrina, qua statuitur foeminas in feudo franco etiam ad successionem admitti, quia videlicet illa assertio neque per ratiocinationem necessario concludentem, ex indulto ac remissione servitiorum feudalium demonstrari potest, neque capitulo aliquo Juris Feudalis subnititur, sed saltem extraordinario *c)*, quod vim probandi nullam habet.

a) vid. 11. F. 30. *b)* d. II. F. 30. junct. II. F. 11. & II. F. 50.

c) II. F. 104.

§. XLVI. Potuissem abstinere a præsuppositorum horum fusiore deductione, si, qui de feudis scripserunt, eadem distincte explicare fuissent soliti: Nunc cum fere communiter ea tantum superfunctorie tractari aut plane omitti soleant, ne in sequentibus more andabatarum in definitione quaestionum de feudis oblatis occurrentium pugnemus, ea loco fundamenti fuerunt præstruenda. Quibus ita præsuppositis non expectabis a nobis, ut singulas quaestiones juris feudalis ad communem feudorum priorum & impropriorum essentiam pertinentes, ad feuda oblata applicemus, utpote quod ineptum fore judicamus, cum iis referta sint commentaria Feudistarum, sed id solum intendimus, ut præmissa concisa Feudi oblatis definitione, postea ex positis principiis succincte dijudicemus, utrum ad feudi proprii an improprii species feudum oblatum pertineat, tum, si ad improprium referri debeat, in quantum idem a communi feudorum natura recedat, aut, in quantum alias applicatio juris feudalis ad feuda oblata propter alias difficultates dubia & obscura reddatur.

§. XLVII. Igitur definimus feudum oblatum, quod sit *feudum, quo dominus de re antea ipsi a vasallo sub conditione investiendi tradita, vasallum investit*. Per *feudum* quod genus est in hac definitione intelligo contractum feudalem per præsuppositum, 4. qui contractus communiter investituræ nomine appellari consuevit. Ubi non disquiram prolixè, an investitura recte dividetur in investituram propriam & abusivam nec ne *a)*, sed paucis ut de mente mea constet, textum Feudalem, qui occasionem

caſionem dedit ad litigia ſic *πνεῖς αἰσῶς*. *Investitura* ait Feudiſta *b)* quidem proprie dicitur poſſeſſio, hoc eſt, cum translatio poſſeſſionis ſtatim ſolennitatibus contractus feudalís junc-ta eſt, (hanc enim expoſitionem quicquid alii dicant *c)* luadet oppoſi-tio verborum ſequentium) *abufivo autem modo dicitur investi-tura, quando hafta vel aliud corporeum quidlibet porrigitur a domino feudi, ſe investituram facere dicente* neque tamen ſi-mul transferente poſſeſſionem rei feudalís. Unde etiam ſtatuo per ſolum contractum feudalem ſeu investituram abuſivam non produci vaſallo jus in re, ſed ſolum jus ad rem *d)*. In allata de-finitione, investituræ & investiendi vocabulum in lata acceptio-ne uſurpo, ut ſub ſe & propriam & abuſivam investituram comprehendat, quare in hoc feudum oblatum cum dato omnino conveniet.

a) prius facit poſt alios Dn. Struv. Synt. Jur. Feud. cap. 8. aph. 1. ſeqq. poſterior Eyben Elect. Feud. cap. 5. §. 6. b) ll. F. 2. in pr. c) vid. quos citat Eyben dd. ll. d) per ea quæ late diſſerit Dn. Struv d. cap. 8. aph. 9. ubi reſpondet ad argumenta diſſentientium.

§. XLVIII. Differentia in eo conſiſtit, quod res, quæ a do-mino in feudum conceditur, 1. antea a Vaſallo fuerit in Domi-num translata, & quidem 2. ea conditione ut in feudum detur, quæ requiſita ita ſunt conjungenda, ut ſi unum eorum deficiat, feudum non pro oblato ſed pro dato habendum ſit. Neque e-nim illa ſolum feuda datis accenſenda ſunt, cum dominus rem al-lodialem, quam jamdiu poſſedit pleno & libero jure in vaſal-lum ſub præſtatione ſervitiorum & fidelitatis transfert, de qui-bus nullum poterit eſſe dubium ob carentiam utriusque, quod poſuimus, requiſiti, ſed & iſta feuda ad data ſpectant, quæ domi-nus aliunde quam a vaſallo acquiſivit, etſi acquiſiverit ſub con-ditione, ut poſtea vaſallum de iis investiret, quia hic deficit re-quſitum primum, imo & iſta feuda a claſſe oblatoꝝ erunt exi-menda, quæ a Vaſallo in dominum antea pleniffime ſive ex titulo lucrativo ſive oneroſo translata fuerant abſque conditione ap-poſita, ut eadem rursus in feudum indulgerentur Vaſallo, quæ tamen poſtea Dominus ſponte, & liberrime priori domi-

no iterum in feudum dedit: Nam hic deficit requisitum secundum.

§. XLIX. Fluit ex dictis r. quod non sine causa in definitione mentionem dominii pleni omiserimus, quam alii a) immiscet, quod scilicet dominium plenum ante concessionem feudalem a vasallo in dominum directum fuerit translatum. Et si enim non diffitear, alias differentiam esse inter dominium plenum & liberum, ut quis dominium plenum sine libero habere possit, quale est dominium minorum, & iterum liberum absque plenitudine ut emphyteuta, quo pacto dicendum videbatur, semper in oblatione præcedenti contractum feudalem dominium rei plenum in dominum transferri, etsi propter conditionis adjectionem, idem non sit liberum, quia dominus non poterit id prohibitu alienare aut ad alios usus transferre, tamen quoniam ista adjectio conditionis tendit ad diminutionem plenitudinis, & alias jure communi cingendus habetur pro cincto, non apparet, quomodo univoce istud jus, quod interim in dominum est translatum, pro dominio pleno venditari possit. Quamvis non negandum, idem ante investituram nec accurate pro dominio directo haberi posse, sed esse jus aliquod irregulare & mediæ quasi naturæ inter dominium plenum & directum. Maluimus igitur plane abstinere a mentione dominii in definitione nostra.

a) vide supra §. 31.

§. L. Deinde respondendum erit nobis ad objectionem aliquam, quam quis ex traditis contra id, quod supra a) asseruimus, Ducatum Lüneburgensem pertinere ad Feuda oblata, formare posset. Nam literæ investituræ expresse docent, ditiones Lüneburgenses plane Cæsarei arbitrii ab Ottone factas esse, siue ut Imperator, postquam Ottonem ad genua sua provolutum, si quam offensam incurrisset, modeste & humiliter deprecatum esse retulisset, loquitur b) *in super proprium suum castrum Lüneborg, quod Idiomate Teutonico vocatur Eygen, cum multis aliis castris terris & hominibus eidem castro pertinentibus in nostram proprietatem & dominium specialiter assignavit, ut de eo, quicquid nobis placeret, tanquam de nostro proprio faceremus.* Unde quis concludet ac si concessio Imperatoris pro feudo
oblato

oblato haberi non debeat, cum Otto castrum suum non obtulisset sub conditione restituendi idem. Sed ad ista quidem illud re-geri posset, ostendere circumstantias reliquas historię oblationis *e)* ab Ottone Lüneburgensi factę, quod ante oblationem præcesserint, ut in ejusmodi controversiis fieri solet, tractationes cum Imperatore, interponentibus se videlicet amicis Ottonis. Unde maxime probabile est de conditionibus istis clam fuisse ab amicis Ottonis cum Imperatore actum, & plenam istam oblationem, quę postea publice subsecuta est, magis externi honoris Imperatori testandi gratia factum fuisse, quam quod Otto revera bonis suis se in totum privare & a sola generositate Imperatoris eorundem restitutionem voluerit expectare. Facit pro hac conjectura maxime, quod Ferdinandus II. Imperator jam pridem agnoverit in rescripto de Ao. 1625. *d)* per hunc actum Ottonis Lüneburgensis Lünebergensem ducatum revera Imperatori in feudum tum temporis fuisse oblatum *c)*. Posset etiam ex aliorum hypothese responderi, oblationem bonorum, si expresse fiat, tacite in se continere conditionem restituendi. *f)* Sed ista quidem hypothesis non videtur conveniens analogię juris.

a) §. 19. *b)* vide Meibomii opusc. Histor. p. 504. *c)* vid. Meibom. d. l. *d)* quod extat ap. Stuck conf. 25. n. 75. *e)* Iter. c. 1. de feud. imper. §. 12. p. 26. *f)* Hertius de feudis oblatiis Part. 2. p. 91. §. 29.

§. LL. Ceterum traditionem Vasalli quod attinet, quam in definitione investituram præcedere diximus, de ea sic tenendum. Cum omnis traditio, quatenus dominium transfert, titulum justum prærequirat, ideo & traditio in nostro casu ex titulo ad dominium transferendum habili ortum suum ducit. Qui titulus vel per actum inter vivos, puta donationem, venditionem, celebratur, vel per ultimam voluntatem: cum ista tamen differentia, ut ex priore domino saltem oriatur actio personalis adversus futurum vasallum, qui traditionem facere detrectat, ex posteriore autem actio realis, per principia communia. *a)* Duobus vero potissimum modis contingere posse, Doctores notant, ut ultima voluntate dominium directum in aliquem

transferri possit, uno, si quis institutus sit hæres in dominio directo, alteri vero relictum sit per legatum aut fideicommissum dominium utile, altero, si legatum sit alicui dominium directum. *b)* Ex his duobus modis arbitror illum non pertinere ad feuda oblata; sed hunc saltem, quoniam in illo vassallus ante investituram nihil de suo offert domino directo.

a) conf. Struv. Synt. J. F. c. 7. aphor. 10. p. m. 251. seqq. *b)* Dn. Struv. d. l. p. 252.

§. LII. Traditio autem ipsa hic fieri potest vel vere vel fictæ. Vere, si possessio vacua transferatur in Dominum & postea accedente investitura iterum recipiatur a Vassallo, fictæ, si post oblationem verbis solum declaratam, absque reali translatione vassallus de re sua se patiatur investiri *a)*. Neque obstat, quod potius dicendum videatur hunc modum transferendi magis pertinere ad constitutum possessorium *b)* quam ad traditionem fictam, quia constitutum possessorium est fictæ traditionis species. Vel enim is, qui possidebat alieno nomine, incipit possidere suo nomine consensu alterius, quod appellatur traditio per fictionem brevis manus stricte sic dicta *c)* vel, qui hactenus possidebat suo nomine, incipit consensu alterius possidere nomine alieno, quod est constitutum possessorium, quorum pertinet traditio ficta, quam diximus feudi oblata.

a) argumento l. 28. C. de donat. l. 77. de R. V. l. 18. de A. P. Eyben. Elect. Feud. c. 5. §. 17. p. m. 78. seqq. *b)* argumento dd. text. & ita etiam appellatur ab Eyben. p. 79. *c)* vid. §. 43. Inst. de R. D. & ibi Vinn. in notis.

§. LIII. Cum præcedenti traditione ficta rei in feudum oblata non confundendus est ille modus, quando absque præcedente distincta aliqua promissione aut oblatione verbis declarata, quis rem suam allodiam sciens in feudum ab aliquo recognoscit ac investituram suscipit. Nam an & tunc brevi manu translatum esse dominium directum censeatur, Doctores graviter dissenserunt, *a)* putantibus quibusdam quod si in literis investituræ ita forte dictum fuerit; *ego sciens fundum Tusculanum esse meum allodiam seu liberum egi cum Titio, ut eum ab ipso in Feudum recognoscam & habeam*, aut alio simili modo, valeat quidē translatio domini directi & constitutio feudi, quoniam hic literæ investi-

vestiturae testantur praecessisse promissionem adeoque hunc casum pertinere ad Sum praecedentem; at si simpliciter in instrumento legatur forte ita: *Ego Sejus sciens fundum meum Tusculanum a Titio in feudum accepi seu recognovi*, tum contractum vel investituram non valere, sed esse nullam, neque posse hic locum habere traditionem fictam, ob apertam disparitatis rationem a priori casu, in eo consistentem, quod ibi promissio seu titulus verus affuerit & fingatur saltem translatio possessionis, hic vero non solum fingenda foret possessionis translatio, sed & simul titulus ad dominium transferendum habilis, quod non procedat, quia jura non admittant fictionis fictionem. b)

a) vide omnino Rosenthal, de feudis c. 6. concl. 68. n. 17. b)

vide Barbof. axiom. voce Fictio axiom. 3.

§. LIV. Qua tamen ratione non obstante putarunt alii, & hic procedere feudi constitutionem a) quamvis ad allatum Brocardicum diversimode respondeant. Hertius b) initio asserit, brocardicis ejusmodi raro fidem inesse, quam tamen rationem meam facere hic nolo, utpote quae non tam objectionem perspicue resolvere, sed objectum tantum disputationis mutare, & aniam infinitis objectionibus ex doctrina de fictionibus desumendis supeditare videtur. Deinde idem, c) nihil obstare, ait, cur donatio & rei donatae traditio fingi una opera non possint, praecipue cum duo hi actus amice invicem consentiant, & posterior priorem quasi sponte sua inferat. Sed vereor, ut & ista responsio objectioni satisfaciat, partim, quod hic inquirendum foret, an canon, quod fictio fictionis non sit admittenda, istam limitationem admittat, ut non procedat in actibus affinibus aut consentaneis, de quo valde dubito; partim quod altera ratio, quasi scilicet translatio possessionis ut actus posterior priorem seu titulum quasi sponte sua inferat, petat id, quod est in quaestione. Nam cum vere traditio sola non inferat titulum, sed per aliquam imputationem saltem, in quaestione jam est, an illa imputatio hic locum sibi vindicari possit, quoniam nec vera traditio hic adest, sed saltem ficta, quae videbatur impedire, ut traditio per imputationem aliquam inferat titulum, quoniam videlicet fictio fictionis non datur.

a) Ipse

a) Ipse Rosenthal. d. l. Struv. d. l. p. 251. Hertius d. l. p. 93. §. 30. qui tamen videtur duplicem illum casum confundere.

b) d. p. 93. c) Ibid.

§. LV. Aliter Rosenthal, Non adversatur, inquit, a) quod de duplici fictione dicitur. Respondeo enim in feudis hanc causam subesse, ut scilicet ego defendar a domino, quæ si recte consideretur, non est levis, & sic vides, non fictum sed verum titulum habere Titium, ut scilicet me defendat, licet rursus ego eum defendere cogar. Nec hæc est simplex donatio sed conventio ob graves causas. Breviter: negat adesse titulum per fictionem, sed ex rei veritate, quoniam nempe revera vasallus se passus fuerit investiri, ut defendatur a domino, quæ intentio fuerit vera non ficta. Sed & hic, præterquam, quod Vasallus si nolit servare contractum feudalem, simul negaturus sit, se habuisse intentionem, ut defendatur a Domino, adeoque hoc pacto & Rosenthal videatur committere petitionem principii, deducendo quasi intentionem defensionis ex natura feudi oblatis, cum tamen iam quæstio sit, an investitura ista plane pro feudo sit habenda; illud insuper notandum esse existimo, confundere hic Rosenthalium causam finalem cum titulo. Quærebatur enim: an hic subsit verus titulus ad dominium transferendum habilis an saltem fictus? & ipse respondet de intentione contrahentium, quam habent in celebrando contractu. A baculo ad angulum.

a) d. c. 6. concl. 68. n. 25.

§. LVI. Sentiens igitur infirmitatem illius responsionis ipse Rosenthalius, aliud effugium quærit: ad hæc, ait a) videntur interpretes hallucinari dum dicunt, his & similibus casibus subesse fictum titulum donationis scilicet, cum tamen fictum id sit, ubi a legibus quidem fingitur quid, quod revera non subest. Sed hic revera aliquid subest, donatio scilicet, licet illa fortasse præsumta dici queat, at valde aperte præsumta. Similis est hæc responsio illi, si quis velit negare, tabulam coloribus variis inductam esse picturam, & asserat eam esse egregiam imaginem. Nam profecto præsumtum & fictum esse sunt Synonyma, & illud lex præsumit, quod non adest, cum si revera adesset, nulla præsumptione foret opus.

a) d. l.

§. LVII.

§. LVII. Quid ergo nos dicemus? Tentabimus, an ita res procedat. Jam alio loco fufius exposuit Dn. Præfes a) in legibus Romanis distinctionem memorabilem deprehendi inter consensum tacitum & præsumtum, etsi utrumque terminum communiter misceant Doctores. Eadem mixtura haud dubie etiam commissa fuit in doctrina fictionis, quoniam præsumtionem & fictionem pene Synonymice usurpari diximus, ut nempe sæpe pro fictione haberetur, ubi fictio non est, sed voluntas saltem tacita non præsumpta. Ita, quod inferatur, illum v. g. qui alicui rem tradit sciens, alteri eam donare voluisse, si nullam causam traditionis expresse addat, non ex consensu præsumto & proprie loquendo ficto est, sed ex consensu tacito, quia quilibet ratione recta utens etiam citra legem humanam ex isto facto illam conclusionem inferret. Jam dico: canonem, quod fictio fictionis non sit admittenda, intelligendum esse de fictione proprie dicta, quæ præsumptioni stricte acceptæ responderet, cum lex tale quid præsumit, quod si citra eam foret, per ratiocinationem nemo assequeretur, ut sit v. g. in fictione postliminii & legis Cornelix, non autem de fictione abusive accepta; quæ æquipollet voluntati tacite declaratæ, qualis est etiam in nostro casu. Nam si quis sciens se patiatur investiri ab altero de suo proprio allodio, non alium finem eum habuisse per ratiocinationem consequi possumus, quam ut dominium directum in alterum transferre voluerit, quod ratione naturali etiam per nudam voluntatis suæ declarationem citra traditionem facere potest, ut adeo hac parte nulla fictione sit opus. Nunquam enim præsumuntur homines, actus serios celebrantes ludere voluisse, (quod hic fieret, si investitura in dato casu nullum haberet effectum) nisi voluntatem ludendi signis certis declaraverint. Et forte huc respexit etiam ipse Rosenthal in ratione ultimo loco adducta, dum donationem, in nostro casu, non simpliciter præsumtam appellat, sed *valde aperte præsumtam*, ut innuat, inter actus præsumptos esse differentiam, ita ut quidam sint præsumti a legibus, cum quid ex fingunt, quod revera non subest, quidam aperte præsumti, quos nos actus voluntatis tacitæ appellavimus. Quinimo mediante dictione nostra forte et-

iam dissensus Doctorum circa veritatem brocardici: quod fictio fictionis non sit admittenda, conciliari potest, si dixerimus, illos, qui veritatem ejus tuentur, loqui de fictione vera & proprie dicta, istos autem qui canonem istum oppugnant *b)* afferre exempla fictionum abusive talium, quanquam in istam controversiam distinctius inquirere jam non vacet.

a) in *Philosophia Juris* § 133. & in *Instit. Jurisprud. divin.* l. 2. c. 6. §. 19. *seqq.* p. 93. *seqq.* *b)* Hertius d. part. 2. §. 30. p. 93. *citat. Didac. Alteserram de fict. tract. 1. cap. 6. & Vinn. ad §. 2. Inst. de Adopt.*

§. LVIII. Et ista quidem locum habent, si sciens Vasallus patiatur se investiri de re allodiali; quod si errans id admittat, aliud dicendum esset, ex investitura non oriri feudum oblatum, quoniam nempe consensus deficit, fundamentum omnis voluntatis tacitæ. Itaque in hoc casu insuper præscriptione opus haberet Dominus directus. Feuda siquidem oblata etiam citra investituram æque per præscriptionem posse acquiri, ac data, fusius jam probavit Hertius *a)*, cui assentior, nisi quod alios Dd. Feudales secutus, qui in feudorum datorum præscriptione requirunt bonam fidem *b)* etiam hic bonam fidem initio & progressu temporis juxta jus Canonicum adesse duco *c)*. Neque quicquam jure Canonico hic immutatum esse opinor, quoniam haud dubie dispositio juris Canonici de continuata b. f. non pertinet ad præscriptionem servitutum, cui hac parte similis feudi præscriptio *d)*.

a) d. Part. 2. §. 32. p. 96. *seqq.* *b)* vide ex pluribus Dn. Sturv. cap. 8. aphor. ult. in fine p. 294. *c)* arg. II. F. 26. §. Si quis. II. F. 33. junct. l. 10. si servit. vindicetur. N. O. II. F. 87. quod est capitulum extraordinarium. *d)* arg. dd. textuum.

§. LIX. Quæ vero hætenus de oblatione & traditione feudi oblata differuimus, locum obtinent de jure communi feudali. Aliud videtur obtinere de jure communi Saxonico, propter textum, quem jam supra recensuimus *a)*. Exinde enim Doctores Saxonici inferunt, non validam esse oblationem in Dominum factam, nisi Dominus ante investituram prædium oblatum per annum & diem possederit *b)*. Ubi quidem fateor, quotquot hæ-

tenuis

tenus vidi Doctores, textum illum Saxonicum hunc in modum explicasse, neque repugnare isti expositioni idioma Saxonicum supra adductum, ut adeo secundum illam explicationem sensus ille evadat, si dominus, cui feudum oblatum est, ante anni & diei elapsum vasallum offerentem investiat de illo feudo, & possessionem ejus Vasallo reddat, non posse ipsum Dominum prætereundum dominium directum in isto feudo, sed Vasallum aut ejus heredem oblationem factam ut nullam revocare posse, quo pacto plane non obtinerent jure Saxonico, quæ fusius de oblatione ficta differimus *c)*. Verum videtur in isto textu Juris Saxonici, quod sensum illius attinet, adhuc magna obscuritas latere, ut adeo non mirandum sit, cur versio latina & germanica dicti articuli ab ejus verbis & inter se discrepent, quam discrepantiam hic equidem prolixè tangere nolo; sufficit quod ratio hujus articuli, si communem expositionem sequaris, sit in obscuro. Et enim, quod heredem Vasalli, qui feudum obtulit, attinet, sine magna difficultate responderi posset, dispositionem Juris Saxonici eo respexisse quod isto jure, ut initium dicti articuli ostendit, & passim occurrit, non licet alicui alienare bona sua immobilia per successionem ad ipsum devoluta, sine consensu heredum *d)*, quodque heredes, si alienatio facta fuerit, intra annum & diem habeant jus revocandi talem alienationem *e)*. Igitur necesse fuisse etiam in oblatione rei allodialis in feudalem, ne per istam in fraudem illius juris quid committeretur, ut dominus, antequam vasallum iterum investiat, fundum oblatum per annum & diem possideat, quo heredes, qui forte alienationem revocare volunt, cognitionem de alienatione facta habere possint, quod aliqui facillime ignorare poterant, si dominus mox post oblationem Vasallo iterum reddidisset feudum, aut præcedente saltem traditione ficta ipsum investii fec. Sed quod Versio latina & Germanica (in idiomate enim Saxonico verba ultima obscuriora sunt) eo inclinant, ac si citra possessionem Domini per annum & diem continuatam periculum sit, ut etiam ipse offerens a contractu resiliat, ejus quidem rationem reddere erit difficile. Nam etsi forte dicere velis, de Jure Saxonico non efficacem esse alienationem rei immobilis, nisi alienans coram judicio possessioni

oni renunciaverit *f*), adeoque si mox post alienationem iterum id a Domino recipiat, possessionem rarissime in Dominum fuisse judicialiter translata; tamen, ut alia multa taceam, hæc expositio foret maxime violenta, & haud dubie compiler mentionem magis fecisset hujus resignationis judicialis, quam possessionis, per annum & diem continuatæ, quoniam, uti etiam minori temporis spatio resignatio judicialis fieri poterit, ita possessio per annum & diem eandem resignationem nequaquam infert. Quod si urgeas, ideo Vasallum ipsum revocare posse alienationem intra præfatum tempus, tanquam propter deficientem heredum consensum nullam, regeri posset, in ejusmodi casu nullitatem adhærere contractui saltem respectu hæredum, non vero respectu alienantis, quoniam non in hujus sed in hæredum favorem jus revocandi est inventum: Neque novum esse in jure ut actus diverso respectu & subsistat & pro nullo habeatur, exemplo ejus, qui cum pupillo sine consensu tutoris contraxit, *g*) exemplo domini qui in fraudem creditorum manumisit *h*). Quicquid vero hujus sit, quod usum practicum istius articuli concernit, docet Knichen *i*) illum hodie non observari se uno & altero casu notasse, sed sufficere oblationem & acceptilationem adminiculante investitura firmatam.

a) supra §. 9. b) vide Coler. decis. 30. Reinbart. p. 3. diff. 8.

c) §. 52. seqq. d) vid. addit. latin. ad d. artic. 34. lit. b. e)

d. addit. lit. d. f) de addit. lit. a. g) pr. Inst. de aut. tut. h)

pr. Inst. qui & ex quib. caus. & ibi Dd. i) De vestit. pact.

Part. 1. c. 3. n. 272.

§. LX. Perlustrata sic feudi oblatis definitione ordo jam tangit controversiam *a)* ad quam feudorum speciem pertineat feudum oblatum, an ad propria an ad impropria) Nam varie hic dissentiunt Doctores, aliis propriis feudis id accensentibus, aliis referentibus ad impropria. Qui pro propriis habent, urgent potissimum, quod in dubio contractus feudalibus & hunc sequens investitura feudum proprium efficiant, nisi in quantum per pacta vel rei ipsius in feudum datæ indolem a proprietate feudi recesserint partes, quod in feudis oblatiis quæ talibus, non occurrat, quandoque modus habendi ab ipsius rei constituta natura

tura differat, ejusque formam non ingrediatur *b)*. Qui pro impropriis habent, vel fluctuant, vel in notis improprietatis dissentiunt. Fluctuant qui sentiunt, feudum oblatum esse improprium ratione acquisitionis, dum revera res mea mihi in feudum datur, vel ego eandem, quasi feudi nomine acceperim ab altero, recognosco, quamvis idem etiam ad feuda propria ob fictionem brevis manus non male referri possit *c)*? A quibus simul in determinanda improprietatis nota dissentiunt, qui vel improprietatem in fine feudorum quærunt, vel in acquisitione quidem, sed alio utentes medio termino. Utrumque facit Wurmserus adeoque & ipse hac parte non adeo in doctrina sua certus. Posteaquam enim initio sectionis *d)* istam thesin posuerat: *Ratio- ne finis improprium feudum est feudum oblatum*, in explicatione postea illius thesios sequentem in modum mentem suam declarat: *Et hoc propterea est feudum improprium, quia revera non est beneficium, quando dominus non confert in feudum rem propriam, sed rem ipsius vasalli, deficiente autem vero beneficio deficit etiam proprium feudum illudque in improprium degenerat.* (Vides notam improprietatis hic desumi ab acquisitione, quasi feudum oblatum non acquiratur ut beneficium. Quæ jam sequuntur, illa demum pertinent ad finem feudorum.) Proinde non eo intuitu Nobiles res proprias in feudum offerre censentur, ut præjudicium sibi generare velint, sed ut abundantiori cautela sibi provideant. Sunt, qui dissensum istum conciliare allaborant, pro diverso considerandi modo, distinguendo videlicet inter feuda spectata in actu constitutionis & prout jam constituta sunt, ut illo casu utique habenda sint pro impropriis, hoc vero in universum propria censeri debeant, nisi aliud fuerit actum. *e)*

a) Conf. supra §. 46. *b)* Vid. Illustrem Dn. de Rhez. Comment. Feud. p. 50. Conf. Tabor. Ichnograph. p. 7. *c)* Vid. Magnif. Dn. Stryk. Examen. Jur. Feud. cap. 4. qu. 17. p. 66. *d)* De Feud. improp. class. 3. Sect. 8. p. 281. *e)* Vid. Hertium de FF. Oblat. part. 2. §. 1.

§. LXI. Quæ distinctio forte clarior evadet, si aliis terminis eandem efferamus, lic, ut separemus Feudum pro contractu feudali acceptum, a feudo, quod jus Vasalli & Domini denotat.

Hoc ultimo modo si consideres feudum, verum est, oblata feuda pertinere ad propria, hoc est, postquam dominium directum translatum est & antea rem ut allodiam habenti feudum in ista constitutum, eadem feudi illius cum aliis feudis est natura, atque vasallus pariter & dominus eadem jura in isto & inter se exercent, quæ locum habent in feudis datis. Atque hoc communiter volunt ii, qui inter feuda propria referunt oblata *a*). Quod si vero feudum pro contractu sumatur (pro contractu vero in quaestione de proprietate & improprietate sumi debere deduximus supra in præsupposito quarto & quinto *b*) nullum erit dubium, feudum oblatum pertinere ad feuda impropria, quia irregulare est *c*), quod in hoc contractu contra regulam præcesserit alienatio vasalli, qui rem infeudandam contribuit domino, & contra dominus acquirat hic aliquid & accipiat, non vasallus, unde etiam contigit, ut quo magis a natura sua & beneficialis seu liberalis concessionis indole recessere feuda, eo frequentari magis coeperint feudorum oblationes. *d*) Nam expresse feudista feuda propria & quatenus ordinariam habent naturam definit, quod sint species beneficii, *ubi ex benevolentia* Dominus vasallo rem in feudum concedit, at hic, quæ præstat Dominus, non facit ex benevolentia, sed ad id tenetur ex promisso. *e*)

a) Vid. *Illustr. Dn. de Rhez. d. l. Dn. Struv. Capite 7. aph. 10. n. 10. adde omnino supra §. 44. b* §. 32. & 33. *c*) Vid. *præsuppos. 10. §. 37. d*) Eyben *Elect. Feud. cap. 9. §. 12. p. 213. e*) Vide *supra §. 47. 48. 50. & hætenus assentimur ex parte Wurmfero, cujus verba dedimus §. præced.*

§. LXII. Quod si maxime adversus nos urgere velis, separandum esse actum oblationis ab ipsa in feudum concessione: illum præcedere, hanc sequi, illum fieri a pristino & allodiali rei domino, mox autem futuro vasallo, hanc a novo per oblationem facto domino & mox futuro seniore, illum transferre plenum seu omne dominium, hanc retento directo solum dominium utile, quæ profecto multæ sint, & palpabiles differentia *a*), adeoque nos male applicuisse ad ipsum contractum feudalem, quæ eundem antecedunt: respondebo; istas quidem differentias inter

hæc

hæc duo & a nobis agnosci, (nisi quod supra monuimus, proprie non translatum fuisse dominium plenum per oblationem præcedentem) interim ea nihil obstare, quo minus propter istam præcedentem oblationem, quæ in aliis contractibus feudalibus non est, contractus ipse feudalibus pro irregulari habeatur. Nam & iste contractus irregularibus accenseri potest, qui necessario quid prærequirit, quod alii contractus non habent *b)*, & vel maxime hoc de feudo oblato dici poterit, quia præcedens oblatio, quoniam cum conditione investiendi fit, ipsa satis perspicue ad ipsum contractum feudalem se refert per modum correlati. Accedit, quod hoc pacto etiam differentia quasi sit inter feuda oblata & data ratione objecti, cum in his dominus rem propriam in eum transferat, cujus antea non fuerat, in oblatis vero dominus etsi & ipse rem propriam transferat, id tamen fiat in eum, cujus paulo ante fuerat, ita ut morali æstimatione fere idem sit, ac si res non fuerit ipsius domini. At vero & illa feuda, quæ aliquid irregulare ratione objecti comitatur, ad impropria pertinent, v. g. quæ fiunt de re mobili.

a) Vid. Lyben. d. l. p. 214. b) adde omnino præsuppositum 15. 16. 17. §. 42. 43. 44.

§. LXIII. Quare mallem feuda oblata referre inter ea, quæ intuitu acquisitionis aut objecti impropria vocantur, quam asserere cum Wurmsero *a)* esse illa impropria ratione finis, quasi nobiles offerendo feuda non ideo hæc faciant, ut præjudicium sibi generare velint, sed ut abundantiore cautela sibi provideant. Etsi enim in moralibus sæpius finis actum aliquem vel negotium specificet, etsi idem obtineat in contractibus etiam, exemplo commodati, depositi &c. tamen hoc intelligendum est de fine proximo, qui definitionem contractus ingreditur & obligationem contrahentium determinat, qualis iste finis, quem vasalli in oblatione feudi habent, nequaquam est dicendus, nemo enim & nec ipse Wurmserus ejus mentionem facit in definitione feudi oblati.

a) Vid. §. 16.

§. LXIV. Deinde obscurum paululum est, quod per illa verba velit Wurmserus. Nam si illa fuit ipsius intentio, quod nobiles intendant defensionemque rerum suarum sibi a accersere *a)* iste

iste finis parum differt a fine feudi dati, nam in hoc etiam dominus dando vasallo feudum ad defensionem rerum suarum vasallum vult obstringere. Et regulariter in feudo utroque, sive dato sive oblato vasallus domino servitia, dominus iterum vasallo defensionem debet. Quod si vero per *abundantiorē cautelam*, qua sibi providere velle nobiles, ait Wurmserus, intelligat majora privilegia & jura, quæ vasallis competant in feudis oblatis, quam alias admittat natura feudorum communiter *b)*, falsam esse omnino hanc Wurmseri assertionem ostendent, mox dicenda. Similiter dum ait per oblationem rei allodialis in feudum nobiles *nolle sibi generare præjudicium*, verum quidem est, si is sit sensus, quod in feudo oblato regulariter non majus jus competat domino, quam in feudo dato, falsum iterum, si ea sit Wurmseri sententia, quasi per oblationem a vasallo futuro factam is nolit sibi generare præjudicium, quod regulariter feudum comitatur. Etenim si nullum intuitu rei in feudum oblata vellet sibi præjudicium generare, rem non offerret, dum ergo offert, & quidem in feudum, contradictio fere esset vel certe reservatio mentalis facto contraria, si nullo pacto expresso addito postea prætenderet, se quidem rem in feudum obtulisse, sed noluisse tamen ut res fieret omnino feudalis, id est, ut investituræ sequerentur feudi naturalia.

a) Conf. supra §. 14. b) Fuisse hunc sensum Wurmseri ostendit n. 8. statim subsequens d. p. 283.

§. LXV. Cum itaque ex dictis pateat feudum oblatum pertinere ad feuda impropria jus non alterantia, quia improprietas potissimum afficit occasionem contrahendi *a)* & præterea supra *b)* ostendimus veritatem canonis, quod feuda impropria in reliquis retineant naturam feudorum communem, jam sua sponte corrumpitur communis Dd. observatio, quasi generalis hæc insuper inter feuda data & oblata sit differentia, ut tam respectu juris Domino directo competentis, quam respectu obligationis in Vasallo radicata in feudo oblato sensibilis sit diversitas. Dominum enim acquirere tantum jus clientelare in feudis oblatis multorum JCor. sententia est *c)*, ac mitius Vasallos plerumque in ejusmodi oblatis feudis quam in reliquis haberi in pristina libertatis & domini memoriam, adeoque feuda oblata habere magis naturam pro-

protectionis quam feudi *d)*. Quoniam vero ibidem adstruximus, istum canonem saltem duas admittere limitationes, quarum respectu feudum improprium etiam ultra expresse acta a natura feudi proprii recedat, si ista recessio nitatur vel ratiocinatione necessario inferente vel per textum feudalem probetur *e)* & vero ex his limitationibus nulla ad præsentem observationem potest accommodari, nulla ratio suadet veritatem istius opinionis. De textu feudali res est extra controversiam. Rationem quod concernit, nullam aliam equidem afferri video, quam quæ supra *f)* ex Wurmsero fuit recensita, quod Nobiles non eo intuitu res proprias in feudum obtulisse censendi sint, ut præiudicium sibi generare velint, sed ut abundantiori cautela sibi provideant: Præterquam enim quod jam quædam quod ad expositionem horum verborum monuimus *g)*, nulla est necessaria connexio inter illam rationem & conclusionem, quod propterea non præsumendum sit, offerentes se voluisse obligare ut alios Vasallos, & Jus quod alias Domino feudi competit voluisse in ipsum transferre: quippe hæc præsumptio, ut valde levis, excluditur per id ipsum, quod oblatio rei facta sit non simpliciter, non in protectionem, sed *in feudum*, unde fortior præsumptio adversus istam illationem militat, quod quilibet præsumatur loqui proprie & in significatu rei communi. Accedit, quod hic maxime locum habere videatur distinctio inter oblationem & subsequentem investituram, in qua personæ considerantur non amplius ut offerentes & acceptantes, sed potius ut domini & vasalli. Esto vasallum, dum offert feudum, istam intentionem habere, tamen iste actus oblationis est extrinsecus quoad investituram, eique formam non dare potest, ubi major pro conditione feudali, ad quam utraque pars cogitationes suas retulit, præsumptio valet. Denique non omnia feuda propter tutelam oblata esse ex supra *h)* dictis assertum liquet. *i)*

a) Conf. præsuppos. 15. §. 42. b) Præsuppos. ult. §. 45. c) Vide quos citat Iterus de Feudis Imperii & Hertius de FF. oblati Part. 2. §. 37. p. 110. d) Iterus & Hertius dd. II. ubi obiter noto, parum constare sibi Iterum, quod quoad priorem assertionem videatur magis inclinare ad sententiam nostram, posteriorem vero dicat facile sibi persuaderi, cum

tamen utraque assertio sit de correlatis, ut aut utraque amplectenda sit aut rejicienda. Conf. Wurmser. d. p. 281. de feud. improp. n. 8. e) Vid. d. §. 45. f) §. 60. g) §. præced. 64. h) Supra §. 14. i) Hertius d. part. 2. §. 37. p. 110. seq. adde Ill. Dn. de Rhez. Comm. Feud. p. 45. & 49.

§. LXVI. Trahi communiter solet in partes hujus sententiae, quam modo refutavimus, & Monzambano, cujus ista sunt verba a). *Equidem cui de meo in feudum aliquid concedo, eundem & in plenum, utut honoratiorem, subditum mihi adsciscere possum, & quas placeat leges ipsius possessionis præscribere. Sed qui bona jam antea parva ab altero tanquam feuda deinceps vult recognoscere, ille nihil aliud agere est intelligendus, quam ut isti, quem Dominum feudi salutatur sese, tanquam inequaliter federatum adjungat, istiusque majestatem comiter colere teneatur.* Unde videri posset, quasi & ipse Monzambanus putet in feudis oblati etiam quoad alias controversias feudales deteriore esse conditionem domini & meliorem vasalli quam in datis. Et ita intellexit illum Itterus b) qui in exponenda ejus intentione mox, exactam modo Doctorum sententiam, subjungit. Sed, quod pace Viri docti dictum sit, ista quidem intentio Monzambani ibidem non est, ut ostendat differentiam esse inter feuda data ac oblata quoad controversias feudales, ut Dd. communiter volunt, sed saltem ut ostendat differentiam inter hæc duo respectu subjectionis, quæ controversia ad feudales non pertinet, cum regulariter nexus feudalis, quæ est inter dominum & vasallum, & subjectio atque imperium inter principem & subditum toto cælo differant, quodcunque feudi seu oblati seu dati genus consideres. Nam neutra propositio procedit: Dedi tibi rem in feudum, ergo es meus subditus, vel: obtuli tibi rem in feudum, ergo sum tuus subditus. Unde etiam est, quod dicitur in Pace Osnabrugensi: Von der blossen Lehns-oder Aßter-Lehns-qualität, sie kommen vom Königreich Böhmen oder Churfürsten und Ständen des Heil. Römischen Reichs oder anders woher, entstehet die Gerechtigkeit zu reformiren nicht. c) Ergo hoc saltem vult Monzambano, respectu habilitatis ad subjectionem esse differentiam inter feudum datum & oblatum, quod in illo Dominus (si videlicet princeps sit & jam majestate polleat) possit vasallo sub hac conditione, ut si-
mul

mul subditus fiat, concedere feudum, in hoc autem (si offerens antea libertate gravissus fuerit, & potestate summa in subditos polleat, loquitur enim ibi de feudis a Statibus Imperatori oblatis, quos antea sui juris tempore oblationis fuisse demonstraverat :) dominum ejusmodi leges vasallo offerenti non posse præscribere, sed potius in hujus arbitrio esse situm, an se subicere voluerit nec ne, quorum illud tamen non facile præsumi debeat, nec ne nexu feudali tanquam a subjectione diversissimo possit præsumi. Quæ differentia non ex nota quadam proprietatis aut improprietatis in istis duobus feudorum generibus profuit, sed ex regula communi de contractibus, quod ille, qui ex contractu minorem utilitatem sentit, possit alteri, ad quem major utilitas ex contractu redundat, leges pacti præscribere. Ut taceam, Monzambanum hoc loco non comparare in genere feudum oblatum & datum, quod communiter faciunt Dd. sed in specie feudum datum non regale, cum feudo oblato regali. Igitur sapienter ista quidem a Monzambano fuisse tradita arbitror, etsi ab illa communi Doctorum opinione de differentia inter feuda data & oblata me alienum esse sim professus, ignorantiam vero suam in materia feudali prodidit impudens Monzambani censor Pacificus a Lapide d) dum ait, *neminem in jure feudali tantum superficialiter doctum asserere, quod feudi vinculum inter dominum & vasallum fœdus Politicum inæquale constituat, cum fœdera Politica inter Summas Potestates ac separatas civitates tantum pangantur.* Nam præterquam quod hic terminum *Politici* fœderis inepte pariter ac dolose immisceat, cum Monzambano in discursu suo illud: *Politicum* non adhibuerit, docere ipsum potuisset Magnus Grotius nexum feudalem & fœdus inæquale in simili negotio parum differre. *Hæc enim, inquit e) (obligatio personalis vasalli erga dominum) nihil est aliud quam species fœderis inæqualis, quo alter alteri operam pollicetur, alter alteri præsidium & tutelam.*

a) De statu Imperii c. 3. §. 4. b) D. l. p. 26. & 27. c) Vid. Struv. Synt. cap. 11. aph. 2. p. 403. adde Grot. lib. 1. cap. 3. §. 23. d) In strictur. ad d. l. p. m. 352. e) d. l. 1. c. 3. §. 23. §. LXVII. Antequam præfens caput claudam, illud paucis monendum restat, reliquas feudorum divisiones, secundum quas

feudum est vel novum vel antiquum, vel seculare vel Ecclesiasticum, vel nobile vel ignobile &c. etiam posse accommodari ad feuda oblata, quoniam videlicet divisiones istæ a novis quippe fundamentis petita, possunt applicari tam feudis propriis quam impropriis, quamvis nonnulli Scriptorum feudalium eas saltem sub genere feudi proprii, tanquam hujus solius subdivisiones, exponere soleant. Quod tamen distinctionem feudi in novum & antiquum concernit, notandum, quod communiter Doctores, dum de natura feudi oblati differunt, statuunt feudum oblatum esse novum *a)*. Sed hoc non ita intelligendum est, ac si negent feuda oblata etiam posse esse antiqua, verum quod in dubio feuda oblata nova potius quam antiqua censi debeant, nisi in investitura dictum fuerit, quod feudum oblatum concessum esse debeat jure antiqui *b)*, quod veritati omnino esse consentaneum, quoniam, ut probavimus, feudum oblatum, excepta oblatione communia habet jura reliqua cum feudis datis. Extenditur ista thesis, ut valeat, etiam si bona allodialia per oblationem feudis antiquis sint inserta, ut & tum naturam feudi novi retineant, nisi iterum aliud actum fuerit *c)*, quia videlicet & bona illa, quæ feudo antiquo per dominum ex bonis propriis adjiciuntur, ob hanc insertionem induunt naturam antiqui feudi, cui adjiciuntur, sed novi qualitatem assumunt.

a) Wurmser. d. class. 3. Sect. 8. n. 10. p. 283. Hertius d. part. 2. §. 37. p. III. Speidel voce aufgetragene Lehn f. m. 84. b) Hert. d. l. Zaf. Epist. us. Feud. part. 3. n. ult. c) Speidel d. l.

C A P U T. II.

DE QUAESTIONIBUS SPECIALIBUS CIRCA FEUDA OBLATA.

SUMMARIA.

Connexio dicendorum §. 1. Regulae generales de personis, quae feudum offerre possunt, ubi de Ganerbiis §. 2. Item de rebus offerendis & in specie de Oblatione regnorum aut alicujus eorum partis. §. 3. An Vasallus evicto feudo oblato Domino reneatur de evictione? §. 4. Affirmativa sententia adstruitur contra Hertium. §. 5. 6. 7. 8. An bona avita possint in feudum

dum offerri? §. 9. An res oneribus publicis subjectæ? §. 10. An & quatenus pecunia? §. 11. An Dominium directum in feudum iterum alii offerri queat? §. 12. An & dominium utile? Rationes pro affirmativa. §. 13. 14. Negativa. §. 15. Defenditur §. 16. 17. 18. An privatus possit offerre extraneo bona sua? §. 19. An licita sit oblatio potentiori facta? §. 20. 21. Ad intellectum questionem de Feudis Oblatis ex Jure Publico Romano-Germanico. §. 22. præsupponitur. I. Disponere de essentia formæ alicujus Reipublicæ iam constitutæ non pertinere ad potestatem Legislatoriam. §. 23. II. Non jure Principem disponere ut docentes de forma Reipublicæ aliter loquantur, atque est. §. 24. III. Non peccare contra officium boni civis, qui irregularitatem Reip. notat. IV. Leges Imperii non præscribere quomodo de forma Imperii loquendum sit. V. Pro lege non habendas esse nudas assertiones in Legibus publicis, & procerum imperii orationibus §. 25. VI. Divisionem Rerum publicarum vulgatam esse imperfectam. VII. Formam Imperii Romano-Germanici esse mixtam ex Monarchia & Systemate Civitatum. §. 26. VIII. Statum Imperii & immediatum imperii civem differre. IX. Necessarium status requisitum esse, ut sit imperio immediate subjectus etiam ratione bonorum. §. 27. X. Status Imperii possident multa allodialia. XI. Non esse status, qui non habent votum & sessionem in Comitibus. XII. Ex his requisitis dependere statuum superioritatem territorialem. §. 28. XIII. Superioritatem territorialem cum statibus reciprocari. §. 29. XIV. Reliquis immediatis competere regalia & jus territorii. XV. Superior. statuum imperii esse potestatem summæ æmulam &c. XVI. Jus territorii esse exercitium regaliū &c. XVII. Differre superioritatem & jus territorii §. 30. XVIII. Status esse subditos improprie, reliquos cives immediatos proprie tales. §. 31. His præsuppositis & notata confusione aliorum queritur? §. 32. An & quatenus immediati imperii cives territoria sua immediata aliis in feudum offerre possint? R. Allodialia Imperatori vel alii immediato citra consensum Imperatoris offerri posse. §. 33. Neque obstare titulum Cod. ne liceat potentioribus &c. §. 34. Extraneo ab immediatis non statibus non posse. An a statibus? §. 35. Referuntur opiniones dissentientium. §. 36. Negativa rejectis rationibus falsis aut dubiis. §. 37. adstruitur.

itur. §. 38. 39. Feudalia vero offerri non posse. §. 40. An status post oblationem territorii sui Status maneat? §. 41. Rejicitur questio ut aliena. An status Imperii possit alterius status subditus fieri? §. 42. An status alteri statui territorium offerens presumatur se subdicere voluisse? §. 43. An Imperator feudum ab extraneo oblatum acceptare possit? §. 44. An a statu? §. 45. An a cive mediato? §. 46. Historia ducatus Würtembergici ab Archiduce Austriae in subfeudum accepti. §. 47. An Ulricus Dux Würtembergiae ducatum Ferdinando obtulerit, an vero Ferdinandus eum Ulrico dederit. §. 48. 49. An Ulricus per oblationem peccaverit? §. 50. An praedjudicaverit immedietati suae? §. 51. An Comites Waldeciae offerendo Comitatum suum Landgrafis Hassiae se his voluerint subdicere? §. 52. 53. An in feudis oblatis Dominus teneatur jurare fidelitatem? §. 54. An faeminae succedant in feudis oblatis? §. 55. An feudo oblato privari debeat Vasallus investiturae renovationem negligens? §. 56.

§. I.

His ita de natura feudi oblati praemissis in genere, jam in specie quaestiones speciales de feudis oblatis considerabimus, ubi tamen non expectata applicationem principiorum communium juris feudalis ad feuda nostra, sic enim Tractatio prolixior foret, sed quaestiones inter Doctores controversas feuda oblata quae talia concernentes. Oriuntur vero istae controversiae potissimum ex duplici fonte, vel ex praesupposito falso de natura feudi oblati, vel si de hac doctrina se recte habeat, ex dubia hypothesis Jurisprudentialis publicae stricte sic dictae. In illis brevioribus nobis esse licebit, provocando videlicet ad ea, quae capite praecedenti demonstravimus. In his distinctius quaedam de praesuppositis ex Jure publico erunt differendae, sed & ea tamen, quantum fieri commode poterit, paucissimis.

§. II. Initio, quod personas feuda offerentes concernit, non quaeremus, *an mas vel faemina, minor, infans, surdus & mutus feuda offerre possint?* Dependent enim hae quaestiones ex principiis communibus: quod ille, qui liberam rerum suarum administrationem & potestatem alienandi habet, & in specie non est prohibitus bona sua in feudum offerre possit; & vice versa, quod ille, cui alienatio rei est prohibita, nec feudum possit offerre, sive sit per-

persona publica sive privata, unde haud dubie *Ganerbi* non poterunt invitis sociis bona societate illata in feudum offerre, sive ea clausula pactis Ganerbinatus expresse sit inserta, sive minus, quia pactum Ganerbinatus in genere restringit potestatem alienandi. a)

a) *Struv. Synt. J. F. c. 7. aph. 10. n. 12. p. 258. Speidel. de voce. Hert. part. 2. §. 39. p. 118.*

§. III. Quod res concernit similiter illud axioma generale observandum est; omnes res, quæ sunt in commercio, & quarum alienatio non est prohibita, sive sit mobilis, sive immobilis, sive corporalis, sive incorporalis, sive res singularis, sive bonorum universitas, sive præsentia sint bona, sive futura a) possunt in feudum concedi. Unde facile jam fieri potest applicatio ad *regna, an & ipsa possint in feudum offerri*? Paucis enim huc applicanda erit distinctio Grotii b) inter regna patrimonialia & usufructuaria; Illa poterit rex absque consensu populi salva maiestate sua, in his requiritur populi consensus. Summatim vero illa pro patrimonialibus habemus, quæ Princeps vi bellica sibi comparavit, aut cui populus necessitate aliqua extrinseca impellente se subiecit, reliqua vero quæ a populo ex libera voluntate in principem collata sunt, sive electiva sive successiva sint, habemus pro usufructuariis: Affinem huic quæstionem: *An rex partem populi renitentem consentiente reliqua majori populi parte alii offerri possit?* distincte exponit Idem Hertius c) cui assentimur.

a) *Exemplum & præjudicium vide ap. Struv. d. l. n. 11. p. 254. seqq. adde Hert. d. part. 2. §. 20. & 21. b) l. 1. de J. B. c. 3 §. 11. seqq. conf. Hert. d. l. §. 16. p. 70. seqq. ubi rem declarat exemplis. c) d. l. §. 17. p. 72. seqq.*

§. Non vero assentimur in alterius quæstionis huc pertinentis definitione. Nimirum cum de oblatione rei propriæ nullum sit dubium, de aliena quæritur, *an Vasallus offerens Domino teneatur præstare evictionem?* Ubi Dominus Struvius a) postquam deduxisset, Dominum, in feudo dato evicto vasallo ad evictionem esse obligatum b), in feudo oblato distinguendum esse ait, inter titulum, quo res in feudum offertur, utrum id fiat per emtionem venditionem vel similem titulum, in quo alias evictio

victio præstari solet, an vero v. g. per donationem, in qua alias ad evictionem tradens non tenetur: priori casu etiam Vasallum teneri ad evictionem feudi oblato, non vero posteriori. Sed ab ea sententia postea iterum recessit Vir laudatus alibi c), ideo quod donatio in feudo oblato non sit pura, sed fiat ob causam futuram, nempe ut ille, cui offertur res, reddat eam in feudum, simulque fidem reciprocam & tutelam per contractum feudalem promittat, in donatione vero ob causam præstanda sit evictio. d) His vero non obstantibus magis arrisit Hertio prior illa opinio, quod in feudis oblatis non aliter evictio præstanda sit, nisi mercenaria fuerint e), ob istas quidem rationes, 1. quod feuda etiam non oblata evictionis obligationem non semper contineant, puta si gratuita sint, & plane libera a servitiis, nec quicquam Vasallus pro illis præstet, quod istorum vicem suppleat. 2. quod Evictio, quatenus in feudis oblatis præstanda sit, descendat ex præambulo pacto oblationis & acceptationis futuri Vasalli & Domini, non vero ex contractu feudali, cujus vi Vasallo teneretur Dominus. 3. quod huic sit consequens, si illa gratuita fuerint, nihil posse dominum queri quod res conditioni feudali subtracta sit. 3. quod præterea differant in præsentī materia feuda oblata, quod illic re evicta res vel pretium præstetur, hic secundum jus commune, quo contractus innominati reguntur, pretium quod Dominus exsolvit cum eo, quod vere interest, præstare necesse sit; quibus 5. ad illustrationem addit exemplum illustre de præfectura quadam ab Hanoviensibus Electori Palatino in feudum oblata, & a Landgrafio Hassiæ, qui evincere illam volebat, per modum transactionis pro solutione 1200. flor. obtenta. Postulasse enim Palatinatum ut summ. 1200. fl. in præfecturæ locum succederet, tandemque amicabili conventionē rem esse transactam, ut Comes Hanoviæ loco illius præfecturæ partem arcis & urbis Ortenberg Palatino offerret & in feudum reciperet.

a) *Synt. Feud. c. 6. aph. 9. n. 7. p. 193. seqq.* b) *Il. F. 8. & 25.*
 c) *In disp. de Feud. obl. c. 4. §. ult.* d) *arg. l. 1. C. de donat. sub mod. Struv. Synt. jur. civ. Ex. 27. th. 17. Frantzk. ad tit. de evict. n. 499.* e) *d. part. 2. §. 7. p. 52. seqq.*

§. V. Nobis vero placet posterior opinio Struvii, contra quam Hertii argumenta nihil videntur evincere: Nam quod *Primum* attinet,

tinet, putamus Juri feudali convenientiorem esse communem Dd. sententiam, quod etiam in feudo franco Dominus vasallo evictionem præstare teneatur, ob generalitatem textus feudalis *a)* & quia adversa opinio non solum textu sed & ratione destituitur. Quamvis enim Hertius ad æquitatem hic provocet, quasi iniquum sit, dominum in feudo franco ad æstimationem vel aliam rem reddendam obstringere velle, cum credere debeamus illum donationem vel simplicem vel remuneratorem quidem, sed juris imperfecti, hoc est ad actionem vel retentionem inhabilem fecisse, quæ docente Frantzio evictioni non sit obnoxia; tamen huic instantiæ facile videtur responderi posse. Nam initio notandum est, quod donatio sub causa & donatio remuneratoria toto cælo differant, cum illa fiat ob causam futuram, hæc ob præteritam *b)*. Deinde etsi Frantzkius, dum ea, quæ de evictione in donatione utraque præstanda differuerat, postea *c)* ad feudum applicat, expresse asserat, feudum ad donationem remuneratorem, ut & ad eam quæ sub causa fit, diverso respectu referri posse, nos tamen Struvii posteriorem opinionem secuti, comparationem feudi cum donatione remuneratoria utpote multis difficultatibus obnoxia omisimus, contenti sola comparatione cum donatione sub causa facta, ut evidentiore. Igitur quæ hoc loco Hertius de donatione remuneratoria jur. imperfecti differit, quamvis & ipsa paululum obscuriora sint, & verbis apertis in Frantzio, ad quem provocat, non contineantur, nos non tangunt; quia feudum francum etiam si plane nullam convenientiam habeat cum donatione remuneratoria, minimum tamen cum donatione ob causam habet identitatis rationem, quoniam & in feudo franco vasallus citra servitia tenetur, tamen fidelitatem præstare & reliqua observare, ob quæ omisa feudum amittitur, quod ad donationem ob causam sufficit. Quare falsum est, quod Hertius scribit in feudo franco esse donationem simplicem. Taceo, quod, etsi hæc maxime ita se habeant, tamen a feudo franco ad feudum oblatum non videatur procedere illatio, quia in feudo franco vasallus ab omnibus servitiis militaribus liber est, at in feudo oblato regulariter & quatenus per pacta aliud non est expressum, dominus tenetur vasallo ad defensionem & tuitionem militarem, quæ servitiis correspondet, etsi propter prærogativam Domini in feudo servitiorum nomine non appelletur.

a) d. 11. F. 8. & 25. *b)* Frantzki. d. l. n. 499. *c)* d. l. n. 517.

g. VI. Secunda ratio Hertii, si a tertia separetur, nihil infert, quoni-

Quoniam & nos fatemur, quod obligatio vasalli offerentis ad præstan-
dam evictionem non tam oriatur ex contractu feudali, quam ex præ-
cedenti conventionem oblationis, sed id saltem negamus, quod exinde
deducit Hertius, in ratione *tertia*, quasi, si oblatio gratuito facta
fuerit, Dominus nihil possit queri, quod res conditioni feudali sit sub-
tracta. Nam hic iterum regerimus, quod fundamentum querimoniae
a Domino institutæ nitatur illa ratione, quod oblatio pertineat
ad donationem ob causam, in qua ad evictionem donans obligatus
est. Unde nos quidem non feriunt ea, quæ Hertius pro illustratione
huius rationis adducit: *Nec obstat, ait, ut quod alter interea ex hac
oblatione insigne emolumentum obtinuerit, puta tutelam, fa-
milie conservationem, & si diis placet, levamen adversus expi-
atorios & siticulosos ignes. Nam Dominus ex adverso spem
habuit, extincta familia succedendi, & Vasallus istis commodis
magno cum cordolio imposterum carere cogitur; non raro vero
res obtulit, ut istas conservaret, quibus submotis miserum, imo
indignum foret ad alias sufficiendas cogi.* Etenim sicut ironia
ista de levamine paululum intempestiva & obscurior est, ita quæ
de commodo Domini ex oblatione orto & cordolio vasalli recen-
set, id saltem probant, deteriorem esse conditionem vasalli in feudo
oblato quam domini; non probant, quod oblatio feudi non perti-
neat ad donationem ob causam, utpote in qua regulariter etiam do-
nantis conditio deterior est, quam donatarii; neque enim quis do-
nationem ob causam sibi imaginari debet, quod sit, ubi quis per do-
nationem meliorem causam obtinere intendat, velut in Germanico
proverbio est, ubi quis projectione farciminis meditetur acquisitio-
nem petasonis. Ergo invertere possumus: Uti in feudo dato Do-
minus feudi tenetur Vasallo ad evictionem non obstante quod in
translatione feudi Vasalli conditio melior sit quam Domini, ita in
feudo oblato illa ratio Vasallum non liberabit ab evictionis præsta-
tione. Quod vero ultimo loco Hertius annectit de intentione Va-
salli, quod non raro res offerat, ut illas conservet, præterquam, quod
non valeat in feudis oblatis in genere, de quibus hoc loco sermo est,
non videtur concludere, id quod vult Vir eruditus, quasi propterea
miserum sit & indignum, si vasallus feudo evicto aliud cogatur sub-
stituere. Quippe Vasallus qui in oblatione conservationem bono-
rum respicit, respicit, vel certe respicere debet conservationem con-
tra

tra vim injustam. At evictio præsumitur facta esse per justam violentiam, puta judicalem, unde nihil indigne hic subest, quod Vasallum ab evictionis præstatione tneri queat.

a) d. l. p. 53.

§. VII. *Quarta* vero ratio ad Statum controversiæ, quem ventilamus parum facere videtur; quippe quærimus, an Vasallus feudi sub titulo donationis oblatus evictionem præstare debeat Domino? ibi vero adducitur, quod inter satisfactionem de evictione in feudo dato, & inter eam quæ facienda est in oblato (scilicet ex sententia Hertii ex causa onerosa) differentia sit, quamvis & hæc differentia facile possit tolli, si quis observaverit ea, quæ fusius disserit Dominus Struve, a) quod inter præstationem evictionis in feudo dato, ubi aliud feudum vel prioris feudi pretium jubetur restitui, & præstationem evictionis communem ubi redditio inter esse inculcatur nulla, subit differentia.

a) d. c. 6. aph. 9: n. 2. p. 191. seqq.

§. VIII. Denique etsi textu & rationibus magis pugnemus quam exemplis, non est tamen, cur metuamus exemplum *de præfectura Hanovienfi ultimo loco* ab Hertio allatum. Initio enim controversia illa de evictionis præstatione non per sententiam judicalem, sed per transactionem est finita; deinde transactio ipsa magis favit prætensioni Electoris Palatini, quam nos defendimus, quam Comitis Hannovix, a cujus partibus stat Hertius, quia, sicut Dominus in feudo dato evicto, Vasallo, per aliud feudum aut pretium prioris, satisfacere tenetur, sic & præfatus Comes satisfecit Electori Palatino per oblationem alterius allodii in feudum, quod haud dubie non fecisset, si ipse vel ejus Consilarii sententiam illam, quæ vult, ut Vasallus de evictione feudi oblatus non teneatur, censuissent principiis juris esse conformem.

§. IX. Porro *an bona avita possint in feudum offerri?* Dd. quærunt. Negat Sprengerus a) quem sequitur Hertius b) eo quod hæc bona æquiparentur feudalibus quoad successionem, & quod Dd tradant ea citra consensum hæredum alienari non posse. Sed quemadmodum prior quidem ratio non sine causa a plurimis vocatur in dubium, quoniam ista convenientia bonorum avitorum, quæ sua natura sunt allodialia, cum feudalibus neque ratione neque textu sufficiente probatur, c) ita, quod posteriorem concernit, ante omnia videndum

dendum erit, an bona avita, quæ offeruntur, sita sint in locis, ubi viget jus Saxonicum, an vero, ubi valet jus commune: nam de Jure quidem Saxonico bona avita sine heredum consensu alienari nequeunt, at quoad jus Civile verius est, eorum alienationem non esse prohibitam. *a)*

a) decis. ult. b) d. part. 2. §. 10. p. 60. c) vid. Knipschild. de de fideicomm. fam. illustr. c. 9. n. 7. seqq. p. m. 418. d) Knipschild. d. l. cap. 1. n. 15. seqq. p. m. 11. seqq.

§. X. Rursus: *an res oneribus publicis subjectæ possint in feudum offerri, questionis est?* Si Princeps consentiat, aut ex plenitudine potestatis sub qua etiam comprehendendo superioritatem territorialem, quatenus pactis non est restricta allodio sibi oblato qualitatem feudalem induat, oblationem valere, etiam si rem ita oneribus exuat, ut illa onera subeant alii, verius est *a)*, etsi non diffiteamur, Principibus semper operam esse dandam, ne quos temere munerum exsortes faciant, iisque alios homines inopes onerent. *b)* Non consentiente vero principe, si subditus ea privato offerat, distinguerem, an eo loco receptum sit, ut feuda oneribus ordinariis libera sint? an minus? ita ut hoc casu putarem procedere oblationem, quia jurisdictio feudalis, utpote diversissima a jurisdictione communi, magistratibus competente, huic non præjudicat, ita ut nihil hic possit facile in fraudem exactionis publicorum onerum fieri. Quod si vero feuda regulariter ab ordinariis oneribus ibi forent libera, etsi tum certum sit, privatos pactis suis in præjudicium Reipublicæ rem ab oneribus eximere non posse, non putarem tamen propterea, nisi aliud expresse per leges publicas constitutum sit, oblationem ipsam esse invalidam, & nullam, sed potius ex tali oblatione fieri feudum aliquod irregulare, ex quo ordinaria onera contra communem consuetudinem ibi receptam præstanda sint. Cum enim id inter accidentia feudi referri debeat, an præstationi onerum communium eadem sint obnoxia, arbitrarer, salvo tamen aliorum iudicio, a negata potestate eximendi rem a præstatione onerum publicorum, ad negandam potestatem inducendi rei allodiali qualitatem feudalem, consequentiam non procedere. Et videtur opinioni nostræ suffragare dispositio Juris Civilis, secundum quam equidem constituitur, ut omnes pro agris, quos possident, publicas pensitationes agnoscant, nec pactionibus contrariis adjuventur, si venditor aut donator apud se colla-

se collationis sarcinum pactione illicita voluerit retinere c), sed propterea tamen ipsa alienatio non impeditur, verum pactum solum alienationi adjectum viribus destitui astringitur. d)

a) Per ea quae habet Ill. Dn. de Rhez. Comm. Jur. Feud. l. 1. §. 1. p. 47. seqq. b) Quorsum pertinent ea, quae differit Hertius d. part. 2. §. 18. p. 78. 79. c) l. 3. C. sine censu vel reliquis fundum comparari non posse. d) Conf. Ill. Dn. de Rhez. d. l. p. 47. Hertium §. 19. p. 79.

§. XI. De pecunia in feudum oblata, etsi communiter Doctores, ut ista oblatio effectum habeat consensum principis, qui maiestate aut jure superioritatis territorialis gaudeat, requirant, reliquos vero Comites, Barones, Nobiles ac alios inferioris ordinis homines inde excludant, ut illi quamvis aliquem de pecunia oblata investiant, non possint ex pecunia feudali allodiale facere a); ex veritate tamen principiorum Juris Feudalis, tenendum est, illam opinionem communi juri Feudali non convenire, neque ullo textu aut ejus argumento probari posse, quin potius videri originem cepisse ex male intellectis verbis, quibus Principes in investitura de ejusmodi feudis fuerunt usi: Daß sie solches Geld aus Landes-Fürstlicher Macht und Obrigkeit zu Leben machen; unde argumentum duxerunt, a contrario sensu, in quo tamen argumentandi genere, ne inepte adhibeatur, quam caute procedendum sit, norunt ii, quibus ars ratiocinandi probe est excolta, & declarant passim Scriptores Topi-
corum Legalium. b)

a) Vide Berlich. Part. 3. conclus. 41. n. 17. Carpz. Part. 3. Const. 30. def. 10. n. ult. & plures quos citat. Dn. Struv. Synt. Feud. c. 4. aph. 3. n. 3. p. 118. b) Adde Dn. de Rhez. d. l. p. 49.

§. XII. Et ista quidem intuitu rerum allodialium disquiri poterant, paucis nunc videndum est de feudalibus, ubi praesuppono, quod secundum leges feudales nec vassallus dominium suum utile plene in alium transferre citra consensum Domini, nec Dominus dominium directum sine consensu vassalli alienare possit, vassallus tamen idem possit alii iterum in feudum, quod communiter subfeudum appellatur, concedere a). Quo pacto quæri poterat: utrum dominus dominium suum directum sive id exerceat in feudum datum sive in oblatum b) iterum alii offerre possit in feudum? Quam quaestionem, a Doctoribus omissam, affirmandam censet Eybenius.

benius c) ob paritatem rationis & similitudinem inter subinfeudationem, & ejusmodi domini directi novam oblationem, & adducit illustre exemplum de dominio directo Langravium Hassiæ in Comitatum Waldeccia ipsi ante a Comitibus Waldeccensib. oblatum, quod postea Imperatori & Imperio iterum in feudum concesserunt. Eadem vero ratio paritatis & similitudo simul ostendit, quod in ejusmodi nova oblatione domini directi in feudū, domino eadem requisita sint observanda, quæ a Doctoribus in constitutione subfeudi notanda esse præscribuntur, ut nempe sincere fiat & sine fraude, tum ut is, in quem dominium directum transfertur, æque sit habilis ad defensionem & tuitionem Vasallo priori præstandam, denique ut per pacta in ista secunda oblatione non deterrioretur jus primi Vasalli, sed dominium ipsum directum in tertium iterum translatum dependeat a dominio directo domini transferentis. d)

a) II. F. 34. §. 1. & 2. II. F. 52. & 55. b) generaliter ita questionem concipit Eyben. Feud. c. 10. §. 14. p. 232. in specie vero de dominio directo in feudo oblato quærit Hertius. d. Part. 2. §. 8. p. 55. seqq. c) d. l. d) Conf. Struv. S. F. cap. 12. aphor. 11. Hert. d. l.

§. XIII. Difficiliorem opinor esse controversiam præcedenti affinem: *An Vasallus etiam feudum, quod jam possidet, alii offerre iterum possit in feudum?* Etsi enim Hertius asserat, a) in thesi facillimam esse resolutionem hujus quæstionis, quia Vasallus neque alienare neque proprietatis causam ullo modo mutare possit, nobis tamen eadem distinctiorem mereri videtur discussionem, tum quod rationes dubitandi non spernendæ omnino subesse videantur, tum quod ab hujus quæstionis definitione dependeant controversiæ illustres subinde in imperio agitæ. Et initio quidem, quod rationem Hertii attinet, forte defensor affirmativæ istud afferre posset, verum quidem esse, quod alias concessio rei in feudum sit species alienationis, & quod regulæ de prohibita alienatione rerum allodialium etiam ad concessionem & oblationem earundem in feudum applicari possint & debeant b), sed in quæstionibus de alienatione feudi aperte satis a feudista alienationem a datione in feudum secerni; *Similiter, ait, nec Vasallus feudum sine voluntate domini alienabit, in feudum tamen recte dabit.* Quare cum & in nostra quæstione non sermo sit de alienatione simplici, sed de datione in feudum,

feudum, apparet rem non conficere, qui absque ulteriori declaratione quæstionem negare velit, & nihil aliud afferat, quam prohibitam feudi alienationem.

a) d. l. §. 9. p. 59. b) vide supra cap. hoc secundo §. 3. c) II. F. 34. §. 2.

§. XIV. Quinimo ex ipsa potestate subinfeudandi quis pro affirmativa quæstionis ita argumentari posset, quod quemadmodum Vasallus possit sibi novum Vasallum quærere citra consensum domini, ita & possit idem sibi novum quærere Dominum, cum Dominus & Vasallus sint correlata, correlatorum vero secundum vulgatum axioma eadem sit natura. Cui accedit, quod supra concessimus, eum qui rem suam allodiam in feudum concedere potest & in Vasallum transferre, posse etiam regulariter allodium suum offerre alteri, unde & hic a potestate subinfeudandi recte videtur procedere illatio ad potestatem offerendi. Quid quod eodem argumentationis genere usus, ex definitione quæstionis præcedentis urgebit, licitam esse Vasallo oblationem rei feudalis in feudum, quoniam hanc oblationem indulsum Domino intuitu domini directi, sive feudum sit oblatum sive datum, unde & ipse affirmativam quæstionis simili modo extendet, ut Vasallus feudum qua datum qua oblatum iterum novo domino offerre valeat, nam insuper & de utroque poterit alium subinfeudare.

§. XV. Jam quid nos ista? *Primo* supponimus thesin de prohibita alienatione feudi habere vim regulæ, adeoque sub se comprehendere omnes alienationis species, quæ non sunt exceptæ: exceptam vero solum esse subinfeudationem, non vero oblationem. Neque obflare argumentum a subinfeudatione desumptum, ad quod quidem dupliciter responderi poterit, semel ex vulgari Doctorum hypothese docentium, exceptiones omnes esse stricti juris, adeoque illas plane non admittere interpretationem extensivam, in qua potissimum argumentum est a paritate rationis desumptum. Sed hæc quidem via respondendi non placet, non solum quod alibi docuimus, illud axioma pugnare cum regulis generalibus & communibus bonæ interpretationis, sed & quod æqualem argumentandi libertatem indulgere debeamus adversariis nostris, quam nobis ipsis sumus, dum in quæstione præcedente potestatem offerendi domini directi in feudum, quæ & ipsa verbis disertis non continetur in

in legibus feudalibus, per interpretationem extensivam deduximus a subinfestatione Vasallo permissa.

§. XVI. Ergo alia via hic ibimus, quam nobis ostendunt regulæ artis bene ratiocinandi, docentes non melius posse responderi ad argumentum a pari desumptum, quam si ostendatur disparitatis ratio. Jam autem disparitas ista inter subinfestationem & oblationem domini utilis satis est evidens. Illa vasallo indulgetur, quoniam per eam non fit præjudicium domino directo, si nimirum debita requirita, quæ modo diximus, observentur, at per novam oblationem insigne præjudicium creatur domino, dum non solum vasallus intuitu ejusdem rei se regulariter ad nova servitia novo domino obstringit, sed & semper novam fidelitatem domino secundo præstare tenetur, contra quam, si quid committeret, ob feloniam feudo privaretur, & ita non solum ad servitia primo præstanda fieret incapax, sed & per consequentiâ ita plena oriretur feudi alienatio, aut domino directo invito obtruderetur novus vasallus. Deinde etiam magna est diversitatis ratio inter Dominum dominium suum directum alii offerentem, & vasallum, si hic offerre velit dominium suum utile: Dominus ej. domini, quod habet, usum quasi feudalem transfert in alterum, vasallus vero intendere offerendo rem feudalem alii, ut transferret dominium directum, cujus ipse non est particeps, sed quod jam alii ex contractu feudali competit. Unde nova iterum se offert differentia inter subinfestationem & oblationem a Vasallo factam quippe in subinfestatione Vasallus iterum particulam domini quam habet ex parte transfert in subvasallum. Ex quibus abunde patet, quod procedat quidem argumentatio a vasallo ad dominum & vice versa, item a subinfestatione ad oblationem & reciproce, modo observetur rationis paritas. Observatur autem ista, si a subinfestatione vasalli argumenteris ad oblationem novam domini, non si ab oblatione domini velis inferre ad ejusdem subinfestationem, neque si a subinfestatione Vasalli concludas ad ejusdem oblationem.

§. XVII. Unde potius invertimus argumentum. Nam quemadmodum dominus invito vasallo non poterit alium vasallum sibi querere, ita nec vasallus invito domino poterit sibi querere alium dominum. Imo uti ne subvasallum quidem dominus invito vasallo sibi facere poterit, vel rem feudalem alteri in subfeudum concedere, contra vasallus, invito domino subinvellire potest, ita nec poterit vasallus

per

per oblationem novam rem, quam jam ab altero in feudum possidet alii ita transferre invito domino, ut ab illo eam recognoscat per modum subfeudi; et si dominus offerendo dominium directum invito vasallo suo, ex eo respectu faciat subvasallum. Igitur haud dubie inanis foret distinctio, si quis respondendo ad quaestionem propositam distingueret inter oblationem vasalli in feudum & subfeudum, quasi illa saltem prohibita sit, si vasallus offerendo novum sibi quaereret dominum, non si novum subdominum, cujus jura a dominio directo prioris domini dependerent.

§. XVIII. Simul vero ex dictis perspicuum est, quod ne quidem licita sit oblatio a vasallo facta, etiam si eidem inserta sit clausula: *salvo jure omni & interesse prioris domini*, quoniam haec protestatio aperte facta est contraria, quia haec oblatio non potest non in praedictum prioris domini fieri, quemadmodum haud dubie inepta foret ista clausula, si dominus rem feudalem in alium jam translata vellet iterum transferre in alium vel vasallum vel subvasallum, *salvo jure & omni interesse prioris vasalli*. Hoc tamen forte dici posset, adhibendo istud argumentum a pari, ut, quemadmodum dominus expectativam potest alii concedere, invito vasallo, de feudo dando, ita vasallus similiter possit alteri, invito domino concedere expectativam de feudo offerendo, ubi tamen ulterius cogitandum foret, annon haec expectativa concessio a vasallo facta pugnaret cum reverentia, quam Vasallus domino, non autem hic illi debet, adeoque iterum in ista argumentatione non contemnenda subsit ratio disparitatis.

§. XIX. Tendo ad quaestiones, quae personas concernunt, quibus oblatio fit, ubi potissimum dubitari potest, *an privatus possit offerre extraneo bona sua in feudum?* Dico privatus: Nam de eo, qui majestatem habet, jam supra a) mentem nostram aperuimus; & de hoc oblatio saltem extraneo facta poterit venire in controversiam, cum casus fere non possit concipi, ut princeps subdito sua bona in feudum offerat. Quod igitur offerentem privatum attinet, is vel vult extraneo principi allodium suum offerre vel extraneo privato. Neutrum puto procedere, si consideremus obligationem subditorum erga principem suum: Habent hi dominium verum quidem in bona sua, sed vulgare & dependens a dominio eminente principis, cujus interest ne sub-

dicti sui, quibus alias potestas alienandi intra rempublicam indul-
ta est, bona territorii alienent extra Rempublicam, sine ejus con-
sensu. Itaque cum oblatio in feudum sit species alienationis, ex-
inde videtur sequi, nec oblationem in extraneum, qua talem,
citra consensum principis posse fieri. Accedit, quod aliquatenus
repugnare videatur fidelitati, qua principi devinctus est sub-
ditus, si apud extraneum velit protectionem quaerere, quam a
principi suo expectare debet &c. quamvis mallem Doctores ali-
os hanc quaestionem excussisse, quod tamen non deprehendi, ne-
quidem in feudis datis.

a) *Supra hoc cap. 2. §. 3.*

§. XX. Quodsi vero in Republica privatus alicui allodi-
um suum offerre velit: *An licitum sit potentiori offerre?* qua-
rit Hertius a) & respondet, leges Romanas, cessionem jurium in
potentiores prohibentes b) nondum esse abolitas earumque
argumentum ad feudorum oblationes se porrigere. Equidem
verba legum de iis potentibus loqui, qui patrocinium in judiciis
praestant, nihilominus, si Legumlatores interrogati fuissent, quid
de iis sentirent, qui extra judicium minas jacere, vexare aut con-
cutere possunt, sine dubio responsuros fuisse, nec hanc valere
cessionem, praecipuis cum alias magistratibus & Provinciarum
Praesidibus injunctum esset abstinere ab hujusmodi contractibus.
c) Huic consequens esse, nec rebus suis habitum feudalem po-
tentioribus offerendo induere quem posse, cum isti per hoc do-
minium nanciscantur, cum spe futurae successionis, nec immerito
censeantur infensi esse his, qui res feudales clientibus evincere
conantur, aut saltem hoc agunt, ne illas quiete possideant: Hanc
tamen assertionem ita temperandam esse, ut saltem procedat, si
ius dubium illiquidum aut controversum sit. Ubi enim haec ab-
sint, ut cessionem, ita quoque oblationem ob conjecturam bonae
fidei valere recte affirmari. Fatendam interim ante legem pacis
publicae Wormatiæ 1495 stabilitam non raro diversum evenisse.

a) *Part. 2. §. 24. p. 85. seqq.* b) *t. t. C. ne lic. potent.* c) *l. un. C.
de contract. Jud. l. 11. C. de his quæ vi met. contrah. l. 2. C.
Theod. de iis quæ administr.*

§. XXI. Etenim quid per legem istam Wormatiensem in-
tendat Hertius, non intelligo, cum non deprehendam in illa lege
quic-

quicquam reperiri quod oblationi feudorum in potentiores ob-
ster. Quin potius si ante legem illam non raro feuda potentio-
ribus fuere oblata, non dubitarem in plerisque feudis post illam
legem oblatis oblationem similiter factam fuisse in potentiores.
Neque hanc oblationem unquam fuisse prohibitam arbitror, sed
Hertium hac parte fluctus movisse in simpulo. De cessione ju-
rium in potentiores prohibita agit iste titulus Codicis, ex quo
Hertius ad oblationem feudorum argumentatur: non adeo com-
mode, quoniam oblatio feudi magis spectat ad alienationem cor-
poris quam cessionem actionis, sed in isto titulo saltem cessio ju-
rium prohibita est, alienatio vero corporis tum demum legibus
Romanis est interdicta, si judicii mutandi causa fiat, *a)* aut res li-
tigiosa sit *b)* & quidem absque distinctione, an res in potentio-
rem his casibus alienetur, an minus: quæ si ad feudi oblationem
velis applicare, videtur quidem procedere, quantum ad aliena-
tionem litigiosæ rei, sed de ea, quæ judicii mutandi causa fiat, ve-
reor, ut res procedat, quoniam etiam is, qui rem in feudum obtu-
lit, manet in possessione vera, adeoque per istam oblationem ju-
dicium non mutat. Deinde quæ Hertius adducit de alienatione
prohibita in Præsides & alios Magistratus, nec ea quicquam evin-
cunt. Uti enim prohibitio illa generalis non erat, sed principaliter
ad res immobiles illius provinciae, in qua magistratus officium
exercebant, spectabat, ita communiter notum est, istam prohi-
bitionem ob insignem differentiam inter jus Publicum Romanum
& modernum hodie cessare. Denique pugnat illa Hertii doctri-
na de prohibita feudi oblatione in potentiores, etiam si forte quis
controversiam de eo metuere debeat, cum iis, quæ superius de
eorundem origine ex ipso Hertio notavimus *c)*, ut quæ sæpissi-
me & fere semper in potentiores facta esse constat.

a) l. t. ff. de alien. jud. mut. caus. fact. b) l. t. ff. de litigiosis. c.
supra c. 1. §. 14.

§. XXII. Jam videamus quatenus ea, quæ hætenus ex
principiis juris communis de personis & rebus differuimus, ad
hypothesin juris publici Romano-Germanici applicari valeant:
& quid circa feuda oblata notari mereatur intuitu *Imperatoris*
& *statuum Imperii*. De *statibus* equidem plures quæstiones
proponit Hertius *a)*: *An status Imperii superioritatem territo-*
alem

alem regali dignitate pollentem offerre possit? An etiam aliam quam Imperatori eam offerre possit illæsa status dignitate & immedietate? An status imperii superioritatem suam offerendo alteri se subicere possit? An id fecisse præsumendus sit? An territorium suum manicipi extero regi in feudum recte offerat? ad quarum decisionem præsupponit b), Superioritatem territorialem esse singularem & raram potestatis formulam, cuius similis in orbe vix reperiatur. Eam vero esse multiplicem. Aliam regali dignitate pollere, aliam non. Hujus exemplum esse in Superioritate Civitatibus Imperialibus competente. Rursus aliam Statum imperii referre, aliam isto characterē destitui, & hujus exemplum esse in nobilitate libera. Ex his igitur præsuppositis, quippe in quibus definiendis & distinguendis peritissimè nonnunquam hallucinentur, procliviorē quæstionum propositarum intellectum sibi pollicetur. Sed profecto res ipsa ostendit & forte hinc inde monebimus, formationem quæstionum satis confusam & obscuram esse, adhuc vero obscuriorem earundem decisionem, neque sufficere omnino pauca ista præsupposita; nam qui solide quæstiones de Statibus imperii & de superioritate territoriali dirimere vult, ei non sufficit statum nominare, aut dicere singularem aliquam potestatem denotari illo superioritatis vocabulo, sed distinctiores conceptus de Statu & sublimi territorii jure exhibere debet, quanquam facilius excusatum habeam Hertium; cum is defectus multis Juris publici scriptoribus satis frequens sit, etiam qui de Statibus & Superioritate ex professo, quod ajunt, tractare susceperunt, omiſsa accurata conceptuum expositione controversias rumpere magis quam solvere. Quare necesse erit, ut nos procedamus distinctius, & ut in capite præcedenti præsupposita quædam juris feudalis, ita hic præsupposita quædam Juris publici paucis exhibeamus. Incipiemus verò de forma imperii disserere, quoniam ab hujus conceptu dependet notitia status vel certe superioritatis.

a) d. part. 2. §. 11. 12. 13. 14. 15. b) de l. §. 11.

§. XXIII. Ergo præsuppono I. Formam dare rei publicæ pertinere quidem ad populum, & illos in quos imperium est collatum, sed disponere de reip. constitutæ forma non pertinere ad pote-

potestatem Legislativam. Leges enim feruntur non intellectu, sed actionibus voluntatis, ac concipere rem actus intellectus est legi non obnoxius, quia non potest non intellectus sibi concipere rem aliter ac est. Nam etsi falsum sit, atque ex gentili hypothesis philosophiae Platonicae ortum traxerit axioma metaphysicorum, essentias rerum esse aeternas, id tamen facile demonstrari potest, essentias rerum esse extra potestatem principis.

§. XXIV. Praesuppono II. Principem posse quidem legibus disponere, ut subditi de forma reipublicae certo modo loqui abstineant, quatenus utilitas Reipublicae id exigat, ac vero ut aliter loquantur, quam revera comparatum est, praepriis ii, quibus informatio juventutis commissa est, id iniquum foret, & cum obligatione principis de tuenda veritate pugnaret, neque Reipublicae ullam utilitatem aut detrimenti evitacionem procuraret, cum veritatis professio nullum Reipublicae damnum afferre queat.

§. XXV. Praesuppono III. Non peccare eum contra praeccepta, quibus Reipublicae obstrictus est, sed potius officio boni civis satisfacere, qui salva reverentia imperantibus debita, detegit irregularitatem, quae forte forma Reipublicae cohæret. a) Praesuppono IV. Leges publicas Romano-Germanicas non disponere, quomodo de forma Reipublicae loquendum sit. Praesuppono V. Etiam si in Legibus publicis aut in publicis procerum conventibus & orationibus forma Imperii monarchica aut aristocratica dicta fuerit, eam tamen determinationem non habere vim legis. Quod praesuppositum ex praecedentibus fuit & insuper illis rationibus nititur, quod in legibus sejungendae sint assertiones a Praeceptis, quodque constitutiones non nisi in iis legis vigorem habeant, quae ab imperantibus legis ferendae gratia dicta sunt, tum quod proceres imperii soli non habeant potestatem legis condendae, ac denique, quod vulgatum Politicorum monitum jubeat in examinanda forma Reipublicae aliquem non pati debere, ut decipiat per schemata & titulos. b)

a) Latius hoc praesuppositum deduxit Dn. Praeses in Inst. Jurispr. Divin. l. 3. c. 6. §. 41. seqq. b) Inculcat hoc monitum ipse Boeclerus in Instit. Polit. unde jam facile patet quid sentiendum sit de alia ejusdem doctrina in Notit. Imperii lib.

lib. 22. cap. 2. p. m. 218. In omni bene constituta Rep. de forma & statu Reip. nemini licere debere aliter loqui, quam leges publicæ loquuntur & decernunt. Atqui hujus gratia præsupposita hæc s. posuimus.

§. XXVI. Præsuppono VI. quod divisio Rerum publicarum Aristotelica, multis defectibus laboret, & aliunde supplenda sit a). Huc pertinet dictum Boecleri b). Superstitioni affine est, quod nonnulli sub prætextu Aristotelicæ sapientiæ, quicquid ibi se non putant reperisse, ignorare malunt, quam intelligere. Præsuppono VII. Formam Imperii Romano-Germanici non esse pure Monarchicam, nec pure Aristocraticam, nec ex Aristocratica & Monarchia mixtam, sed mixtam ex Monarchia & Systemate Civitatum. Demonstravit id jam dudum Excell. Pufendorffius c). Et hoc pacto potissimum dissentimus ab opinione tertia, loco Aristocratix substituente systema civitatum, illa maxime ratione moti, quod ad essentiam Aristocratix pertineat, ut in legibus publicis ferendis votorum pluralitas etiam attendatur in præjudicium singulorum optimatum eorumque bonorum, quod in imperio secus est, ut in quo status hoc passu valide protestari possunt. d) Pro systemate insuper quædam repetere ex iis, quæ superius de oblatione feudorum a Statibus facta differuimus. e)

a) *Vid. Illustr. Dn. Pufend. de F. N. & G. lib. 7. c. 5. & dissert. de Systemat. civit. Dn. Præsid. d. l. 3. c. 6. §. 32. usque ad §. 61. b) in Notit. Imper. d. l. c. 3. p. 221. c) dissert. de Rep. irregulari, d) Primarium hoc argumentum contra Aristocratiam ne quidem tangunt communis sententiæ defensores adversus Dn. Pufend. e) supra c. 1. §. 23. seqq.*

§. XXVII. Præsuppono VIII. Statum imperii & immediatum imperii civem differre ut magis & minus, quoniam sunt quidam immediati cives, qui tamen non sunt status, ut Nobiles immediati. a) Præsuppono IX. Necessarium status requisitum esse ut imperio immediate subjectus sit, non modo ratione personæ sed etiam bonorum. b) Non obstat, quod in legibus imperii aliquando expressa fiat mentio immediatorum & mediatorum Statuum c) item eorum qui vel mediate vel immediate imperii status sunt. d) Uti enim quod prius attinet aliud est esse Statum mediatum, aliud esse statum imperii mediatum, cum per
status

status imperii denotentur die Reichsstände, per status mediatos, quos appellare solemus Landstände, ad quos in priore loco respici satis dilucide monstrat contextus; ita quoad posterius notandum est, applicata semel statuum voce ad Status Provinciales postea evenisse etiam, ut & statuum imperii vox ad eosdem extenderetur, non proprie, quasi de imperio participarent ipsi Status, sed abusive, quod in Imperio contineantur: Hos autem in instrumento pacis sub vocabulo statuum imperii mediatorum intelligi ostendit iterum contextus, qui vult, ut loca, oppida, urbes, arces non solum statibus imperii, sed & provincialibus debeant restitui. Accedit, quod nullus possit ostendi status in toto imperio, qui non possideat bona immediata, & quamvis aliqui ad exemplum Ducis Würtembergici provocent, tamen inferius dicenda ostendent, hoc fieri inconvenienter. Denique etiam si pro defendenda opinione contraria afferatur dictum, quod status imperii sit, non qualitas patrimonii, sed personæ dignitas, aut ut alii efferunt; quod quis sit status Imperii non esse glebæ pretium, sed summi Principis & Ordinum imperii præmium; e) tamen satis evidenter dictum istud petit id, quod est in principio, & peccat in leges justæ oppositionis. Verum est, status imperii non fit per solam possessionem bonorum immediatorum, f) sed ex concessione Imperatoris & statuum, sed sufficit tamen, quod Imperatores & status etiam nolint sine possessione bonorum hoc privilegium cuiquam indulgere. g) Videtur vero, ut obiter notem, opinioni adversæ originem dedisse id primum falsum, quod putaverint Dd. definitionem Status imperii hauriendam esse ex Politica Aristotelis, h) quod præsuppositum tamen falsissimum esse, iis facile pater, qui doctrinam de principiis juris publici & regulas artis recte ratiocinandi tenent. i)

a) R. J. 1564. §. Und wollen wir ic. *ibi* gegen denen, so nicht Stände des Reichs, jedoch dem H. Reich *immediate* unterworfen. b) Capit. Ferdinand. IV. art. 45. Leop. art. 44. R. I. 1654. §. 197. *ibi* und soll forthin ohne vorgehende Reichs-Erfüllung. Ill. Dn. Rhez. Inst. Jur. Publ. l. 15. §. 3. p. 238. Dn. Schweder. Introd. in Jus pub. Part. spec. sect. 2. c. 1. §. 2. p. 725. c) R. I. 1634. §. 180. d) Inst. Pacis Cæs. Svec. art. 16. §. 14. e) vid. Mauriti. de matricula §. 20. Hertium d. Part.

Part. 2. §. 13. p. 63. & Dd. ibi citatos. f) per præsupposit. præcedens. g) per textus adductos lit. b. h) huc pertinent maxime ea, quæ differit Mauritius d.l. §. 19. i) Conf. locum Bœcleri in Præsupp. 6. §. 26. adductum.

§. XXVIII. Præsuppono X. statuum Imperii bona immediata non omnia esse feudalialia, sed insuper multa allodialia ab iisdem possideri. a) Præsuppono XI. præter possessionem bonorum immediatorum requisitum essentiale status imperii esse, ut habeat votum & sessionem in Comitibus. b) Præsuppono XII. Ex his requisitis conjunctim sumtis dependere quod status habeant superioritatem territorialem. c) Dico ex his requisitis conjunctim sumtis, non ex immedietate sola, quia non omnes immediati habent superioritatem, ut mox, neque ex jure suffragii, quia suffragium exercent ratione imperii & considerati tanquam coimperantes, superioritatem vero ratione territoriorum suorum ut potestate regia præditi. d)

a) Hoc diserte probat literus de Feud. Imperii cap. 5. §. 18 & 19. p. 204. seqq. b) per tradita a Schwedero d. Part. spec. sect. 2. cap. 1. §. 2. p. 722. seqq. ubi plures hanc in rem. adducit textus juris publici. c) Schweder. d. p. 722. d) Schweder. cap. 10. d. sect. 2. §. 1. p. 866.

§. XXIX. Præsuppono XIII. superioritatem territorialem cum statibus reciprocari ita, ut nullus sit status, qui non gaudeat superioritate territoriali, & vice versa nullus superioritate territoriali gaudeat, qui non sit status. Prius probatur per inductionem. De Electoribus & Principibus imperii nullum est dubium, quin superioritate territoriali gaudeant. De civitatibus imperii quamvis alii dubitaverint, probatur tamen per textus in instrumento pacis & quod status sint a) & quod jure superioritatis gaudeant, b) quamvis ratione denominationis forte sit variatio, ita ut superioritas Principum vocetur die Landes-Fürstl. Gräfl. hohe Obrigkeit, & Civitatum, die hohe Landes-Obrigkeit, Landes-Oberherrlichkeit. c) Posterius probo exemplo Nobilium imperii. Quia enim hi sunt status d) nec habent superioritatem territorialem. Nullibi enim superioritatis territorialis vox prædicatur in legibus de nobilibus, quinimo satis dilucide potestas Nobilibus competens & superioritas territorialis sibi invicem opponuntur. e)

a) Art.

a) Art. 5. §. *Liberæ Imperii civitates* 11. (al. 28.) verbis: sub appellatione statuum imperii indubitate continentur. b) eod. art. 5. §. quantum deinde 12. (al. 29.) verbis: statibus immediatis cum jure Territorii & superioritatis. c) Schweder. d. c. 10. §. 5. p. 872. d) non enim habent sessionem & votum in comitiis per præsupp. XI. Deinde expresse distinguuntur a statibus imperii in legibus publicis ut in Cap. Leop. §. 8. Churfürsten und Stände des Reichs, sammt der unmittelbaren Reichs-Ritterschafft. Simile in §. 15. ejusd. Capit. Quod si sub Statibus imperii comprehendantur, id fit, per expressam additionem, & modum parentheseos ad denotandam improprietatem, ut in artic. 3. Instrum. pacis Svec. §. 1. Electores, principes, Status, (comprehensa immediata Imperii nobilitate) Idem fit in artic. 5. ibid. §. 2. Denique notanter vocantur quidem status immediati in art. 4. §. 17. sed non status imperii. Ill. Dn. de Rhez. de jure Statuum circa Sacra. c. 2. n. 16. e) §. 3. Capit. Leopold. verbis: keinen Churfürsten und Stand, die unmittelbare Reichs-Ritterschafft mit begreifen, 2c. mit Landes-Fürstlichen auch andern Pflichten: item wegen Landes-Fürstlicher hoher Obrigkeit und sonst 2c. Ill. Dn. de Rhez. d. l. n. 17. confer. Schweder. Sect. 2. c. 18. §. 10. §. XXX. Præsuppono XIV. Nobilibus Imperii immediatis & si qui alii immediata bona possident in imperio competere regalia & jus territorii, a) quod ad differentiam superioritatis territorialis posses appellare Landes-Obrigkeit. b) Præsuppono XV. quod superioritatis territorialis sit potestas summæ æmula in omnes & omnia, quæ sunt de territorio competens usu & praxi imperii munita, nisi in quantum lege publica & pactis cum subditis derogatum ipsi probari possit. c) Quod autem status imperii non utantur voce potestatis semper, sed superioritatis, inde est, quod nexu feudali teneantur imperio, intuitu vero sui territorii & subditorum suorum tali enunciatione uti non verentur, v. g. aus hoher Fürstlicher Macht, &c. einen Machtspruch thun, &c. d) Præsuppono XVI. Jus territorii competens civibus immediatis non statibus esse exercitium regalium quorundam per privilegium ab Imperatore & imperio ipsis in investitura de territorio concessum e) aut per præscriptionem acquisitum. Nam

L

quod

quod XVII præsuppono, in effectu insignis differentia est inter superioritatem & jus territorii; Illa enim comprehenditur omnia regalia sub se, ut qui superioritatem habet, non debeat probare in specie regale aliquod, sed alteri qui de regali controversiam facit, incumbat probatio. *f*) Hoc vero non amplius infert, quam quod demonstratur in investitura concessum esse, unde allegans regale sibi competere id probare debet. *g*) Ratio haud dubie in eo sita est, quod supra *b*) late probavimus originem feudorum regali-um in imperio derivandam esse a feudis oblatiis, & quod Principes Germaniæ, qui status sunt, ditiones ab Imperatoribus sibi concreditas in statu turbulento Germaniæ in plenum veluti Patrimonium sibi vindicaverint & postea Imperatoribus in feudum obtulerint; reliqui vero cives immediati non status sua bona possident per modum feudorum datorum, unde & status communiter dicuntur superioritatem possidere jure proprio *i*) nobiles contra sua regalia jure privilegii.

a) d. §. 3. Cap. Leop. verbis: denen Ständen sammt der Reichs-Ritterschafft ihre Regalia und Obrigkeiten. Dn. de Rhez. d. n. 17. Regalia illa recenset Schweder. d. c. 18. §. 4. 5. seqq. *b*) Differre jus territorii & superioritatis videtur defendi posse arg. art. 5. instr. pac. §. 12. (29.) verbis: cum jure territorii & superioritatis: quæ versio Germanica in Theatro Pacis Part. 1. p. m. 121. reddidit: neben der Landes- und hohen Obrigkeit, adde cap. Leopold. §. 3. verbis: deren Vormäsigkeit und jurisdiction. *c*) Ita definitio cum Domino meo Ill. de Rhez. d. l. §. 12. *d*) verba sunt iterum Ill. Dn. de Rhez. in not. MSS. ad Brautl. l. 3. c. 5. p. m. 76. *e*) vide Strauch. disp. exot. 4. aphor. 22. f) hac facit insignis textus in art. 8. §. 1. Instr. Pacis verbis: Omnes & singuli Electores &c. in antiquis suis jurebus &c. *g*) Ill. Dn. de Rhez. d. disp. c. 2. n. 12. 13. & 17. Adde elegantem locum in art. 5. §. 10. (27.) verbis: vigore Pacis religio-
se & præsentis conventionis &c. idem jus habeant. *h*) cap. 1. §. 23. seqq. *i*) conf. supra d. c. 1. §. 25.

§. XXXI. Ex dictis fuit præsuppositum XVIII. cives quidem immediatos non status esse proprie sic dictos imperii subditos, Status contra subditos analogice, vel si mavis, improprie ita dici, quoniam superioritas, quam ipsis tribuimus, cum hoc prædicato consi-

consistere nequit. Neque obstat quod sæpe in recessibus appellentur subditi. Unsere und des Reichs Unterthanen, item quod se scribant unterthänigst gehorsamste, quia per schemata & titulos nemo in definiendis controversiis ejusmodi se decipi pati debet, cui accedit quod tempore Caroli M. & successorum, ubi Imperatorum potestas paulo intensior fuit, ejusmodi formulæ curiales videantur ortum cepisse, & postea, feudis a statibus se eximentibus Imperatori oblatis, ad memoriam pristinae attinentiæ usu retentas, quæ, si juxta normam hodierni status eas examinare velimus, minime temporibus nostris convenirent. Denique etsi in Status banno animadverti possit, si contra Imperium quid gravius tentent, tamen hanc animadversionem in ipsos magis tanquam hostes, quam tanquam vere subditos, fieri jamdudum animadverterunt accuratiores. a)

a) *Vid. III. Dn. Rhez, inst. jur. publ. l. 3. §. 1. & 2. c. 6. §. 1. lib. 4. c. 23. §. 13. & disp. de Statu Germaniæ circa subditos c. 2. n. 127. seqq.*

§. XXXII. Ex dictis patet, superioritatem territorialem esse Jus quod sine territorio non poterit concipi, unde Hertius non ita comode, dum de oblatione superioritatis territorialis in feudum agit, inter quæstiones de oblationem jurium incorporealis rebus corporalis oppositorum illam tractationem suscipit a) neque commodius ad quæstionem de oblatione superioritatis territorialis an illa fieri possit, ita in genere respondet, posse eam fieri Imperatori & alii inferiori, exemplo comitatus Waldeccensis, b) non posse fieri regi extraneo. c) Ut taceam sine ratione prægnante quæstiones de superioritate alicui in imperio & extra imperium oblata ab eodem nimis divelli. Quare tentabimus, ut controversias illas cum decisionibus debitis secundum ductum præsuppositorum hactenus recensitorum proponamus distinctius.

a) *d. Part. 2. §. 11. b) d. part. 2. §. 12. c) ibid. §. 23.*

§. XXXIII. Quod ita commodissime fieri posse arbitramur: *An & quatenus immediati imperii cives territoria sua immediata, quorum intuitu, si Status sint, superioritate territoriali pollent a) sin minus, jus territorii b) in iis exercent, aliis in feudum offerre valeant?* Hic ante omnia distinguo inter allodialia bona immediata & feudalia c). Quod allodialia concernit, ea Imperatori vel alii cuidam immediato civi imperii etiam citra consensum Imperatoris in feudum offerri posse non dubito, non solum, quia alias in genere bona allodialia a privatis in republica libere alienantur d), sed &, quia idem tacite indultum videtur in capitulatione Leopoldinae e), tum denique quod hæc sententiæ videatur proba-

ri posse, aliquot exemplis ejusmodi oblationum in imperio factarum. Ut alia taceam *f)* oblatio comitatus Waldeccensis hoc testatur, utpote quem fuisse ante oblationem allodiam testantur verba & oblationis *g)* die unser frie eygen Erbe ist, und unsre Obre Aldern, noch wir von keinen Herren nie zu Lehen gehabt, noch getragen han, & similia in literis investituræ *h)* quarum utraque, & oblatio & investitura, facta fuit absque Imperatoris consensu.

a) per præsuppos. 8. v. 12. 13. *b)* per præsupposit. 14. seqq. *c)* vide præsuppos. 10. *d)* Ill. Dn. de Rhez. Inst. Jur. Publ. lib. 3. tit. 32. §. 2. p. m. 503 *e)* §. 39. verbis. Allein des H. Reichs Churfürsten und Ständen 2c. die von der gefreyten Ritterschafft mit begrieffen 2c. über die edition der Alten *pactorum familie* mit exhibition neuen ein oder ander Hauß allein concernirende und von dem Lehen thum kein dependenz habenden nicht beschweren. *f)* *repete ex dictis* c. 1. §. 19. *g)* ap. Hertium Part. 3. p. m. 133. *h)* *ibid.* p. 120.

§. XXXIV. Et hoc respectu frustra quæri ab Hertio *a)* arbitror. An Status imperii vel alii immediati cives obligati sint ad observantiam tituli Codicis: Ne liceat potentioribus patrocinium præstare, ita ut non possint allodia sua offerre potentioribus in imperio? ad quam quidem recte respondet, posse utique Principes imperii potentioribus offerre feuda, sed dubitanter tamen, & cum hæsitatione, ob falsam hypothesein supra rejectam, ac si per istum titulum codicis privatis interdiceretur oblatio allodiorum in potentiores facta. Cujus contrarium cum demonstraverimus, ex nostra hypothesei Domitianam quæstionem saperet, si de eo velimus quærere, an, quod privatis non est interdictum, liceat etiam civibus imperii immediatis?

a) d. Part. 2. §. 23. *b)* *h* cap. §. 20.

§. XXXV. Quod si vero civis immediatus extraneo velit allodium suum offerre in feudum, ante omnia distinguo inter immediatum non statum & qui est status imperii. De eo qui non est status imperii puto esse dubium, ut oblatio absque consensu imperii non procedat, quoniam ejusmodi immediatum præsupposuimus esse verum subditum *a)* unde non incommode huc applicari possunt, quæ supra *b)* de prohibita subditis oblatione in extraneum differuimus, si modo casus in ejusmodi cive immediato est dabilis, ut iste possideat bona immediata in imperio allodialia, quod, uti quidem non implicat, ita ante omnia de exemplis hic foret dispiciendum. Sed quod status concernit, quoniam supra diximus,

nus, eos esse subditos improprie tales c) dicendum videbatur, illos non esse obstrictus, ut consensum imperii adhibeant in oblatione allodiorum exteris facta. Et fatendum controversiam hanc difficilioribus & maxime intricatis esse annumerandam, ob defectum eorum, qui de allodiis Imperii quid literis ex professo consignarunt, ut adeo optandum foret ut Clarissimi litteri exemplo, qui Doctrinam de feudis Imperii, hactenus satis confusam, laudabiliter & perspicue explicuit, quisquam de allodiis imperii tractationem susciperet.

a) praesuppos. 18. §. 31. b) hoc cap. §. 19. c) per praesuppos. 18. §. 31.

§. XXXVI. Tractavit tamen quaestionem istam & Dn. Struvius & Hertius. Ille *a)* arbitratur, concedendam esse hanc potestatem statibus, eo quod leges publicae eam nusque prohibeant, & quod regulariter qui plenum rei dominium habeat eam etiam valide alienare possit. Neque obitare interesse imperii Germanici, ne ad exterum in caso feudi aperti devolvantur imperii provinciae. & illud ita imminuatur, quia haec alienatio non possit, nisi salvis juribus imperii fieri, sique contingat casus, ut feudum domino aperiatur, illum tamen non plus juris quam vassallus habebat, accipere posse, imo, si tali alienatione damno imperium afficiatur, putandum esse eam haberi pro nulla. Accedere, quod, cum contractus feudalibus aliquid instar foederis inaequalis obtineat, *b)* & vero statibus potestatem foedera faciendi hodie indubie habeant, *c)* videatur etiam dicendum esse, quod possint bona sua offerre exteris in feudum, modo non fidem promittant contra Imperatorem vel imperium, praetermiscum foedera cum exteris pro emplastris languidae nostrae Reip. habenda sint, hoc rerum statu valde necessariis. Hertius *d)* contra periculosam hanc quaestionis affirmationem esse arbitratus pro negativa in contrariam partem opponit, quod translatio bonorum in extraneos legibus imperii sit vetita, & quod difficulter status confirmationem pactorum successoriorum impetrare valeant, cum tamen ea decus & publicam utilitatem respiciant. Magis timendam imperio & multorum incommodorum feracem esse illam conventionem per quam exteris ipsis Comitibus inferitur & in ordinum numerum recipitur. Nec vero feuda haec oblata proprie & in communi notione foedera esse, sed dominium alteri adjicere cum spe plenissima successionis, aliquando sub onere securitatis praestandae.

a) disp. de feud. oblat. c. 3 §. 9. b) vide supra c. 1. §. 66. c) Instrum. pac. art. 8. §. gaudeant. d) d. part. 2. §. 23. p. 83.

§. XXXVII. Mihi ventilatis hinc inde rationibus convenientius videtur accedere oppioni Hertii, ut nempe status sine consensu Impera-

toris imo & aliorum statuum, minimum Electorum, non possint allodia sua immediate in districtu Germanici imperii sita offerre extraneo. Sed selectus rationum hic erit instituendus. Nam argumentum a pactis successoris ad oblationem feudorum hic quidem procedere non videtur. Ut enim omittam inquirere an tanta difficultate opus fuerit in confirmatione imperatoria pactorum ejusmodi impetranda, ratio diversitatis in eo maxime sita est, quod in pactis successoris actum simul vel tantum fuerit de alienatione feudorum, quæ regulariter absque consensu domini procedere nequit, hic vero sermo nobis, sit de imperii allodiis, ubi regulariter ratio illa prohibitionis cessat. Deinde nec responsio ad rationem Domini Struvii a potestate foederum pangendorum desumpta, videtur esse sufficiens, si dixerimus cum Hertio, illa foedera non esse proprie dicta, in quibus agitur de dominio rei alteri adjiciendo cum spe successionis, aut cum onere securitatis præstandæ, cum verendum sit, ut Politici nos remittant ad eos, qui de foederibus scripserunt, atque definitionem foederum ab iis traditam, & exinde falsitatis assertum istud convincant. Illa ratio haud dubie esset firmissima, quod translatio bonorum in extraneos legibus imperii sit vetita, cum per eam non solum assertio nostra directo astrueretur, sed etiam ex illa perspicue possit responderi ad objectionem adductam, scilicet concessam esse statibus potestatem foedera pangendi, quæ non cum alienatione bonorum sit conjuncta? si modo eadem satis firmiter adstrueretur, si modo proferretur lex ista publica alienationem illam vetans. Provocat equidem Hertius ad Gylmannum *a)* sed is quidem iam non est ad manus. Video tamen Clarissimum Itterum *p)* provocare indefluitæ ad leges publicas translationem bonorum Imperii ad externos prohibentes, ut adeo hæc res a scriptoribus juris publici pro confecta, & quæ nulla probatione indigeat, videatur haberi.

a) Symphor. tom. 4. p. 2. tom. 3. p. 2. in primis 186. b) de feudis imperii cap. 22. §. 6. p. 957.

§. XXXVIII. Nos autem incivile esse opinamur, nisi inspectis legum verbis velle judicare. Quare tentabimus, an non sequestrata interim ista ratione etiam aliunde opinio Hertii confirmari possit. Quid si enim ab eadem potestate foedera pangendi, quæ statibus competit, argumentum desumamus? Constat quippe, quod status absque consensu Imperatoria foedera cum exteris pangere valeant, modo duo observent, initio ut non cedant in imperii detrimentum ac damnum, deinde ut Imperator cum imperio in iis excipiat. Posterius hoc excipiebat saltem Dominus Struvius *a)* sed utrumque distincte exprimitur in instrumento pacis b). Jam vero plus una vice disceptatum

statum fuit, & a Scriptoribus Juris Publici & in Conventibus publicis ab ipsis Proceribus Imperii, & eorum legatis c) an expediat imperio externos Principes vel ab imperio ditiones quasdam sub fiducia lege recognoscere, vel in consortium ordinum imperii adscisci? non absque ratione, quoniam videlicet. exteri Imperii Germanici arcanis alias nimium quantum incubantes, si recipiantur, abdita & aliis inaccessa consilia eo facilius expiscaturi esse timeantur, plures hoc modo commodioresve ex infidiis oppugnandi Germaniam occasiones nacti. Per oblationem autem ejusmodi allodiorum in externos transferretur spes in locum ordinum imperii, extincto videlicet vel alio modo amisso feudo ab offerentibus, succedendi: Unde illa cautio, quam suppeditat Dn. Struvius, oblationem fieri debere salvo jure imperii, parum prospiceret ejusdem securitati, neque eam adjuvaret, quod addi tidem, si feudum illud Domino aperiatur, non plus hinc juris in imperio acquirere posse, quam Vassallus antea habebat, quippe hoc ipsum, & quod idem ius, quod habent status imperii votum dandi in comitiis, Dominus tunc acquisiturus esset, fieret in damnum & præjudicium imperii. Et quamvis non diffitear, dissensisse ac dissentire adhuc quosdam ab hac opinione, putans e re imperii potius esse, quod exteri in numerum statuum alliciantur d) sufficit tamen nobis, quod maxime dubia sit hæc quaestio. Nam eorum quæ dubia sunt, utrum e re imperii sint an minus decisio non pertinet ad Status singulos, sed ad Comitiam, ut adeo videatur nobis omnino repugnare nexui, quibus status etiam nulla feuda ab imperio tenentes, Imperio obstricti vivunt, si allodia suo proprio ausu extraneis offerre velint.

a) vide §, 36. b.) d. art. 8. §. gaudeant. verbis, ne ejusmodi fœdera sine contra Imperatorem & Imperium, pacemque ejus publicam, vel hanc imprimis transactionem, fiantque Salvo per omnia juramento, quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est. c) vide omnino litter. cap. 6. §. 1. de feud. imper. p. m. 212. d) vide litter. d. l.

§. XXXIX. Accedit quod Imperator non solum bona Imperii alienare absque consensu Electorum non valeat a), sed nec feuda aperta de novo in feudum dare absque eorundem præscitu b) unde inconveniens videbatur, si status sibi majus privilegium vindicarent in oblatione allodiorum suorum, quam Imperator haberet in datione feudorum apertorum, quæ post aperturam iterum quasi fiant allodia. Et quamvis ejusmodi major potestas non sit adeo infrequens, cum per capitulationes & alias leges publicas multum potestati imperatoris detractum sit, aut ipsorum potestati additum, debet tamen certe hoc augmentum potestatis a statibus allodia sua offerre volentibus

bus demonstrari. Ulterius sententiæ nostræ magnum robur accedere videtur, quod scribat Iterus, Status imperii ne quidem subinfeudare posse extraneos de territoriis suis *c)* aut si feuda possideant hæreditaria, ea in extraneos transferre *d)*, unde videbatur firmiter inferri posse ad prohibitam alienationem allodiorum, & subinfeudatione quidem per argumentum a minori ad maius, a feudis hæreditariis vero per argumentum a pari. Verum cum Iterus istas duas assertiones non textibus legum publicarum immediate demonstret, sed ex regula illa, quod leges publicæ alienationem rerum imperii in extraneos prohibeant, (de quo modo *e)* dubia nostra dedimus.) per modum conclusionum saltem deducat, malo & istis hic abstinere.

a) Capit. Leop. art. 19. & in reliquis capitulationibus passim. b) Cap. Leop. art. 30. c) d. l. cap. 22. §. 6. p. 957. d) cap. 23. p. 982. e) vid. §. 37. & 38.

§. XL. Pergo nunc ad bona statuum & reliquorum civium immediatorum feudalium *a* & paucis infero ex iis, quæ supra *b)* prolixius deduximus, illa sine consensu Imperatoris non posse offerri alii, sive is sit alius imperii status sive extraneus, quia utrumque repugnat obligationi vasalli, quo domino suo vivit obstrictus. Neque interesse putamus sive territorium suum offerunt status alii, ut per modum feudi id iterum ab illo recipiant, sive per modum subfeudi, quia nec hoc posterius procedere demonstravimus. *c)*

a) vid. §. 33. b) hoc capite §. 13. seqq. c) supra §. 17 plura vide apud Iterum d. l. cap. 22. p. 4. p. 950.

§. XLI. Cæterum si status imperii allodium suum alii quam Imperatori in feudum, aut feudum suum cum consensu Imperatoris alii in subfeudum concesserit, *an id illeso status sui ornamento fieri possit?* disceptatum fuit. Nos arbitramur: quia tria requisita, quæ supra *a)* in Statu imperii præsupponimus per oblationem ejusmodi non tolluntur; non 1. superioritas territorialis, quia quemadmodum majestas poterit subsistere, etiam si regnum alicui fuerit oblatum in feudum *b)* ita etiam superioritatem in feudo alii oblato retinebit Status, non 2. votum & sessio in comitiis; quo refero vulgatum scriptorum dictærum, statum imperii non esse glebæ pretium, sed summi Principis & Ordinum imperii præmium *c)*; neque 3. immedietas, quia infeudatio facit solum vasallum; medietas autem seu subjectio mediata non dependet ex infeudatione: Facit enim subditum potestati territoriali non vasallum. *d)*

*a) Præsuppos. 9. 11. & 12. §. 27. & 28. b) Grot. l. 1. c. 3. c) conf. Her-
tium Part. 2. §. 13. p. 63. d) R. l. de anno. 1548. §. Wiewohl auch ver-
bis*

bis: nicht immediate Glieder und Stände des Heil. Reichs sondern der Landes-Fürsten Untertanen und Land-Leute. *Strauch. diff. Exoter. diff. 10. th. 21. p. m. 292. Speidel. Specul. notab. voce* gewärtig und gehorsam. *fol. 499.*

§. XLII. Unde patet, quod non adeo bene procedant, qui in quaestione formatione feudi oblationem cum medietate confundunt, quales sunt illi, qui quaerunt; An is, qui nulla alia praeter mediata bona possidet, *translatoforte* suo Comitatu in aliam familiam, vel alteri statui Imperii *in feudum dato*, nomen & qualitatem status immediati adhuc retineat? a) Ipsa vero quaestio *an status imperii salva sua dignitate possit alterius status subditus fieri?* proprie ad doctrinam feudorum oblatores non pertinet, & quamvis Hertius eum ad feuda oblata trahat, quaerendo b) An status Imperii territorium suum mancipi alteri in feudum ita offerre possit, ut non solum vasallus, sed & subditus fiat? tamen eadem quaeri possunt de feudis datis, an status imperii a statu altero possit feudum datum ita acceptare, ut simul subditus ejus fiat? Ejusmodi vero quaestiones a nostro instituto alienas esse supra c) monuimus. d.)

a) *vid. Myler de Statibus Imperii Part. 1. cap. II. §. 8. p. m. 75. seqq. Eandem mixturam admittit Speidel. in voce Graff. f. m. 528. b.) d. l. §. 14. p. m. 65. c) vid. §. 1. hujus cap. d.) vide interim Hertium d. §. 14. Myler. d. l. & c. 90. §. 9. 853. Besold. Thesaur. Pract. voce Schuldigung f. m. 402. Speidel. d. f. 528.*

§. XLIII. Magis huc pertinere videtur quaestio priori affinis: *an status territorium suum alteri statui offerens praesumat se subicere voluisse?* Notat quippe hac parte differentiam a Dd. asseri, Hertius a) inter feuda oblata & reliqua, ut in illis praesumendum sit, subjectionem factam non fuisse, in his vero aliud sit dicendum: quae opinio forte ex illa hypothese ortu fuit, quam supra b) examinavimus, quasi in feudis oblatis minus jus sit domini directi & mitior vasalli obligatio, quam in datis, quam uti ibidem rejecimus, ita putamus, nec feudi oblationem, nec feudi dati acceptionem abstrahendo ab aliis circumstantiis importare subjectionem c), adeoque istam differentiam feudorum oblatores & datorum esse imaginariam.

a) *d. l. §. 15. p. 66. b) cap. 1. §. 65. & omnino §. 66. c) conf. modo §. 41. Paurmeister. de Jurisd. d. p. m. 521.*

§. XLIV. Vidimus hactenus quid Status imperii & Cives immediati possint intuitu feudorum oblatores, nunc paucis pensitemus, quid possit Imperator? Offerre res imperii extraneis in feudum non potest, quia certum est, quod bona imperii alienare, hodie nequeat. Sed

annon feuda ab aliis oblata acceptare valeant. dispiciendum? Proponit hanc quæstionem, ab Hertio omissam, Struvius *a)*, qui distinguit, utrum feudum Imperatori oblatum sit ab extraneo, an a Statu imperii, vel cive immediato? cui distinctioni liceat tertium membrum addere, si nempe oblatio fiat a cive Imperii mediato. Quod *exteris* attinet, recte quidem respondetur id fieri absque consensu statuum, vel certe Electorum, non posse, quoniam in capitulatione promissit, 'foedera absque dicto consensu cum extraneis pangere nolle *b)* Sed huic responsioni tamen quædam videntur addi debere. Primo quod ista ratio prohibeat quidem Imperatorem, ne acceptet feuda ipsi oblata, ut Imperator & nomine imperii, non autem prohibeat, ne acceptet, si offerantur ipsi ut Regi Hungariæ vel Bohemiæ, vel intuitu aliarum Provinciarum, quarum respectu ad Status Imperii pertinet, quia hoc passu foedera absque consensu Statuum pangere potest, modo non tendant in præjudicium Imperii. *c.)* Secundo quod ista ratio pertineat ad eum casum, si quis solo nexu feudali Imperio velit obstringi, ita ut pro cive vel statu Imperii haberi nolit, quia hic etiam post oblationem maneret extraneus? At quid si offerendo territorium suum in feudum imperii vellet status imperii fieri aut civis immediatus: An & tunc opus foret consensu statuum? Ita puto, quia nec Imperator alicui dignitatem status conferre potest sine consensu statuum *d.)*, a qua hætenus, ob affinitatem civium reliquorum immediatorum cum statibus, ad illos putarem procedere argumentum, præprimis cum statuum & hac parte inter sit, ne ipsis invitis aliquis ut concivis obtrudatur.

a.) de feudo oblato c. 3. §. 5. b.) vid. Cap. Leopold. §. 10. c.) d. §. 10. Cap. Leopold. verbis: Wenn wir auch insüßstig junc art. 8. Instr. Pac. §. gaudeant. d.) d. Cap. Leop. §. 44. verbis: und über solches alles neben dem Churfürstl.

§. XLV. Porro si *status imperii* territorium suum Imperatori offerat in feudum, Dn. Struvius dicit: acceptationem ab Imperatore fieri posse, quoniam jam Imperator ante oblationem ad defendendum statum obligatus sit, adeoque Imperio inde nullum morri possit præjudicium, idque magis locum invenire si status in renovatione investituræ feudis suis adjungat bona aliodialia, & se de iis simul cum feudalibus curet investire. Quæ omnia recte se habent, si sermo est, ut videtur, de oblatione allodiorum Imperatori facta, sive hæc in renovatione investituræ feudalibus bonis fuerint adjuncta, sive separatim oblata, & investitura de iis petita. At quod bona feudalita concernit, quæ status iam ab imperio recognoscit, uti illa quidem ab Imperatore ut tali seu prout est imperii caput non de novo in feudum accipere vel eidem offerre potest status, ita tamen posset obla-

oblato Imperatori fieri, ut est Rex Bohemiæ, vel Archi-Dux Austriæ. Quo casu putarem oblationem esse nullam, & frustraneam absque Statuum reliquorum consensu, tum quod similia hic videantur locum habere, qualia notavimus in quæstione de oblatione feudorum imperii statui a statu facta a), cum quod Imperator hoc passu in re magni momenti in qua totius Imperii interest non possit sibi ut Regi Bohemiæ consensum impertire, ut Imperator; tum quod tempore Caroli V. Imperatores promiserint, quod feuda imperii aperta nolint in alios conferre sed patrimonio imperii eadem incorporare b) cui promissioni certe fraus fieret, si ipse Imperator ut status Imperii oblationem a statu factam acceptare valeret.

a) vide supra §. 40. b) vad. cop. Leop. art. 30. adde omnino litter. c. 7. de Feud. Imper. §. 6. seqq. p. 309. seqq.

§. XLVI. Denique quod *cives mediatos* attinet, an & horum bona allodialia Imperatori ut tali in feudum offerri possint? affirmandum videbatur, si res ex principiis communibus foret decidenda, quia quoad obligationem vasalli personalem jam circa hanc oblationem, major est obligatio subditorum erga Principem supremum cui adeo non repugnat accessio obligationis feudalis tanquam minoris; quoad dominii vero directi translationem etiam Princeps in Republica jam ante oblationem in allodialibus subditorum exercet dominium eminens longe præstantius dominio vulgari subditorum, etiam pleno; cui iterum non repugnare videtur accessio dominii feudalis minus pleni. Sed quoniam Respublica Romano-Germanica multa habet peculiararia, quæ ex regulis communibus Politicis Reipublicæ Monarchicæ determinari nequeunt, istæ quidem rationes huc non quadrant, sed potius negativa veritati magis congruere videtur, eo quod Imperator promiserit in Capitulatione, quod nolit cives mediatos Electorum statuum & nobilium immediatorum a superioritate eorum & jurisdictione sub prætextu dominii feudalis vel alio quocunque eximere a)

a) vid. Cap. Leop. §. 3. in med.

§. XLVII. Venerunt hæc quæstiones hæctenus expositæ in controversiam aliquot factorum illustrium, quorum primum est de Ulrico Duce Würtembergico Ducatum suum, qui erat [feudum imperii], a Rege Ferdinando tanquam Archi-Duce Austriæ per modum subfeudi accipiente. Rem totam fusius exposuit Strauchius peculiari dissertatione de ejectione & restitutione Ducis Würtembergici a). Summa eo redit: Maximil. I. 1495, comitatum Würtembergicum in Ducatum evexerat b) ab hujus possessione Ulricus IX. ejectus fuit per vim bellicam a Joederis Sve-

vici sociis, varias justæ ejectionis causas prætendentibus *c)* qui Ducatum Württembergensem Carolo V. Imperatori tradiderunt titulo emtionis, ipse vero Carolus fratrem suum Ferdinandum Regem Romanorum & Archi-Ducem Austriæ de Ducatu Württembergico investivit *d)*. Sed Ulricus postea ope Philippi Landgravi Hassiæ iterum armata manu Ferdinandum ejicit & agrum Württembergensem recuperat *e)* donec interponentibus sese Archi-Episcopo Moguntino & Saxonix Principe Georgio in transactione Cadamensi *f)* Anno. 1534, res ita fuit composita, ut Cæsar retineret titulum Ducis Württembergici, Ulricusque Princeps & ipsius Heredes masculi essent Ferdinandi Regis, qua ille Archi-Dux Austriæ est, beneficiarii & agri Württembergici possessionem jure feudi referrent acceptam tanquam subfeudum domui Austriacæ *g)*. Quamvis autem hanc transactionem insecuta fuerit subinfeudatio, qua Ulricus fidelitatem Ferdinando promisit *h)*, tamen in transactione Pragensi 1599, ab Imperatore Rudolfo hæc subinfeudatio remissa fuit Friderico Duci Württembergico nec aliud quicquam reservavit sibi Imperator, quam expectativam deficientibus masculis Württembergicis, in quem finem titulum sibi Ducis Württembergensis retinuit domus Austriaca. Occasione hujus facti variæ variæ tum temporis ortæ fuerunt controversiæ. 1. An jure Ulricus a sociis Svevici foederis fuerit oppugnatus & de territorio suo dejectus? *k)* 2. Quo jure confederati Svevici Imperatori Carolo vendere Ducatum potuerint? *l)* 3. An Imperator juste Ducatum iterum in feudum concesserit Fratri? 4. An Ulricus ditiones juste vi bellica recuperavit? *m)* 5. An juste fecerit Ulricus, quod Ducatum suum obtulerit familiæ Austriacæ in subfeudum? 6. An per illam oblationem immedietati suæ præjudicaverit? Ex his priores quatuor a præsentis instituto alienæ sunt, quinta & sexta vero ad materiam feudorum oblato- rum pertinet.

a) quæ est 10. in Dissert. ejus exoter. *b)* Strauch. d. l. §. 1. *c)* Id. ibid. §. 2. *d)* Id. §. 4. *e)* Id. §. 8. *f)* quam refert Goldast. Part. I. der Reichs-Sagungen f. 769. Hortleder von Ursachen des teutschen Kriegs. f. m. 886. seqq. *g)* Vid. Hortleder f. 886. Strauch. d. l. §. 21. *h)* Vid. Ant. Quetta conf. 6. n. 1. i.) Strauch. d. §. 21. *k)* Id. §. 2. *l)* Id. §. 4. 5. 6. seqq. *m)* Id. §. 8. §. XLVIII. An juste fecerit Ulricus feudum suum offerendo Archi-Duci Austriæ in subfeudum? a quæstione dependet: an status Imperii feuda imperii aliis possint offerre? *a)* Sed ante omnia hic præsupponendum est: An Ulricus territorium suum obtulerit Ferdinando? Certe Antonius Quetta, *b)* in ea potius opinione est, quod Ferdinandus Ulrico Ducatum in subfeudum dederit, quam quod Ulricus Ferdinando eundem

dem obtulerit. Præsupponit quippe, foederatos Svevicos juste privasse Ducem Ducatu suo, juste hunc Ducatum vendidisse Carolo, juste Carolum investisse Ferdinandum, injuste Ducem Ulricum se in Ducatum, qui per bellum ejus esse desierit, intrusisse, postea tamen per transactionem Cadamensen causam possessionis injustæ sibi mutavisse accepta subinfeudatione ab Archi-Duce Austriæ c.) Quærit item: An Ferdinandus cum ipse jam extiterit vasallus imperii intuitu Ducatus potuerit subinfeudare Ulricum? d) quæ omnia indicio sunt, quod Antonius Quetta subinfeudationem istam ex transactione Cadamensi pro feudo dato, magis quam oblato habuerit. Unde vides, quam bene Hertius e) hunc Autorem in materia feudorum oblatores pro se adducat: *Quæri potest, ait, an princeps salvo feudi jure, quo imperio Germanico obstringitur, alteri se vasallum facere possit. Affirmat hoc Antonius Quetta f.) Et probat factum Ducis Würtembergici.* Non viderunt illa Quettæ, ne quidem per somnium in mentem, quin potius ibidem probat factum Ferdinandi, non Ulrici, quærit, an Princeps imperii possit, subvasallum sibi facere? non an Princeps Imperii possit se alteri Vasallum facere.

a) *quam tractavimus. §. 40. b) Consil. 6. c.) d. cons. 6. n. 1. f. m. 27. d) d. l. n. 7. e.) d. Part. 2. §. 9. p. 57. quem sequitur Itterus de Feud. Imperii cap. 22. §. 4. p. 950. f.) d. Cons. 6. n. 8.*

§. XLIX. Quicquid vero sit de intentione Antonii Quettæ, magis tamen ego subinfeudationem istam referram ad feuda oblata, quam data. Præterquam enim, quod non desint rationes pro Ulrico, quod injuste a Sociis Svevicis spoliatus fuerit, quod hi Ducatum illum Carolo non juste vendiderint, nec adeo jure hic Fratri suo eundem in feudum dederit, quod idem Ulricus vim injustam vi non injuste repulerit a), illud maxime opinionem nostram firmat, quod Ulricus tempore transactionis Cadamensis fuerit in possessione Ducatus. Nam etsi demus dubiam justitiæ causam fuisse utrum ea a Ferdinandi vel Ulrici partibus staret, in dubio tamen melior est conditio possidentis, quæ facit ut hoc casu præsumendum fuerit, quod Ulricus magis quid de suo obtulerit Ferdinando, quam quod Ferdinandus aliquid dederit Ulrico.

a) *quas vide ap. Strauch. dict. dissert. 10. exoter.*

§ L. Jam non injuste fecisse Ulricum quod Ducatum suum, quem antea ab Imperio possidebat, obtulerit Archi-Duci Austriæ in subfeudum, exinde patet, quia transactio illa facta fuit cum consensu Imperatoris. a) Quod si Imperator consentire non debuit, id Ulrici peccatum non erat, præprimis cum hic necessitate bellica premeretur, ad quam alias leges de prohibita rerum alienatione non pertinent, ut quæ magis respiciunt alie-

nationes voluntarias quam necessarias, Adde, quod nec vera hæc infeudatio, sed simulata & nihil aliud ad Archi-Duces translatum fuisse videatur, quam mandata ab Imperio potestas investendi cum pacto successionis in casum aperti feudi, quia in dicta transactione mox subjungitur, quod penes solum Imperium superior potestas & omne jus manere debeat, servitiorum jura, obsequium, contributiones & reliqua, non Archi-ducibus sed Imperio præstari debeant. In vero enim subfeudo remanent primo vasallo servitiorum jura ab eoque peti possunt, & subvasallus Domini superioris non est Vasallus nec tenetur ei servire & jurare fidelitatem. *b)*

a.) vide supra §. 40. b.) Strauch. d. dissert. 10. §. 21.

§. LI. Deinde per hanc oblationem Ulricum non præjudicasse immedietati suæ docent ea, quæ paulo ante diximus *a)*. Et ita pro Duce Württembergiæ jam olim pronunciasse, accuratissimum Jure Consultum Andream Alciatum *b)* notat Mylerus *c)* quin & hæc immedietas per pacificationem Osnabrugensem Domui Württembergiæ fuit confirmata. *d)*

a.) §. 41. b.) Consil. 451. c.) de Statibus Imperii, Part. I. c. ii. §. 9. p. 80. d.) Instrum. Pac. art. 4. §. 24. & 25.

§. LH. Secunda controversia illustris fuit occasione Comitatus Waldeccensis oblatis in feudum Landgraviis Hassiæ *a)*. An nempe per istam oblationem Comites Waldeccæ se subdicere voluerint Landgraviis Hassiæ? Publica scripta hanc in rem edita: Deductio Hassiaca ex una parte; ex parte Waldeccæ Comitum defensio sub titulo Waldeckische Ehren-Rettung *b)*, neutrum tamen a nobis inspectum. Haud dubie vero quæstio non de jure fuit, sed de facto. Nam de jure oblationem feudi immedietatem non tollere supra *c)* jam ostendimus; Quod factum concernit, quantum ex ipso instrumento oblationis & primæ investituræ, quæ Hertius tractationi suæ subjunxit, videre licet, magis pro Comite Waldeccæ pronuntiandam videtur, quia in neutro mentio fit subjectionis, neque verbis expressis, neque talibus ex quibus subjectionis conjectura rite formari possit. Promittunt equidem Comites Waldeccæ, quod velint Landgravorum Hassiæ Nobiles Fideles Ihre getreue Edle Mann seyn und verbleiben, & quod ea servitia velint Landgraviis præstare, ad quæ Vasallus Domino suo Hereditario seinem Erben Herrn *d)* obstrictus est, & quod ad confirmationem huius oblationis cives & sui diti Waldeccenses Homagium eine rechte Suldunge præstare teneatur Landgraviis Hassiæ *e)* quæ omnia in literis investituræ repetuntur *f)* sed hæc tamen subjectionem non important.

a.) vid. supra cap. 1. §. 19. b.) Hertius Part. 2. §. 15. p. 70. c.) §. 41. & 43. d.) Hert. p. 135. e.) Id. p. 139. f.) Id. 143. 144. 147.

§. LIII. Nam I. per verbum *EdleMannen* non videntur idiomate Germanico inditari Nobiles subditi, *Erb-Männer*, *Unterthanen* und *Landfassen*, sed potius, siue usum feudalem respicias, quemadmodum per *Viros Mannen* intelliguntur *Vasalli*, ita per *Edle Mannen* denotari commode possunt *Vasalli* Nobiles vel possessores feudorum nobilium, quæ sub lato suo ambitu complectuntur etiam feuda regalia; siue ad stylum publicum alias consuetum oculos flectas, olim vocem *Zunfer* und *Edelmann* sæpius significasse Comites, *Limnæus* a) docet. Quin et si se appellassent *Erb-Edelmann* (quamvis hoc verbum in dictis instrumentis non legam) tamen verius est, nec hujus istam vim esse, ac si, qui ita appellatur, protinus in subditorum conditionem rejiciatur, quin potius significare potest nativam & ingentam quandam nobilitatem, non opera demum oblationis acquisitam b). 2. Nec id demonstratum est, quod titulus *Erb-Herr* perpetuo in idiomate Teutonico denotet Dominum territorialem, & sit adeo Synonymum eines Landes-Fürsten oder Landes-Herrn. 3. Posito etiam quod status provinciales Comitū *Waldecie*, *Landgravis Hassiæ* homagium verum præstiterint, quale alias a subditis præstari solet, posito quod addiderint, daß sie alles, was sich vermöge Erb-Huldigungs-Recht gebühret, thun wollen, simul tamen attendenda erat exceptio Comitum; homagii illam præstationem conditionalem saltem fuisse, perinde ut in pactis illis, quæ Principes quosdam & illorum principatus fraternitatis titulo ligant & connectunt c). Quare etiam non solum universitas *Ingolstadiensis* consuluit pro Comitibus d), sed & in *Judicio Camerae imperialis* ita submissum fuit *Ad. 1620. 17. Junii* e) ac tota controversia in favorem Comitum per pacta 1635, & 1648. celebrata & per *Instrumentum pacis* approbata f) sopita est.

a) *Tom. 1. addit. ad lib. 6. c. 1. ab init.* b) *Hertias Part. 2. §. 15. p. 69.* c) exemplum vide in *Homagio subditorum Electoratus Saxonici ap. Dn. Stryk. in append. Exam. Feud. p. m. 409. 410.* d) vid. *Klock. in append. de contrib. conf. 10. f. 94.* e) *Mylér de Stat. imper. cap. 11. §. 10. p. m. 81.* f) vid. *Instrum. pacis art. 15. §. 14. Lundorp. act. publ. tom. 2. lib. 6. c. 120.*

§. LIV. Vidimus huc usque fusius de personis feudum oblatum constituentibus, restat, ut pauca dicamus de jure ex feudi oblatione or- to. Quod Dominum concernit, is quidem in feudis datis juramentum fidelitatis vasallo præstare non tenetur: a) sed an non saltem in feudis oblati exigatur a Domino jurata fidelitas? Ita videbatur dicendum esse, si rationes respicias, quas *Dd.* suppeditant, cur in datis vasallus quidem, non vero Dominus de fidelitate juret, quas inter sunt & istæ, quod in feudo dato Dominus Vasallo præstet beneficium, unde pro se habeat præsum- tionem

tionem quod ei in omnibus sit fidem præstiturus *b)* item quod in feudo dato dominus quærat sibi fidelem. At in feudis oblati contrariæ adsunt rationes, quia hic vassallus allodium suum offerendo beneficium exhibet Domino, ac fidem Domini ad sui defensionem exoptat. Quoniam tamen supra *c)* jam monuimus, non confundendam esse oblationem præcedentem, cum contractu feudali ipso subsequente, item quod feuda impropria in reliquis retineant naturam communem feudorum, nisi rationes evidentissimæ aut Jure Feudali confirmatæ (quarum neutrum de rationibus adductis prædicari potest) ostendant contrarium *d)*, quæstionem negandam potius esse arbitror.

a) Struv. cap. 2. aph. 5. *b)* Finckelb. disputat. Feud. 7. th. 23. *c)* supra cap. 1.

§. 7. 47. & 48. *d)* d. c. 1. §. 45.

§. LV. Vassallum quod spectat, potissimum de eorum *successione* discipendum erit. *Mutos* in feudis oblati non succedere, neque ullam hac parte differentiam inter feuda data esse jam observarunt alii *a)*. Item non succedere *fratres* primi acquirentis Doctores communiter observant *b)* quæ observatio tum maxime usum habebit, si bona allodialia per oblationem feudis antiquis fuerint inserta, & offerens moriatur relictis solum agnatis *c)*. De *fœminis an ea in feudis oblati succedant?* dissentiunt. Communiter affirmant *d)*, & graviter ea de re disputatum fuisse in causa Comitatus Sarwerdensis, item in causa domini Borkelo notat Hertius *e)* qui tamen recte negativam defendit, & ad argumentum Goeddæi, a feudo emto desumptum, quasi & in eo fœminæ succederent, respondet. Nos manemus in regula. Feudum improprium in reliquis retinere naturam communem feudorum *f)*.

a) Vid. Ill. Dn. de Rhez. Comm. J. F. p. 286. *b)* v. Wurms. de feud. impr. class. 3.

sect. 8. §. 12. p. m. 284. Dn. Stryk. Ex. F. c. 4. qu. 18. *c)* conf. supr. c. 1. §. ult. *d)*

vide quos citant Vultej. l. 1. c. 9. n. 46. p. 42. sqq. Maurit. Conf. Chilon. 11. 2. 16.

Adde Grotium de J. B. l. 2. c. 7. §. 20. Hert. P. 2. §. 37 p. 112. *e)* d. l. *f)* v. c. 1. §. 45.

§. LVI. Denique circa causas feudi amittendi quæritur: *An in feudis oblati Vassallus, qui investituram petere neglexerit, feudo sit privandus?* Et hanc communiter negant *a)*. Nos affirmamus, quia sententia negativa nititur hypothese, quod in feudis oblati mitior sit Vassallorum conditio, quam in datis. At hanc hypothese jam supra *b)* refutavimus. Quamvis non diffiteamur, si non de jure sed æquitate sit quæstio, præsuppositis terminis habilibus facilius gratiam omisæ petitionis in his facturum esse Dominum, quam in iis quæ a mera liberalitate ejus processerunt *c)*.

a) v. Wurms. d. l. n. 9. Dn. Stryk. c. 4. qu. 17. Besold. & Speidel. voc. *Auffge-*

lassene Lehen. *b)* c. 1. §. 65. *c)* Ill. Dn. de Rhez. Com. Feud. p. 50.

tionem quod ei in omnibus sit fidem præstiturus *b)* item quod in feudo dato dominus quærat sibi fidelem. At in feudis oblati contrariæ adsunt rationes, quia hic vasallus allodium suum offerendo beneficium exhibet Domino, ac fidem Domini ad sui defensionem exoptat. Quoniam tamen supra *c)* jam monuimus, non confundendam esse oblationem præcedentem, cum contractu feudali ipso subsequente, item quod feuda impropria in reliquis retineant naturam communem feudorum, nisi rationes evidentissimæ aut Jure Feudali confirmatæ (quarum neutrum de rationibus adductis prædicari potest) ostendant contrarium *d)*, quæstionem negandam potius esse arbitror.

a) Struv. cap. 2. aph. 5. *b)* Finckelth. disputat. Feud. 7. th. 23. *c)* supra cap. 1.

§. 7. 47. & 48. *d)* d. c. 1. §. 45.

§. LV. Vasallum quod spectat, potissimum de eorum successione dispiciendum erit. Mutos in feudis oblati non succedere, neque ullam hac parte differentiam inter feuda data esse jam observarunt alii *a)*. Item non succedere fratres primi acquirentis Doctores communiter observant *b)* quæ observatio tum maxime usum habebit, si bona allodialia per oblationem feudis antiquis fuerint inserta, & offerens moriatur relictis solum agnatis *c)*. De foeminis an ea in feudis oblati succedant? dissentiunt. Communiter affirmant *d)*, & graviter ea de re disputatum fuisse in causa Comitatus Sarwerdensis, item in causa domini Borkelo notat Hertius *e)* qui tamen recte negativam defendit, & ad argumentum Goeddæi, a feudo emto desumptum, quasi & in eo foeminæ succederent, respondet. Nos manemus in regula. Feudum improprium in reliquis retinere naturam communem feudorum *f)*.

a) Vid. Ill. Dn. de Rhez. Comm. J. F. p. 286. *b)* v. Wurms. de feud. impr. class. 3.

sect. 8. §. 12. p. m. 284. Dn. Stryk. Ex. F. c. 4. qu. 18. *c)* conf. supr. c. 1. §. ult. *d)*

vide quos citant Vultej. l. 1. c. 9. n. 46. p. 42. sqq. Maurit. Conf. Chilon. ll. 2. 16.

Adde Grotium de J. B. l. 2. c. 7. §. 20. Hert. P. 2. §. 37 p. 112. *e)* d. l. *f)* v. c. 1. §. 45.

§. LVI. Denique circa causas feudi amittendi quæritur: An in feudis oblati Vasallus, qui investituram petere neglexerit, feudo sit privandus? Et hanc communiter negant *a)*. Nos affirmamus, quia sententia negativa nititur hypothese, quod in feudis oblati mitior sit Vasallorum conditio, quam in datis. At hanc hypothese jam supra *b)* refutavimus. Quamvis non diffiteamur, si non de jure sed æquitate sit quæstio, præsuppositis terminis habilibus facilius gratiam omissa petitionis in his facturum esse Dominum, quam in iis quæ a mera liberalitate ejus processerunt *c)*.

a) v. Wurms. d. l. n. 9. Dn. Stryk. c. 4. qu. 17. Besold. & Speidel. vocc: Aufgege-

lassene Lehen. *b)* c. 1. §. 65. *c)* Ill. Dn. de Rhez. Com. Feud. p. 50.

Thomasius, Christian,

Dissertatio iuris publici de feudis oblati von aufgetragenen Lehen

Lipsiae 1730

4 Diss. 5219#Beibd.15

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11049117-4

VD18 15160742-001